

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Moviments populars a Catalunya - 1974

Josep Gifreu

JUNY 1975

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

Index

I - PRESENTACIO

P. 4

La conflictivitat social a Catalunya el 1974

L'esclat dels moviments populars

Justificació i delimitació del present recull

II - EL CONTEXT POLITIC I ECONOMIC

P. 11

1. L'any polític a l'Estat espanyol

A) Fets principals

B) La frustració d'una "obertura"

2. L'any econòmic

Recordatori d'un any en crisi

L'any a Catalunya

Notes per a una anàlisi de la conjuntura

III - MOVIMENT OBRER

P. 55.

1. Introducció

Inflació econòmica i congelació de sous

Trets de la conflictivitat obrera

La negociació col·lectiva

L'acomiatament com a provocació diària

La "nova" cara dels Sindicats

Observacions metodològiques

2. Accions

A) Les grans lluites de l'any

B) Altres lluites significatives

3. Conclusions

IV - MOVIMENTS URBANS

P. 160

1. Introducció

L'escala a e 1974

Problemàtica urbana i moviments urbans

Barcelona i Comarca: un cas "exemplar"

Pla Comarcal: una lluita generalitzada

Les Associacions de Veïns i "la revolta dels barris"

Observacions metodològiques

2. Accions principals

3. Conclusions preliminars

V - MOVIMENT ESTUDIANT I ^dENSENYANTS

P. 235

1. Introducció

Sobre la situació ^del moviment estudiant

Aproximació al moviment ^densenyants

Els PNM o com abaratir l'ensenyament

La selectivitat i el NO popular

Observacions metodològiques

2. Accions ~~popular~~ principals

A) Accions a la Universitat

B) Accions a l'ensenyament mitjà

C) Accions dels ensenyants

3. In-conclusions

VI - MOVIMENTS RURALS

P. 291

1. Introducció

La ^despoblació del camp català

L'agricultura: una ventafocs sense príncep

Vers una paulatina mobilització "els pagesos
 Observacions metodològiques

2. Accions principals

3. Conclusions

VII - ALTRES MOVIMENTS POPULARS

p. 308

1. Professionals

2. Ambients cristians

3. Accions de caire polític

4. Altres accions significatives

EPILEG

p. 343

Estadística

Bibliografia sumària

^d
In ex

4

I - PRESENTACIO

1 - La conflictivitat social a Catalunya l'any 1974

Recollir i enquibir com un tot el procés seguit per la conflictivitat social a Catalunya durant l'any 1974 és una empresa que no promet gaire èxit. Equival a enfrontar-se amb una selva d'esdeveniments, de problemes, de protagonistes, que s'escaumenyen de les mans com les anguiles, cada vegada que hom pretén d'aferrar-los i d'engiponar-los dintre el sarró de les classificacions prèvies i forçosament limitades i limitadores.

Una realitat social depassa sempre qualsevol intent de parcel·lació. I més quan ^{la parcel·lació mira d'abrejar} un camp tan complex com és la conflictivitat social registrada entre les coordenades d'un temps i d'un espai particularment prenyats de problemes pendents, de crisis irresoltes, de caballs de batalla sense parió i de greus enigmes que plauen sobre el futur de milions de ciutadans.

Un temps i un país, però, que ofereixen en especial i excitant atractiu per a tots aquells que d'alguna forma hi hem deixat rastre i que els hem patit més que guàdit, perquè els canvis han estat escamotejats per promeses i perquè les promeses s'han convertit en aigues de borralles.

Si és realment apassionant de recuperar la memòria-encara calenta-d'uns fets que poden marcar profundament la història del nostre poble, no per això l'aventura deixa de ser arriscada.

L'any 1974, en efecte, ha presentat a Catalunya el major índex de conflictivitat d'ença de la guerra civil. Tots els sectors socials, d'alguna forma, hi han pres art i part. I les arrels d'aquesta situació excepcional s'endinsen en el subsòl de la problemàtica social, econòmica i política que a Catalunya -com similarment a la resta de l'Estat Espanyol-~~es~~ s'ha vist aguditzada durant l'any principalment per causa de dos fets més aviat conjunturals: el canvi de govern després de l'atemptat mortal contra Carrero Blanco (20 de desembre de 1973) i la crisi econòmica.

El Govern Arias es presenta com a l'intent d'una renovació facial del règim, com l'iniciador d'una nova etapa del franquisme preocupada per assegurar-ne la continuïtat a través de la consolidació dels mecanismes constitucionals de cara a la successió. L'obertura promesa respondria al propòsit d'oferir una alternativa intramuros ajustada a les conveniències dels sectors més avançats de la classe dominant. Tanmateix, les promeses oberturistes no lograrien plasmar-se en realitats comprovables i, així, les grans qüestions pendents (associacionisme polític, sindicats horitzontals, reconeixement dels drets de reunió, d'expressió, de vaga, selectivitat a l'ensenyament, etc.) segueixen sense resoldre's o agreujant-se. D'altra banda, la crisi econòmica, sorgida a tots els països occidentals arran de l'encariment del petroli, i aguditzada per molts altres problemes estructurals del sistema capitalista, tindria a la Península unes repercussions especials per causa del delicat moment polític que atravessava el règim.

A Catalunya, la crisi incidiria principalment als sectors de més arrelament, com són tèxtil, construcció, automòbil, producció agrària i ramadera, etc. Tant l'atur forçós com l'encariment constant de la vida constituïrien els fantasmes presents en la vida diària de les classes treballadores.

Ultra aquestes dues constants que resseguirien l'espina dorsal de l'any, altres esdeveniments i problemes conformarien la conflictivitat social a les comarques catalanes.

La classe obrera es trobaria entre l'esposa de la pèrdua sistemàtica del poder adquisitiu dels salaris, per obra i gràcia de la inflació brutal, i contra la paret de la congelació de sous.

La deploable situació de les condicions de vida en les grans aglomeracions urbanes, seria també una font inextingible de preocupació per a les classes populars.

En el món de l'ensenyament, la degradació, el caos, el desànim... es veurien agreujats per la Llei de selectivitat i per la persistència d'unes absurdes condicions de treball dels ensenyants.

El camp català continuaria en la tònica ja clàssica en els últims anys: abandó, oblit i manca de perspectives per a uns productors cada vegada més relegats a l'arbitri dels intermediaris monopolistes.

I un fet singular motivaria un conflicte generalitzat: L'execució del jove militant del M.I.L., Salvador Puig Antich, el dia 2 de març a la "Model" de Barcelona.

Aquest ínfim esboç dels eixos principals ~~que resseguiria~~^{de} la conflictivitat a Catalunya durant l'any, ja insinua quina amplitud i quin nivell de resposta podia prendre la lluita dels diversos moviments populars contra aquest estat de coses. Però, això és precisament el que s'ha d'indagar...

En el fons del fons, ~~la~~ l'agudització de la vasta problemàtica entorn de les condicions de vida i de treball que afecten a la majoria de la població, sembla que cal atribuir-lo a la consolidació ~~de~~ a la Península del que s'entén com a "capitalisme monopolístic". És a ~~dir~~, aquell grau de desenvolupament del sistema capitalista que es caracteritza per aquests trets: gran concentració de capitals (inversions localitzades principalment a les quatre o cinc zones industrials de la Península); gran centralització de capitals (cada vegada són menys persones, físiques o jurídiques, les que posseeixen i teneh capacitat de decisió sobre els capitals); i consolidació de l'oligarquia financera (gràcies a la interpenetració entre capital bancari i industrial, amb un predomini progressiu del primer sobre el segon).

2.- L'esclat dels moviments populars

Quina ha estat la resposta de les classes populars davant de tota aquesta problemàtica en part comú i en part específica o exclusiva dels diversos sectors ~~per~~ afectats? Quin nivell, quina amplitud i quins resultats han aconseguit les diverses mobilitzacions de la població?

Aportar una resposta global a l'interrogant és justament el propòsit d'aquest plec de documentació. I les planes que segueixen pretenen de ser prou eloqüents en aquest sentit.

Però val la pena d'anticipar que la lluita popular a Catalunya ha assolit uns nivells tals durant l'any 1974 que poden fer pensar en una majoria d'edat dels moviments populars. Moviments que, si bé no han pres igual embranzida en tots els camps ni han demostrat encara una suficient capacitat d'organització, s'han caracteritzat per la superació de l'àmbit concret de llurs reivindicacions respectives, tot posant en qüestió les arrels socio-polítiques que nodreixen les diverses branques susceptibles de conflictivitat. Aquesta és una de les raons per la qual pot pronosticar-se un salt qualitatiu en la marxa ascendent de la intervenció popular en els afers públics i en la reivindicació activa de tot allò negat o escamotejat per les diverses instàncies del poder polític o econòmic.

Així, el 1974 podria passar com l'any de l'esclat dels moviments populars a Catalunya. Entenent l'esclat, però, no com a una primera i incipient explosió, sinó com l'arribada al punt crític d'una explosió en cadena i generalitzada.

Tot al llarg de l'any és fàcil d'observar una línia ascendent en la mobilització popular a mida que es va constatant la frustració de les promeses aperturistes del govern Arias. I ascendent tant pel que fa al nombre de sectors mobilitzats, com a la sensibilització cada cop més general i més afinada en la captació dels motius bàsics que determinen una concreta situació conflictiva. Sembla ^{com si} ~~que~~ poc a poc les classes populars anessin recuperant els instruments d'anàlisi de la pròpia realitat i una major capacitat de reacció en les diferents taules de joc dels interessos antagònics.

Al costat dels moviments ja curts per llargs anys de lluita (moviment obrer i estudiant), van prenent forma, empena i autonomia d'altres moviments no menys destacables (urbans, d'ensenyants, de professionals, de cristians...) i van apareixent nous nuclis de conflictivitat (sanitat, banca, serveis...).

Aquesta generalització de la conflictivitat social per causa del floreixement d'una extensa gamma de moviments populars, podria constituir una de les principals característiques de l'any a Catalunya, i una de les dades de major relevància de cara als propers anys.

3.-Justificació i delimitació del present recull

Aquest treball apunta a una sola fita: oferir un recull, en certa manera sistematitzat, de les principals accions de caràcter reivindicatiu i col·lectiu que han tingut lloc a Catalunya durant l'any 1974. Les pretensions són força ambiciosos, però els resultats, més aviat modestos. Un inventari d'aquest calibre, o bé compta amb un bon equip d'estudiosos i amb un plaç de temps i una financiació suficients, o bé no pot passar de ser un petit "manual del bon militant"...

Així, doncs, es tracta d'un material obert pel que fa a les conclusions i a ~~xxxxxx~~ la valoració de l'abast socio-polític de la conflictivitat, i tancat en allò que es refereix a l'espai i al temps. La investigació, en efecte, té per marc geogràfic el Principat de Catalunya i per àmbit social, totes les accions que es poden incloure sota la denominació (en sentit ample) de "moviments populars".

La hipòtesi de treball que ha donat peu al recull i que serveix com de nexa entre les diverses i múltiples accions, es podria concretar d'aquesta manera: l'any 1974 ha representat a Catalunya - com possiblement a la resta de l'Estat espanyol - l'any de major conflictivitat a tots nivells d'ençà de la guerra civil.

Les accions que aquí ens interessen són, lògicament, les de caràcter reivindicatiu i que tenen per protagonistes ^{algun} ~~un~~ grup de persones o d'entitats. L'acció pot ser des d'escriure una carta a una vaga

general. Les accions procuren individualitzar-se (les dificultats són moltes) i agrupar-se en uns "moviments populars", (concepte aquest d'una gran ambigüitat que mantenim conscientment, per tal com aquest és un treball no pas de caire sociològic, sinó més aviat periodístic o documental). ~~No obstant,~~ És convenient de recordar aquí l'estructura que es considera com a tot moviment social: una base social més o menys homogènia, que es converteix en força social gràcies a la presència d'una organització, que promou i dirigeix unes determinades accions de tipus reivindicatiu i de les quals se'n segueixen uns efectes.

Els diversos "moviments", dintre els quals s'apleguen les esmentades accions populars, s'han delimitat sobretot tenint en compte les motivacions bàsiques que han provocat o dominat en cada acció, però atenent també als protagonistes que hi han intervingut. Així, la classificació queda establerta, sempre amb un propòsit simplement funcional, tal com segueix:

- 1.- MOVIMENT OBRER: accions reivindicatives bàsicament laborals (treball-salari).
- 2.- MOVIMENTS URBANS: accions reivindicatives entorn de l'hàbitat (reproducció de la força de treball).
- 3.- MOVIMENT ESTUDIANT I D'ENSENYANTS: accions reivindicatives entorn de les condicions de transmissió de la cultura (preparació de la força de treball).
- 4.- MOVIMENTS RURALS: accions de la gent del camp.
- 5.- ALTRES MOVIMENTS POPULARS: professionals, cristians, metges, etc.

El recull, com és lògic, no pot ni cerca de ser exhaustiu, però sí representatiu. Per a cada moviment, els criteris de selecció d'accions es fan constar en les respectives "observacions metodològiques".

D'altra banda i per tal de situar adequadament el nivell conflictiu a Catalunya durant ~~xxxx~~ el 1974, s'aporta d'antuvi un resum polític i econòmic de l'any, juntament amb una breu interpretació/valoració.

Pel que fa a les fonts d'informació emprades, cal fer les següents precisions:

- 1) S'ha partit de l'anàlisi minuciosa i exhaustiva de les col·leccions completes del "Diario de Barcelona" i del setmanari "Presència", corresponents al període.
- 2) Ha estat també de gran utilitat el recull propi de retalls de premsa i d'altres documents.
- 3) I en darrer terme, s'han consultat, quan una determinada qüestió ho demanava, els arxius de la Oficina d'Informació Urbanística (OIU) del Col·legi d'Advocats de Barcelona i de l'Institut d'Estudis Laborals (IEL) d'Esade.

Després del llarg treball de recopilació del material informatiu de base, i de la posterior elaboració, hem de reconèixer honestament que tant els límits com les limitacions del recull són enormes. D'entrada, cal confessar que resulta una tasca molt ingrata l'intent de "cossificar" dintre unes classificacions prèvies i en el marc reduït d'uns centenars de pàgines, una realitat que s'esmuny i desborda per tots costats. Les diverses fonts d'informació sobre uns esdeveniments determinats, no sempre són complets ni sempre coïndients. D'altra part, les limitacions imposades per la legalitat vigent en relació al tractament de certes organitzacions o grups o accions, incideixen d'un mode especial en l'anàlisi de la conflictivitat en qüestió.

Un altre punt no menys arduu el constitueix el llenguatge. Les dificultats de recuperació de la pròpia llengua per a una utilització específica, més o menys tècnica - en aquest cas, la recuperació del llenguatge ~~per~~ i de les fórmules periodístiques -, contribuïrien en bona mida a les dificultats d'elaboració del recull i de plasmació de la realitat conflictiva.

En últim terme, volem manifestar una especial gratitud a les entitats i persones que ens han facilitat la labor d'investigació. Entre les primeres, cal destacar la Fundació "Jaume Bofill" que ~~ha~~ ha patrocinat aquesta obra ~~mitjançant~~ mitjançant una generosa aportació econòmica. També hem d'agrair les facilitats concedides quant a la recollida de material, al "Diario de Barcelona", OIU i IEL. Expressem finalment el més sincer reconeixement pel suport constant que, de diverses formes, ens han prestat els amics i periodistes Lluís Me Bonet i Manuel Armengol; i molt especialment Rosa Castells, qui ha seguit més d'aprop que ningú els diversos mals-de-cap en la gestació d'aquestes planes.

II - EL CONTEXT POLITIC I ECONOMIC

1.- L'ANY POLITIC A L'ESTAT ESPANYOL

A.- FETS PRINCIPALS

P R E C E D E N T S

L'any polític s'iniciava precoçment el 20 de desembre del 1973. A Madrid era escenari de dos fets de gran transcendència: l'atemptat contra el president del Govern, Luis Carrero Blanco, i el començ del famós "Procés 1001".

El primer representava el punt final d'una llarga època en la història del franquisme. I el segon, podia significar, paradoxalment, la continuació del règim...

L'atemptat mortal contra Carrero

L'atemptat es produïa a les 9'30 del matí del dia 20 enfront del número 4 del carrer Claudio Coello de Madrid.

La notícia circula ràpidament entre els medis periodístics. A la una del migdia, la Direcció General de Premsa comunica que s'havia produït una explosió "cuyas causas se desconocen" i que hi havia diverses víctimes, entre les quals els President del Govern.

A les 4'30 de la tarda, el ministre d'Informació notifica a través de les càmeres de TVE el nomenament de Fernández Miranda (vice-president) com a President interí i declara tres dies de dol arreu de l'Estat. Una hora més tard, una nota de la Direcció General de Premsa al·ludeix per primera vegada al "criminal atentado" i en detalla els fets. Afegeix que també han resultat morts l'inspector de policia i el xòfer que acompanyaven a Carrero.

A la nit, Fernández Miranda diu per TVE: "El orden es completo por todo el país y será mantenido con la máxima firmeza. Nuestro dolor no turba nuestra serenidad".

El mateix dia, l'organització il·legal ETA publicava un comunicat en què assumia la responsabilitat de l'atemptat i el justificava pel fet que Carrero Blanco representava "la pieza clave que garantiza la es-

tabilitat y la continuïtat del sistema franquista" i que "sin él las tensiones en el poder (Opus Dei, Falange, etc.) se multiplicarán peligrosamente".

El dia 22, el periòdic francès "Libération" publicava un comunicat d'un membre del "Comando Txikía", grup responsable directe de l'organització i execució de l'atemptat, i el 28, els quatre militants que formaven el comando organitzen a Burdeos una roda de premsa a la que conviden periodistes francesos i en la qual expliquen detalladament els fets. Reivindiquen plenament l'atemptat i aclareixen que la coincidència amb la data de l'inici del "Procés 1001" era totalment fortuïta.

(Uns 6 mesos més tard, el setmanari "Mundo" de Barcelona (15-6-74) publicaria el "documento oficial de ETA sobre el atentado" que "casualmente" - deia - havia caigut en mans del seu corresponsal a Bilbao).

L'enterrament de Carrero, el dia 21, fou presidit pel Príncep Juan Carlos en representació de Franco. D'acord amb fonts oficials, hi assistiren unes cent mil persones. El dia següent, Franco presidia personalment el funeral. En l'homilia, el cardenal-arquebisbe de Madrid, Tarancón, condemnava l'atemptat i la violència. Abans, Franco i Tarancón s'havien abraçat efusivament. Després, el cardenal seria interpellat públicament i amb crits intrancriptibles, per grups falangistes.

La Direcció General de Seguretat comunica aquest mateix dia, que ja s'han identificat els autors de l'atemptat, els quals pertanyen - assegura la nota - al "Frente Militar de ETA V Asamblea".

El "Procés 1001"

El matí del dia 20, quan s'estava iniciant en el TOP el cèlebre "Procés 1001" (anomenat així pel número del sumari), arriba al palau de Justícia la notícia oficial de la mort de Carrero Blanco i se suspèn la vista.

Els implicats en el Procés són 10 dirigents de Comissions Obreres, acusats de reunió i d'associació il·lícites i detinguts al convent dels Padres Oblatos de Pozuelo de Alarcón el 24 de juny del 1972.

Aquests són els 10 personatges: Marcelino Camacho, 54 anys, mecànic-fresador; Nicolàs Sartorius, 35 anys, advocat i periodista; Eduardo Saborido, 33 anys, administratiu; Fernando Soto, 35 anys, mecànic-plaixista; Miguel Angel Zamora, 27 anys, instalador de butà; Pedro Santisteban, 29 anys, mecànic-torner; Juan Marcos Muñoz, 32 anys, mecànic-torner; Luis Fernández Costilla, 32 anys, electricista; i Francisco García-Salve, capellà-obrer.

El judici de ~~XXXXXX~~ "Los Diez" havia despertat gran ~~interès~~ expectació dintre i fora de les nostres fronteres.

A ~~la~~ la Península, l'anomenada "Coordinadora General de CC.OO." havia convocat per al dia 20 una "jornada de lluita", a la qual se sumaren diferents organitzacions polítiques clandestines. La resposta dels treballadors en les fàbriques pel que fa a l'"atur general", seria molt desigual en els diversos punts ~~de~~ industrials de la geografia. Es van registrar ^{algunes} ~~manifestacions~~ manifestacions a Barcelona i ciutats del cinturó industrial. Però, la notícia de l'atemptat ~~de~~ contra Carrero crearia de fet un ambient de gran tensió.

A nivell internacional, la mobilització, impulsada sobretot per diverses centrals sindicals, partits polítics d'esquerra, entitats culturals, etc., esdevindria molt àmplia. Una clara mostra pot ser la llarga llista d'observadors (uns 150) que van acudir a Madrid per tal d'assistir al judici. Citem per exemple: delegats de les tres Confederacions Sindicals Mundials, el secretari general de l'Associació Internacional d'Advocats Demòcrates, el president de la secció britànica d'"Amnesty International", un representant de l'Associació Internacional de Periodistes, dirigents obrers dels sindicats AFL-CIO dels USA, del Consell Central de Sindicats de Montreal-Canadà, de la Confederació General del Treball d'Itàlia, de la CGT francesa, de les Trade Unions britàniques, de la Federació Sindical Mundial, etc.

El judici es reemprèn a primera hora de la tarda. Successivament, els acusats van negant les imputacions del fiscal (reunió il.legal, associació il.lícita, dependència del Partit Comunista i intent de subversió). Nicolàs Sartorius declararia: "Las Comisiones Obreras no son instrumento del P.C. ni de ninguna ideología o grupo. Su objetivo es

defender los derechos de los trabajadores sin violencias ni supeditaciones a nadie".

Durant la vista, ~~ex~~ s'hauria de suspendre tres vegades el judici, atès que la vida dels processats i dels seus defensors no podia ser garantitzada en aquells moments per la policia armada... Davant d'això la defensa sol·licita que sigui suspesa la vista de la causa per manca de garanties jurídiques. Però la presidència s'hi nega.

El 22 finalitza el judici i el 29 es dona a conèixer la sentència del TOP, que ratifica les peticions del fiscal, les quals eren: 20 anys de reclusió per a Camacho i Saborido, 19 per a Sartorius i Garcia-Salve, 18 per a Muñoz, 17 anys 4 mesos i 1 dia per a Soto, i 12 anys i 1 dia per a cada un dels restants. En total, quasibé 160 anys per als 10 dirigents obrers.

Els 10 elevarien recurs de casació prop del Tribunal ~~x~~ Suprem, la vista del qual recurs no se celebraria fins el dia 11 de febrer del 1975. La sentència de l'Alt Tribunal rebaixaria substancialment les penes imposades pel TOP (1).

~~XXXXXXXXXX~~

Carlos Arias, nou President

Després de diversos rumors sobre qui seria designat ~~xxx~~ per Franco com a successor de Carrero Blanco en la presidència del Govern - havien circulat per Madrid els noms de Fernández-Miranda, Rodríguez de Valcárcel, Castañón de Mena -, el Consell del Regne es reuneix el 28 i ~~xxx~~ tan sols ^{un cop} acabat aquesta mena de "còncave" (on s'elabora la terna a presentar a Franco), comença a sonar el nom de Carlos Arias com a principal candidat per a ocupar la presidència.

El dia següent es fa pública la confirmació oficial del nomenament d'Arias, a través d'una esqueta nota en la que es diu que el B.O.E. del dilluns 31 publicaria el corresponent decret.

Carlos Arias era ministre de Governació de l'últim gabinet Carrero. Durant la guerra civil havia estat fiscal de l'Exèrcit. Després ostentaria els càrrecs de governador civil de León, Sta. Cruz de Tene-

rife i Navarra, Director General de Seguretat i Alcalde de Madrid.

En el missatge tradicional de fi d'any, Franco diu entre altres coses que "la violencia de una pequeña minoría se ahoga en la madurez del pueblo español" i fa al·lusió crípticament ~~xxx~~ a la dita que "no hay mal que por bien no venga".

G E N E R

Un Govern "sorpresa"

La tarda del 3 de gener, sortiria de la Presidència del Govern la "llista" dels ~~xx~~ membres del nou govern, que un poc més tard la Direcció General de Premsa faria pública.

La composició del gabinet ministerial constituïria una verdadera sorpresa per a tothom. Contra la pràctica adoptada anteriorment, aquest govern ni era dels "homogenis" ni responia a un "equilibri" entre les tradicionals famílies polítiques del règim. Semblava que havia predominat el criteri de les vinculacions personals per damunt de qualsevol altre. Els ministres procedien ^{21x} - quasi tots - d'alts càrrecs de l'Administració. Només continuen en el govern 8 membres de l'equip anterior, format sis mesos abans. Uns 12 dels nous ministres sembla que pertanyen al "Club Siglo XXI", fundat pel propi Arias Navarro. Desapareixen personatges tan significatius com Fernández-Miranda i López-Rodó. Es consuma la definitiva marginació del govern del grup conegut com dels "tecnòcrates".

El dia 4 té lloc ~~xxx~~ el jurament conjunt del nou gabinet. Un detall a subratllar en l'acte: l'absència d'uniformes, exceptuats els tres ministres militars. Ni el ministre-secretari general del "Movimiento" vestia de blau.

Fins el 12 de febrer, l'opinió pública no tindria coneixement de les intencions programàtiques del nou executiu, per bé que, donat el caràcter de les noves "adquisicions", ja podien ensumar-se certs aires a'aperturisme.

El dia 11 de gener se celebra el primer Consell de Ministres, en el qual s'acorda entre altres coses l'alça del preu de la ~~gaxa~~ betzina

(Super: 17 ptes.; Normal: 13'50). En el tercer Consell (dia 25), el Govern decideix tornar al calendari universitari tradicional, amb la qual mesura desautoritza obertament l'antic ministre d'Educació, Juli Rodríguez, i el seu Director General d'Universitats, Luis Suárez.

Procés contra el M.I.L.

El dia 8 es celebra a Barcelona el primer dels consells de guerra contra els membres detinguts del "Movimiento Ibérico de Liberación" (MIL) de caire anarquista. Segons l'Auto de Processament incoat per la jurisdicció Militar el 26-10-73, Salvador Puig Antich era el cap de la branca militar de l'organització que actuava a Catalunya amb la finalitat de destruir la figura de l'Estat espanyol i implantar un règim comunista mitjançant mètodes violents.

Al judici del dia 8 compareixien Puig Antich, Pons Llobet i Ma Augustias Mateos, amb ~~xxxxxx~~ les imputacions següents: 1) inculpa els tres d'un atracament a mà armada a la sucursal del Banc Hispano-Americano del passeig Fabra i Puig de Barcelona el 2-3-73, resultant-ne un ferit greu a causa d'un tret; i 2) Puig Antich és acusat de la mort del subinspector de la policia Francisco J. Anguas Barragán, ocofreguda amb motiu d'un enfrontament amb sis membres de la BIS a un portal del carrer Girona (Barcelona) el 25-9-73.

Com era previsible, el gran interès de la vista judicial es centrava en l'acusació d'homicidi que pesava sobre Puig Antich. Sembla que Manuel Díez-Alegría, llavors Cap del "Alto Estado Mayor" a Madrid, s'havia lamentat que els tribunals militars haguessin de contemplar la causa i per això l'hauria intentat retardar el màxim possible. En aquest sentit es podia interpretar la substitució a última hora de l'advocat Josep Oriol Arau, encarregat de la defensa de Puig. Després declinarien successivament la petició de defensa del militant anarquista els advocats següents: Ruiz Giménez, Jiménez de Parga, Gil Robles, García-Trevijano i el degà del Col·legi de Barcelona, Gispert. Al final, acceptaria la defensa l'ex degà Francisco de Asís Condomines, el qual insistiria en la improcedència de jutjar militarment el processat per l'homicidi en qüestió.

Per la imputació d'atracament a mà armada, Puig Antich i Pons Llobet són condemnats a 30 anys cada un, i Ma Angustias Mateos, a 5 anys per complicitat.

I per homicidi, el Tribunal condemna Puig Antich a la pena de mort.

Durant la vista d'aquest punt central del judici entorn de la mort del subinspector de la policia, el Tribunal Militar rebutja el testimoni de tres metges i tres infermeres de guàrdia de l'Hospital Clínic, els quals reconegueren el cadàver del policia, així com el testimoni de l'encarregat de l'Institut Anatòmic Forense que va despullar el finat. D'altra banda, el Tribunal es nega a efectuar un peritatge balístic tot dient que no era necessari "porque todos los miembros del Tribunal son peritos en balística".

Pel fet de tractar-se d'un delict de terrorisme, la sentència ha ^{via} d'e-
levar-se al Consell Suprem de Justícia Militar abans de ser declarada ferma.

A propòsit d'aquest cèlebre judici, que posaria seriosament en qüestió ja des dels seus inicis la postura ~~ap~~aperturista del nou govern, van tenir lloc múltiples accions de protesta tant a l'interior com a l'exterior. Es produeixen manifestacions a París, Toulouse i altres ciutats europees, ocupació de les oficines d'Iberia a París i Brusel·les, explosions als Consultats espanyols de Zurich i Turín, etc. Diversos organismes internacionals envien telegrams a Madrid tot sol·licitant l'indult.

A l'interior, i molt especialment a Barcelona, es registren aturs en algunes empreses i pintades i manifestacions pels carrers. Tan bon punt es coneix la sentència, i davant l'eventualitat que es confirmi la pena de mort contra Puig Antich, comencen a ploure telegrams de clemència a la casa civil de Franco, presidència del Govern i ministeri de Justícia. S'organitzen trameses massives de telegrams per part dels estudiants de les Universitats ~~x~~ madrilenyes, així com de determinats sectors professionals i de la classe obrera. A Catalunya, cursen telegrams els bisbes de Barcelona, Tarragona, Girona i Vic, l'Abad de Montserrat, 26 parròquies i Associacions de Veïns de Barcelona, els Col·legis Professionals d'Arquitectes, Aparelladors, Lli-

cenciats, Enginyers i Advocats, l'Associació de la Premsa de Barcelona, l'Associació d'Amics de la Unesco, Amics de l'ONU, Pax Christi, etc.

F E B R E R

12 de febrer: es revela la incògnita Arias

Davant del Ple de Las Cortes i per primera vegada en la història del règim, el president Arias estableix un plaç fixe per a algunes de les seves promeses polítiques que anuncia dintre d'un ample i aperturista programa de govern.

Per abans de juny, Arias es compromet a enviar a Las Cortes un projecte de Llei de Règim Local, i per abans del juliol, un altre d'Incompatibilitats a Las Cortes. Sense donar un plaç concret, anuncia també la promulgació d'un estatut d'associacions polítiques i un projecte de Llei de Relacions Laborals.

Des de llavors, la premsa parlaria de l'"espíritu del 12 de febrero" referint-se a l'intent d'Arias d'avançar pel camí assenyalat per la "Ley Orgánica del Estado", el desenvolupament polític de la qual s'havia estancat d'ençà de la seva promulgació el 1966.

A aquesta nova etapa del règim, Ricardo de la Cierva, director general de Cultura Popular, l'anomenaria la "tercera apertura", tot qualificant-la de "última oportunidad".

Bona part de les forces del règim aplaudeixen amb ganes i entusiasme el programa d'Arias. L'extrema dreta passa a l'oposició més o menys camuflada.

L'homilia d'Añooveros

El diumenge 24, en la major part de les parròquies de la diòcesi de Bilbao, es llegeix una homilia titulada "El Cristianismo, mensaje de Salvación para los pueblos".

L'esvalot que aquest fet provoca ~~en~~ en els medis oficials és tan considerable que durant algunes setmanes tota l'opinió pública viu a l'expectativa del resultat de les tensions creades entre Església i Estat.

Es el primer embat que sofreix el nou gabinet ministerial i que pos en entredit el suposat aperturisme anunciat per Arias Navarro.

L'homilia en qüestió era la tercera d'un cicle d'homilies que el bisbat enviava als capellans i que tractava sobre la presència de l'Església en el món actual. Dos dies abans, Añooveros, bisbe titular de la diòcesi, rebia una trucada telefònica de part del Nunci que li comunicava que el Govern, enterat del contingut de l'homilia, li havia demanat que fes les gestions oportunes per tal que no es pronunciés la dita homilia. El bisbe contestava que la homilia era enviada ja per correu.

La famosa homilia feia directa al·lusió al "problema basco", problema que l'escrit pretenia aclarir bo i aportant diferents textos pontificis i conciliars. Al capdevall, després de donar per acceptada la personalitat específica del poble basco, s'afirmava que aquest poble "tiene el derecho de conservar su propia identidad, cultivando y desarrollando su patrimonio cultural (...) dentro de una organización sociopolítica que reconozca su justa libertad". I afegia a continuació que "en las actuales circunstancias, el pueblo vasco tropieza con serios obstáculos para poder disfrutar de ese derecho" per tal com "el uso de la lengua vasca, tanto en la enseñanza, en sus distintos niveles, como en los medios de comunicación (prensa, radio, TV) está sometido a notorias restricciones", així com pel fet que d'altres manifestacions culturals "se hallan también sometidas a un discriminado control".

El dimecres següent, dia 27, es presenta al domicili particular de Mons. Añooveros el Cap de la Polòcia de Bilbao i li comunica una ordre de Governació per la qual queda retingut en el seu domicili fins un nou avís. No hi ha més explicacions. La mateixa decisió seria notificada al vicari general de pastoral de la diòcesi, José Angel Ubieta.

M A R Ç

Puig Antich al "garrot vil"

Un cop ratificada la pena de mort contra Salvador Puig Antich pel Consell Suprem de Justícia Militar el dia 11 de febrer, el Govern es declararia "enterat" en el Consell de Ministres del primer de març.

El dia següent a les 6 de la matinada, Puig Antich era agarrotat a la "Model" de Barcelona.

La consternació va ser general. Fins a última hora s'esperava que Franco concediria l'indult. Sembla que inclús a última hora de la nit ~~xxxxxxx~~ anterior, havien trucat per telèfon a El Pardo el mateix Papa i el canceller alemany Billy Brandt.

El mateix dia 2 era executat a Tarragona el súbdit polac Heinz Chez, per haver matat un guarda civil. Mentres, era conmutada pel Cap de l'Estat una pena capital contra un guàrdia civil que havia disparat a sang freda contra un capità de la Benemèrita.

L'enterrament de Puig Antich té lloc el diumenge 3 a les 10'30, al Cementiri del Sudoest de Barcelona (nínxol 2.737). Unes 500 persones havien acudit a l'acte tot portant clavells vermells. Però, grans contingents de policia amb casc i a cavall, impedeixen la concentració i l'entrada al recinte.

A partir del diumenge, es registren nombroses accions a Barcelona i a altres ciutats de Catalunya, en signe de protesta i repulsa per l'execució del militant anarquista.

A les Universitats, la setmana comença amb un atur actiu generalitzat. A la Central es col.loquen en llocs estratègics, crespons negres. La policia entra repetidament a les Facultats i en desallotja els estudiants. Es produeixen diversos incidents entre els quals cal destacar una àmplia retirada de carnets efectuada a Lletres de Pedralbes i la ~~xx~~ detenció d'uns 40 estudiants el dimecres 6. El mateix dia, el rector Carreras Llansana decideix tancar diverses Facultats.

Els aturs acadèmics afectarien també a molts Instituts d'Ensenyament Mitjà i a centres privats.

Es registrarien d'altra part alguns aturs en determinades empreses

de Barcelona (Maquinista, Olivetti, Cipalsa...) i cinturó industrial, així com en alguns bancs.

S'organitzen misses de funeral en memòria de Puig Antich, una de les quals seria oficiada pel vicari episcopal per als Medis Obrers del bisbat de Barcelona.

El diumenge 10, quan el centre de la ciutat bullia de gent que sortia a passejar, s'organitzen repetides manifestacions a Plaça Catalunya, Rambles, Fontanella, Fernando, etc., en les quals - i segons alguns observadors - hi participaren tot al llarg de 4 hores, unes 15.000 persones en conjunt. La policia vigilava i recorria tota la zona i hi intervenia intensament. Sembla que es produïren prop d'un centenar de detencions.

Sequeix el "cas Añooveros"

El matí del diumenge 3, el Cap de Policia de Bilbao comunica per telèfon a Mons. Añooveros que es prepari per sortir de viatge. El bisbe respon que no ~~xxxxxx~~ deixarà la diòcesi sense una decissió del Papa i que, en tot cas, sortiria contra la seva voluntat. En l'aeroport de Sondica un reactor "oficial" està preparat per a emprendre un destí desconegut. Torna a insistir més tard el Cap de Policia i el bisbe reafirma la seva postura anterior. Mentres, nombrosos grups de fidels i capellans acudeixen al bisbat per tal d'expressar llur solidaritat amb el bisbe i vicari de pastoral.

A Madrid es reuneix el Comitè Executiu de la Conferència Episcopal, mentre el Primat (González Martín) s'entrevista amb Franco i després amb Arias. El dia 4, Informació i Turisme publica una nota del Govern en què s'expressen seriosos dubtes sobre el caràcter "pastoral" de la famosa homilia. "L'Osservatore Romano" del dia següent al·ludeix obertament a la nota referida i a "les greus valoracions contingudes sobre un prelat del qual són ben conegudes les altes qualitats pastorals".

La batalla semblava ben perduda per al Govern... Tant la Jerarquia espanyola, com la Santa Seu, com la mateixa opinió pública, mantenien una evident actitud pro-Añooveros.

Després de repetides gestions i entrevistes entre autoritats eclesiàstiques

tiques i civils, el dia 7 Añoveros és cridat a Madrid a fi d'entrevistar-se amb el Nunci, i el 8 s'efectuen sengles reunions del Govern i de la permanent Episcopal. Poc a poc la tensió va minvant, fins que Mons. Añoveros és convidat a passar uns dies de "descans" a Màlaga i després a Barcelona. El dia 27 es reintegrarà a la seva diòcesi, sense més novetats. El Consell de Ministres del 15 declararia que és urgent de replantejar les normes vigents sobre les relacions Església-Estat.

Incidents al Sàhara espanyol

El dia 25, el Govern desmentia unes informacions recollides per Ràdio París, segons les quals s'havien produïts enfrontaments armats en el Sàhara espanyol. Com a resultat, s'haurien registrat dues baixes en l'exèrcit espanyol.

Posteriorment, durant la seva visita oficial a Madrid, el jove primer ministre de Líbia provocaria una tensa situació davant del Govern per causa d'unes clares al·lusions al problema saharí i la seva postura favorable a l'autodeterminació. L'edició del diari "Pueblo" per a "provincias", que incloïa una entrevista amb el ministre libí, seria segrestada per ~~xx~~ funcionaris de la policia.

A B R I D

Vers una major selectivitat universitària

En relació al projecte de llei sobre selectivitat universitària, enviat a Las Cortes pel Govern, el dia 8 s'havien recollit ja 22 esmenes a la totalitat.

Davant del Consell de Treballadors, el ministre d'Educació havia dit: "Es propósito de mi ministerio facilitar el acceso de los hijos de los trabajadores a la Universidad".

Molt diferentment valoren el projecte amplis sectors de la població. A Catalunya i durant els primers dies del mes, es registra una intensa ofensiva contra la selectivitat. Són diversos els comunicats (Associacions de Pares, Col·legis Professionals, catedràtics i professors

d'Institut...) que assenyalen les contradiccions del projecte, el qual ~~atempta~~ - s'afirma ^{atempta} - greument contra el principi d'igualtat d'oportunitats, i ha estat elaborat sense consultar els interessats. De forma similar s'expressen els sectors més actius de la classe obrera, tot recolzant i solidaritzant-se amb les accions d'ensenyants i estudiants contra la selectivitat a l'ensenyament.

Cop d'estat a Portugal i "Gironazo" a Madrid

El 25 d'abril ~~xxixmxxmxx~~ reïx a Portugal l'anomenada "Revolució del clavell", amb la caiguda de Caetano i del salassarisme després de quasi 50 anys de dictadura. El cop d'estat, organitzat pel M.F.A. (Moviment de les Forces Armades), trionfa a tot el país sense ni una gota de sang.

El diumenge següent, dia 28, el diari central del "Movimiento", "Arriba", publica un furibund manifest contra la política aperturista del Govern, signat pel líder falangista i ex ministre del Treball, José-Antonio Girón de Velasco. Es el primer atac ~~xx~~ d'altura contra el mateix president ~~x~~ Arias, a qui, no obstant, Girón intenta salvar de la foguera tot atribuïnt-li el paper de "víctima".

El mateix diumenge, el ministres-secretari general del "Movimiento", Utrera Molina, pronunciava un discurs a Alcubierre (coïncidint amb la commemoració de la fundació de la Falange) en favor del desenvolupament polític. Sembla que el ministre s'enterà de l'anomenat "manifest de Fuengirola" de Girón, a la mateixa tribuna quan estava a punt d'iniciar el discurs.

La gènesi del "Gironazo" - d'acord amb molts comentaristes de premsa del moment - s'ha d'atribuir probablement a diversos fets concomitants: el discurs en pro de l'aperturisme cultural pronunciat per Pío Cabanillas a Barcelona el dia 20; la possibilitat que el líder socialista Mitterrand guanyés les eleccions a França (i no les guanyaria per un escàs marge de vots favorable a Giscard d'Esteing); la lliure circulació a la Península del diari britànic "The Guardian", que publicava una caricatura-ironia sobre la situació espanyola en relació als fets recents de Portugal, etc.

24

Cosa ben significativa: tota la premsa no oficial seria unànime en condemnar i ridiculització del "manifest" i aprofitaria l'ocasió per a expressar un recolzament total a la política cultural de "portes obertes" empresa pel ministre Cabanillas i pel seu director general de Cultura Popular, Ricardo de la Cierva.

M A I G

El segon "Gironazo", prohibit

Al final del Consell de Ministres del dia 3, Pío Cabanillas digué: "Los políticos no se pueden considerar en entredicho por opiniones ajenas".

Durant l'anomenat "consejillo" del dia anterior, sembla que Cabanillas s'havia queixat a Utrera Molina a propòsit de la publicació del "manifest" al diari "Arriba". Utrera respondria que no ~~no~~ n'estava assabentat amb antel.lació. Es diu que Cabanillas va ironitzar sobre la resposta i que llavors Utrera amenaçà amb gestos ~~ad~~ primer. La cosa no arribaria més enllà gràcies a la intervenció del ministre de ~~l'Exèrcit~~ l'Exèrcit, Coloma Gallegos, que sofocaria els ànims.

Després d'una reunió entre Arias, Rodríguez de Vilacárcel i Cabanillas aquest es convencé de que gaudia de la confiança del Govern. Es per això que, en enterar-se que Girón volia tornar a publicar una segona "bomba" periodística, Pío Cabanillas prohibeix la seva divulgació en la premsa legal.

De moment, el ministre d'Informació, representant en aquest cas de les tendències i grups lliberalitzants del Govern, guanyava la partida als grups ultres del sistema.

Mitin carlista a Montejurra

El diumenge 5, es concentren a Montejurra (Navarra) prop d'unes 15.000 persones a fi de participar en el tradicional acte d'afirmació carlista. Algunes fonts van senyalar la presència de la princesa María de las Nieves, germana menor de Carlos Hugo, que havia passat la frontera clandestinament amb l'objecte d'acudir a la celebració. En l'acte es llegí un document de l'il.legal Partit Carlista, en el

qual es feia un balanç de la situació política espanyola i es donaven consignes d'acció cara a la col.laboració amb altres organitzacions clandestines.

Uns 300 números de les forces de l'ordre, entre "Guardia Civil" i Policia Armada, vigilaven el transcurs de l'acte, però no intervingueren. A la tarda, unes 500 persones es van manifestar a la població d'Estella.

La il.legal "Assemblea de Catalunya" encara en acció

D'acord amb indicis ben fonamentats, a mitjats de mes es va reunir per dècima vegada la "permanent" de la il.legal "assemblea de Catalunya", òrgan que - segons sembla - agrupa gran part de les organitzacions polítiques oposades al règim que actuen en la clandestinitat a Catalunya.

Aquesta era la primera reunió que dita "permanent" efectuava després de la detenció a la parròquia de Sta. Maria Mitjancera (Barcelona) el 28 d'octubre del 1973, de 113 persones acusades de celebrar un acte similar.

L'objecte de la reunió, a la qual es diu que hi assistiren uns 70 delegats que representaven des de comarques i barris fins a partits polítics, Comissions Obreres i grups d'intel.lectuals i cristians, era assenyalar les línies d'actuació i preparar una 2a Sessió Plenària de l'esmentada "Assemblea de Catalunya".

J U N Y

Els "sopars" del Ritz i d'Aravaca

A primers de juny i convocada pel setmanari madrileny "Cambio-16", tenia lloc a l'hotel Ritz de Barcelona una reunió - insòlita fins ara - amb la participació de personatges polítics catalans més o menys "dissidents". Eren 13 i representaven tendències des de les monàrquico-liberals fins a les socialistes. Els seus noms: Santiago Nadal, Salvador Millet i Bel, el marquès de la Vega-Inclan, Lluís Carulla, Trias Fargas, Antoni Moragas, Manuel Jiménez de Parga, Andreu Abelló, Anton Cañellas, Joan Raventós, Agustí de Semir i Solé Barberà.

Davant la constatació del diàleg establert entre personalitats representants del capital i de l'esquerra "clàssica", "Cambio-16" no dubtava en afirmar que "ese espíritu del Ritz parece demostrar hasta la saciedad que la política de apertura es posible y necesaria".

Uns dies després, Joaquín Garrigues Walker, advocat i polític, convidava a un sopar polític que oferia en la seva casa d'Aravaca (barri residencial de Madrid), a més de 30 personalitats de distinta filiació política, la majoria dels quals no ^{es} representaven ~~però~~ més que a si mateixos, segons una celebrada expressió del mateix anfitrió. Algú parlaria després del "pacte d'Aravaca", que en realitat no arribaria a ser tal ni de bon troç.

La reunió d'Aravaca comprenia sobretot personalitats del centre i de la dreta, amb molt i variats matissos. Alguns noms donaran fe d'una tal (aparent) dispersió: Raúl Morodo, Tamames, González Seara, Cantarero del Castillo, Manuel Jiménez de Parga, Sebastià Auger, Marcelino Oreja, Thomas de Carranza, Luis Ma Ansón, Ignacio Camuñas, Alvarez Miranda, Pedro Altares, etc.

Aria Navarro a Barcelona

Cap a meitats de mes, el president del Govern efectua la seva primera visita oficial a Barcelona. En un discurs davant els consells locals del "Movimiento" de Catalunya diu que el sentit de l'esperit del 12 de febrer "no es otro que el afán de traducir el espíritu de nuestros principios permanentes al lenguaje, a las aspiraciones, a las inquietudes de la España de este concreto presente".

La major part de la premsa interpreta les paraules d'Arias com a una reafirmació - si bé més atenuada - de l'obertura promesa el 12 de febrer davant el Ple de Las Cortes.

Manuel Díez Alegría, cessat

El tinent general Fernández Vallespín és nomenat cap de l'Alt Estat Major el 14 de juny, en substitució de Manuel Díez Alegría el qual és cessat del mateix càrrec després d'una sèrie d'informacions contradictòries sobre els motius d'aquesta decisió.

Alguns rumors assenyalarien, com a causa pròxima de la substitució,

l'entrevista no autoritzada que havia mantingut Díez Alegría amb el president de Rumania, Ceaucescu, durant una recent visita privada a aquest país. Es diria també que en el seu viatge oficial a Tunis, el president Arias li havia comunicat que tornés a Madrid urgentment i que el militar havia contestat que només rebia ordres directes del Cap d'Estat.

Altres rumors pretenien situar el motiu de la "caiguda en desgràcia" del general, en suposats contactes - directes o indirectes - amb el secretari general del Partit Comunista Espanyol, Santiago Carrillo. No faltarien tampoc al·lusions comparatives en relació al paper que el general Espinola havia jugat a Portugal abans de la RRevolució del Clavell" del 25 d'abril.

Més enllà de tots els rumors, allò que sembla cert és que la destitució - quasi fulminant - de Díez Alegría, autor del llibre "Ejército y Sociedad" i considerat en els medis militars i polítics com a personalitat liberal i de tendències europeistes, fou una relativa victòria de les forces ultres i, per tant, un trunfo menys en l'aperturisme propugnat per Arias, el qual d'altra part havia retirat de la direcció general de la "Guardia Civil" poques setmanes abans, a Iniesta Cano, conegut per les seves postures inflexibles.

La selectivitat, endavant...

Malgrat les intenses i extenses manifestacions contràries, dintre i fora dels centres d'ensenyament, ocorregudes sobretot tot al llarg del mes de maig (el dia 9, vaga quasi general a Barcelona), malgrat les nombroses esmenes a la totalitat del projecte així com les dures crítiques sentides com mai a Las Cortes, el dia 20 queda dictaminat el projecte de selectivitat i definitivament aprovat el 25. Els debats a Las Cortes s'havien iniciat el 14 de maig. Ja aleshores, en informar sobre les esmenes, la ponència comunicà la decisió d'implantar la selectivitat al curs 1974-75. Posteriorment, les esmenes a la totalitat serien totes rebutjades per tal com no aconseguiren el mínim de 10 vots necessaris per ser defensades en el Ple. El projecte de Llei de proves d'accés a la Universitat seria aprovat pel Ple de Las Cortes el 23 de juliol.

J U L I O LFranco, hospitalitzat

El dia 9, Franco ingressa a la clínica privada de la "Ciudad Sanitaria" que porta el seu nom, amb motiu d'una flebitis. Els informes mèdics, però, no són alarmants.

A la clínica, hi acudeixen amb assiduïtat el president Arias, el Príncep Juan Carlos i el president de Las Cortes, així com altres personalitats.

Quan la malaltia semblava evolucionar favorablement, de sobte i justament la nit del 18 de juliol, la flebitis de Franco es complica per causa d'una gastritis acompanyada d'hemorràgia, que li ocasiona vòmit de sang i pèrdua momentània del coneixement.

Per això, el president Arias sembla que propicia, contra l'opinió del marquès de Villaverde, el transpàs interinament de les funcions de Cap d'Estat en la persona del Príncep Juan Carlos, segons preveu l'article 11 de la "Ley Orgánica del Estado", en relació amb la Llei del 15 de juliol del 1971.

Així, doncs, el Príncep assumiria les funcions de Cap d'Estat durant 39 dies, plaç aquest ~~xx~~ durant el qual planarien per Madrid i altres capitals els rumors més diversos sobre contactes i pactes entre personalitats polítiques, no totes allunyades de les altes esferes de l'Administració, i amb la finalitat de conjuntar accions davant una possible imminència de la successió en la més alta magistratura de l'Estat.

Després d'aquella data intrigant, la malaltia de Franco ~~va~~ ~~perseguida~~ evolucionant favorablement, fins que el dia 29 és donat d'alta pels metges que l'atenen, i torna el dia següent al palau de El Pardo.

Constitució de la il.legal "Junta Democràtica"

Cap a finals de mes, diversos òrgans informatius recullen la notícia, comunicada simultàniament a París i Madrid, el dia 30, sobre la constitució d'una anomenada "Junta Democrática de España", promoguda principalment per Santiago Carrillo, com a Secretari general del Partit Comunista Espanyol, i Rafael Calvo Serer, exiliat a París, monàrquic

"donjuanista", membre de l'Opus Dei i ~~xxxxxx~~ ex president del diari "Madrid", com a suposat representant de la "dreta democràtica".

No es dóna a conèixer cap llista sobre els components de la Junta, si bé en alguns medis es rumoreja que, a part del Partit Comunista i el Partit Carlista, en formarien part destacats representants dels bancs catalans, d'industrials de Navarra, d'una important família caciquista andalusa i, inclús, d'una alt càrrec lligat amb l'administració local.

En la seva Declaració, que constava de 12 punts, la "Junta Democràtica" feia constar que assumia "la responsabilidad de vigilar, coordinar, impulsar, promover y garantizar el proceso constituyente de la democracia política en España".

A G O S T

La "Conferència Democràtica", una rèplica?

Gairebé al mateix temps que es dóna a conèixer la constitució de la "Junta" de Carillo i Calvo-Serer, a Madrid es parla amb insistència de la formació d'una anomenada "Conferencia Democrática" que vindria a ser com la rèplica a l'anterior.

La composarien personalitats més o menys tolerades pel règim: socialistes des de Pablo Castellanos fins a liberals afectes al Comte de Barcelona, passant per demòcrates com Ruiz Giménez. Aquestes sembla que serien les forces principals de la "Conferencia", quina tasca i objectiu primordial seria bastir les bases d'una convergència de cara al posfranquisme.

Cal dir, però, que poc després tant el mateix Ruiz Giménez com el ~~Rxxx~~ PSOE de Pablo Castellanos desmentirien els rumors esmentats, en el sentit que no s'havia arribat a un tal acord.

Rumors sobre un possible rapte del Comte de Barcelona

En plenes vacances, el Príncep Juan Carlos, que resideix en el palau mallorquí de Miravent, manté una llarga entrevista amb el seu pare, el Comte de Barcelona, al yatch del senyor Barreiros. Dies després corre la notícia que Joan de Borbon havia ~~xxxxxx~~ estat a punt de

ser segrestat a Mònaco. Sobre l'afer, el "Diario de Barcelona" ~~xxx~~
~~xx~~ assegura que les autoritats moneguesques han desmentit categòrica-
ment que s'hagués produït un intent similar. Com sigui, el "Diario
de Mallorca" del dia 23 informa que les forces de seguretat espanyo-
les, alertades per la policia francesa, havien enviat un avió oficial
a Nissa amb l'objecte de recollir els Comtes de Barcelona i evitar
un possible segrestament a alta mar per part d'algun grup terroris-
ta.

Un altre tipus d'informacions, tanmateix, insistien sobre l'interès
que tenia Joan de Borbon en entrevistar-se amb membres de la "Junta
Democràtica", cosa que - segons rumors - el Príncep volia evitar com
fos.

Recuperació de Franco i reassumpció dels poders

Acabat el període de convalescència a El Pardo, el 16 Franco emprèn
viatge a Galícia a fi de passar al Pazo de Meirás el seu habitual
període de vacances d'estiu. El procés de recuperació semblava total-
ment favorable.

El dia 30 es reuneix a Meirás el Consell de Ministres, presidit enca-
ra pel Príncep Juan Carlos, el qual declara que "dejando a un lado
nuestra propia conveniencia, hemos de considerar los problemas con
visión amplia y de futuro... Estad seguros de que trataré de hacer en
todo momento lo que más convenga a España".

El primer de setembre, i tal com s'esperava per raó tant de les pa-
raules del Príncep com dels últims informes mèdics, Franco reassumeix
les funcions i poders de Cap d'Estat.

S E T E M B R E

Declaracions d'Arias a "EFE"

Un cop ~~xxxxxx~~ feta de nou la "normalitat" al sí de les altes esfe-
res del règim, el president Arias concedeix unes declaracions a l'a-
gència para-estatal "Efe" en les quals es ratifica en l'"esperit del
12 de febrer" i promet un estatut d'associacions polítiques per abans

-31

d'acabar l'any. Amb aquesta sortida inesperada, sembla que Arias vulgui descalificar les "mini-conjures" de l'estiu i, alhora, tranquil·litzar a determinats sectors pro-governamentals que comencen a dubtar de la viabilitat de l'obertura. La premsa reafirma una vegada més la seva fe en les reiterades promeses sobre l'associacionisme.

Detenció de 67 persones a Sabadell

El diumenge 8, són detingudes en el convent de les Escolàpies de Sabadell (Barcelona) 67 persones sota l'acusació de pertànyer a l'"Assemblea de Catalunya" i d'estar allí reunides - segons la nota oficial de la policia - amb el propòsit de "tratar sobre la declaración de la recientemente anunciada 'Junta Democrática de España', al objeto de considerar su posible adhesión a su programa".

Al cap de les 72 hores reglamentàries, 50 dels detinguts serien ~~xxxx~~ deixats en llibertat pel jutge de Sabadell. La resta ingressaria a la presó i quatre d'ells serien multats amb 150.000 ptes.

Tràgic atemptat a Madrid

A les 2 i mitja del migdia del divendres 13, esclata una bomba en la cafeteria Rolando del carrer Correo de Madrid, a pocs metres de la Direcció General de Seguretat. Resultat: 12 morts i 85 ferits!

La consternació és general. Ningú acaba de comprendre els possibles mòbils d'una massacre com aquesta...

Immediatament, la policia acusa a l'organització ETA i s'ofereix un milió de pessetes - procediment totalment insòlit - a qui faciliti la captura de Juan Manuel Galarraga Mendizábal, suposat activista d'ETA i suposat responsable directe en l'execució de l'atemptat. El dia 18 es confirmaria que ~~xxxxxx~~ era a França i que havia sol·licitat a les autoritats franceses l'estatut de refugiat polític. Més tard se sabia també que Galarraga havia desmentit tant la seva participació en l'atemptat com la seva pertanyença a ETA.

El 23 són detingudes 8 persones, acusades d'haver col·laborat en el luctuós atemptat, i són descoberts a Madrid cinc pisos-refugi que, segons la policia, servien per a ocultar les activitats d'ETA. A més, la policia acusa públicament al PCE de connivència amb ETA a fi de

dur a terme l'atemptat. Els detinguts en aquest moment són: Eva Fores (muller d'Alfonso Sastre), Antonio Durán, Eliseo Bayo, Lúdia Falcon, Vicente Sáinz de la Peña, Ma Paz Ballesteros, Carmen Nadal, Bernardo Vadell i el mateix Alfonso Sastre, el qual es presenta a les autoritats i queda detingut. Alguns dels detinguts són també processats per presumpte col.laboració en l'atemptat de Carrero Blanco. De cap d'ells es demostra l'efectiva participació en els fets de la cafeteria Rolando i, no obstant, seguirien detinguts i incomunicats durant la resta de l'any.

Al cap d'un mes, l'organització ETA desmenteix categòricament tota mena de participació en el luctuós atemptat, després d'una llarga i exhaustiva investigació entre totes les seves faccions. Per la seva part, el PCE, a través de portaveus autoritzats, havia condemnat des del primer moment el fet, negant alhora qualsevol connivència amb ETA.

Fonts pròximes als referits detinguts per la policia, neguen rotundament les complicitats de què se'ls acusa, mentre que alguns informadors havien apuntat la possibilitat - no gens inverossímil - que es tractés d'un atemptat típic de l'extrema dreta, ~~xxxxxxxxxxxx~~ ~~xxxxxxxx~~ per diverses raons: gran similitud amb ~~xx~~ atemptats d'extrema dreta, per exemple, perpetrats a Itàlia; l'aparent manca de mòbils; la intenció de crear un clima de terror, propici a les forces ultres i advers a l'aperturisme d'Arias, etc.

De fet, sembla que a Madrid van circular octavetes d'un grup neo-nazi segons les quals s'atribuïen la paternitat de l'atemptat...

Blas Piñar i el seu "Señor Presidente"

Tot aprofitant el clima de tensió provocat per l'atemptat del carrer Correo de Madrid, Blas Piñar, l'exponent més definitiu de ~~xx~~ l'extrema dreta espanyola que parla, irromp contra Arias a través d'un cèlebre editorial de "Fuerza Nueva" intítulat "Sr. Presidente". Don Blas manifesta que es nega a col.laborar en la política del president del Govern i al.ludeix amb un to violent als riscos de l'obertura i a les tensions que suscita entre les famílies del règim.

Arias, personalment, permet que circuli lliurement l'edició de "Fuerza Nueva", mentre que Emilio Romero, director del diari sindical "Pueblo", ataca durament al ministre d'Informació, Pío Cabanillas, per no haver ordenat el segrestament de la revista.

OCTUBRE

Els presos polítics en vaga de fam

Durant els últims dies de setembre i primers d'octubre, els presos polítics retinguts en diverses presons de la geografia espanyola, es declaren en vaga de fam. Així, a Saragossa, Bilbao, San Sebastián, Pamplona, Madrid i Segòvia.

Els presos polítics intenten, a través d'aquesta acció unitària, cridar l'atenció d'autoritats i de l'opinió pública sobre les condicions en què són tractats en les presons respectives. Sol·liciten amb urgència un estatut del pres polític.

Congrés del PSOE a Suresnes

Els rumors sobre la possible col.laboració del PSOE amb la política d'obertura d'Arias s'acabarien amb la celebració del XIII Congrés d'aquest partit il.legal a Suresnes (prop de París), els dies 11, 12 i 13 d'octubre. Sembla que s'imposa la tendència més cap a l'esquerra i menys anticomunista. L'antic secretari general, Pablo Castellanos, queda relevat del seu càrrec, i és substituït per "Isidoro", que alguns identifiquen amb l'advocat sevillà Felipe González Márquez. Amb motiu del to que havia pres el Congrés, ~~xx~~ s'apuntaria la possibilitat que el PSOE s'adherís a la "Junta Democràtica".

La mini-crisi del Govern

En tornar d'un viatge oficial a l'Àsia, Pío Cabanillas, ministre d'Informació i Turisme, és cessat repentinament del càrrec. Barrera de Irímo, ministre d'Hisenda, es solidaritza amb Cabanillas i presenta a Arias la seva dimissió irrevocable.

Això succeïa els últims dies del mes, enmig d'un ambient polític car-

regat d'alta tensió, després d'una campanya "científicament difosa" per la premsa del "Movimiento" sobre la "caída" del ministre d'Informació.

El dia 29, dia del cessament i de la dimissió, tenia lloc en el Consejo Nacional l'acte commemoratiu del XLI aniversari de la fundació de ~~la~~ Falange Española, amb la presència de Franco, del Príncep, d'Arias i de tot el govern, excepció feta de Cabanillas. En el seu discurs, el representant d'Asturias, Labadie Otermín, diria entre altres coses: "Defenderemos con uñas y dientes la legitimidad de una victoria que es hoy patrimonio de todo el pueblo español".

Tots els medis, tant de l'interior com de l'exterior, interpretarien la "caída" de Cabanillas com a una dura punyalada contra la pretesa obertura ~~de~~ política. "Que los ministros desaparecidos han sido sacrificados por el ataque de fuerzas ultras y reaccionarias, parece evidente" - escrivia González Seara a "Cambio-16". Per la seva banda, la revista "Doblón" afirmava que "el señor Cabanillas realizó una gestión inteligente y posibilista, pero en absoluto 'blanda'". I a continuació oferia la llista de publicacions sancionades d'alguna manera pel Ministeri Cabanillas (2).

En l'acte de presa de posició dels nous ministres (León Herrera a Informació, i Cabello de Alba a Hisenda), Arias parlaria del "vacío" que deixaven els dos ministres "salientes" i reiteraria que no per això havia canviat res del programa del Govern.

N O V E M B R E

Els rumors de crisi continuen

A principis del mes, i malgrat el fulminant canvi de titulars a Hisenda i a Informació, els rumors d'una crisi més profunda del Govern anirien adquirint pes. La successiva dimissió dels equips dels dos ministres anteriors, hi contribuïria també en gran manera.

La personalitat que en poques hores es va convertir en el blanc dels rumors, com a possible candidat a ocupar el més alt càrrec governamental, fou l'almirall Pita de Veiga, ministre de Marina, i un dels pocs supervivents del gabinet Carrero, i que segons sembla hauria

protagonitzat una decisiva intervenció en els esdeveniments posteriors al 20 de desembre. Els diaris madrilenys "Arriba" i "Pueblo" li dediquen el mateix dia sengles portades...

A la fi, després del Consell de Ministres del dia 8, León Herrera, nou titular d'Informació, diria: "España es un país rumoroso... Pero esos rumores carecen en absoluto de fundamento. Y hay una persona que está molesta e incluso indignada con ellos: el almirante Pita de Veiga..." (3).

Vers l'estatut d'associacions polítiques

Les últimes promeses d'Arias sobre associacionisme (l'estatut abans de fi d'any) havien de complir-se, almenys per donar algun motiu de credibilitat a propòsit de l'obertura. Per això, s'inicia una cursa contra-rellotge per tal d'aprovar el corresponent estatut.

El Consell de Ministres del 8 rep ~~ex~~ l'esborral preparat per la ponència del Consejo Nacional, a partir del qual el Govern elabora el document titolat "Anteproyecto de bases sobre los criterios del estatuto jurídico del derecho de asociación política".

Diversos sectors del règim comencen a prendre posicions: els Antics Membres del Frente de Juventudes reafirmen llur confiança en Cantarero del Castillo; la Hermandad del Maestrazgo anuncia el seu propòsit de constituir-se en associació; es constitueix la Confederación de Ex-Combatientes (que agrupa sobre el paper més de 500.000 membres) i Girón de Velasco n'és elegit president; José Ma Areilza, comte de Motrico, i altres personalitats expressen la seva confiança en el president del Govern.

Madrid: 14 polítics detinguts

El dia 26, 14 personalitats polítiques són detingudes a Madrid per funcionaris de la policia, mentre estaven celebrant una reunió. Se'ls acusa de reunió il.legal i són conduïts a la Direcció General de Seguretat on presten declaració i on romanen fins l'endemà. L'endemà compareixen davant del Jutjat d'Ordre Públic i, després de les corresponents declaracions, són deixats en llibertat. Les ràpides pressions

d'algunes
~~xxxxxx~~ embaixades diplomàtiques a Madrid (USA, Alemanya Federal, França, Itàlia...) sembla que facilitaren la solució del cas.

Dels 14 personatges, 5 eren catalans: Anton Cañellas, Xavier Casassas, Heribert Barrera, Amadeu Cuitó, i Josep Pallach. Els altres eren: Felipe González Márquez, José Mª Gil-Robles y Gil-Delgado (fill del líder de la Ceda), Jaime Cortezo, Nicolás Redondo, Antonio Mª García López, Manuel Gómez-Reino, José Mª Benegas, M^x Juan Ajurriaguerra i Dionisio Ridruejo.

Moments abans de ser detinguts, havien sortit de la reunió Joaquín Ruiz-Giménez i Fernando Alvarez de Miranda, els quals després es presentaren a la D.G.S. tot exigint de ser també detinguts, cosa que només "aconseguiria" el segon.

D E S E M B R E

Via lliure a les associacions polítiques

El mes sencer ve marcat, en les esferes oficials del règim, per la preocupació davant de l'estatut d'associacions.

El dia 2, el president Arias apareix davant les càmares de TVE amb la clara finalitat de postular la "colaboración de todos ante la batalla asociativa". El seu gest és implorant i la seva faç, envellida. Arias sembla conscient de les contradiccions de l'estatut. Afirmar d'un costat que es tracta d'una "importante consolidación del proceso democrático de la nación" i, de l'altre, que si el pas donat sembla "excesivamente corto a algunos", és ni més ni menys "el preciso que debe darse en el momento presente".

El mateix dia, el ministre d'Informació anticipa als medis periodístics un document amb les línies bàsiques de l'estatut, el qual ja obra en poder dels Consejeros Nacionales per a la seva darrera consideració.

L'estatut contempla les associacions polítiques sota les següents línies generals: edat mínima per a participar-hi, 18 anys; nombre mínim de socis per associació, 25.000 i distribuïts per 15 "provincies" com a mínim; es constitueixen dintre del "Movimiento-Comunión";

el Consejo Nacional és l'òrgan a què pertoca el reconeixement, suspensió i dissolució de les associacions; aquestes podran concòrrer en processos electorals, exceptuats els sindicals i professionals, etc.

Les reaccions serien ràpides i variades. Alguns sectors pro-governamentals fins el moment, mostren la seva disconformitat total amb l'estatut. Altres sectors centristes manifesten indecisió. En general, cal dir que l'estatut defrauda els "esperençats" i els apareix com un veritable "parto de los montes", tal com algun comentarista el defineix.

El grup "Tacito" (de tendències demo-cristianes) no dubta en afirmar que "es el estatuto de los antiasociacionistas" i es neguen a entrar en el joc. Josep Melià, periodista i procurador "familiar" per Mallorca, escrivia a "El Correo Catalán": "Va a haber decepciones, muchas... y sobre todo una seria duda de que el marco que ahora se abra sea suficiente para contener una erosión que, si el sistema no lo incorpora, acabará por deborarlo". I Manuel Jiménez de Parga concluïa a la revista "Gentleman": "Quienes nada confiaron en las promesas de asociaciones, ahora se ufanan de su buen ojo clínico".

Malgrat tot, el 16 de desembre, el Consejo Nacional - anomenat en determinats ambients la "Cámara de las Ideas" - dóna el vist-i-plau a l'estatut amb una rara i absoluta unanimitat: cap vot en contra i només tres abstencions (Cruylles, Garicano Goñi i Oreja Aguirre). El dia 21, l'estatut surt publicat al BOE mitjançant un decret-llei de la Jefatura del Estado.

Missatge de Franco

L'any polític es clou amb el tradicional missatge de Franco a través de TVE i Radio Nacional.

La premsa subratllaria alguns aspectes del missatge: marcada preocupació per la crisi econòmica, referència a la "participación política", al·lusió als conflictes socials "fomentados por los agentes de la subversión comunista" i la repetida inclusió en el missatge de la paraula "unidad".

B.- LA FRUSTRACIÓ D'UNA "OBERTURA"

El 20 de desembre del 1973 marca ~~xx~~ la fi del "carrerisme". Però, és molt probable també que la història atribueixi a aquesta data una altra significació: l'inici del posfranquisme.

Amb la imprevisible mort de Carrero Blanco, el règim veia desfet el nus de la prolongació històrica de Franco. Carrero Blanco era un "altre" poder indiscutit, poder basat en una concepció bèl·lica i estratègica dins la qual no podia cabre en principi cap mena d'especulació sobre possibilitats de canvi o de reforma. Ben al contrari, el seu paper polític havia de consistir justament en assegurar la transició ordenada cap a la monarquia.

Es a partir d'aquesta data quan les classes dominants comencen a planificar-se la necessitat d'una alternativa al franquisme. De fet, la política d'obertura d'Arias i, especialment, l'estatut d'associacions apareixeran com a un intent d'impedir que la ruptura arribi a ser una opció per a importants sectors de la burgesia.

Les promeses

Arias Navarro, cridat a reemplaçar l'Almirall, per bé ^{que} gaudeix del beneplàcit i de la confiança de Franco, tanmateix no disfruta pas dels dots carismàtics de l'antecessor i, per això, ha de trobar una nova (i distinta) base d'unificació entre els diversos sectors del règim. A tal fi conforma el seu primer govern amb el propòsit de marcar una nova etapa política, prescindint de les antigues famílies representades i "esgotades" en els gabinets anteriors (l'Opus Dei queda definitivament sentenciat) i reclamant per contra la presència de ministres que apareixen quasi neutres, sense ^{una definida} ~~coloració~~ coloració política, i procedents en bona part de la pròpia Administració.

La temptativa d'Arias apunta a crear una certa "coalició" entre les forces centristes per tal de dur a terme una política reformista i poder oferir, així, una "plataforma" vàlida a les faccions hegemòniques de la classe dominant, que aspiren a una liberalització dintre del règim. En cas d'aconseguir-ho, Arias i el seu equip podrien acreditar davant de l'opinió pública la seva condició de portaveus

polítics d'aquesta classe, sobretot tenint en compte les perspectives de la successió.

I la "plataforma" es concreta ben aviat en el discurs programàtic pronunciat per Arias el 12 de febrer davant el Ple de Las Cortes. La vibrant ovació amb què la sala clouria el discurs, indica fins a quin punt les forces "interiors" es sentien en principi interessades per la nova fórmula Arias.

Però, una cosa eren les promeses i una altra, les realitats. Els mesos propers clarificarien les limitacions, si no contradiccions, que l'aperturisme d'Arias implicava en pretendre de reformar un règim difícilment reformable. Per a molts sectors centristes, aviat les il·lusions es convertirien en frustracions, ~~ixpaxxaxixenxx~~ tot sumant-se a les files dels descontents i àdhuc de l'oposició. Així mateix, la suposada coherència i estabilitat interna ~~xxlxxgaxixnxx~~ de l'equip ministerial, es veuria trontollar progressivament fins a esfondrar-se per raó de la implacable erosió dels esdeveniments més significatius de l'any.

La frustració

La bandera de l'obertura, isada el 12 de febrer, seria aviat abaixada en motiu del "Cas Añoberos" i l'aplicació de la pena de mort contra Puig Antich, esdeveniments que - en àmbits distints - provocarien amplies mobilitzacions d'oposició i de protesta enfront de l'actuació del Govern. Ja llavors, comencen a sorgir seriosos dubtes sobre la viabilitat de l'obertura proclamada, i que de fet solament podia ser en part comprovada en els medis informatius.

Des de l'extrema dreta, el "manifiesto de Fuengirola" publicat per Girón al diari "Arriba", s'alça com a un mini-cop d'estat que posa en evidència la resistència dels sectors immobilitistes - sostenidors també del règim - per a acceptar el tímid canvi d'orientació pres pel Govern. Aquest, davant l'ofensiva dels ultres, es veu obligat a orquestrar una gran campanya de defensa pròpia. Arias, a Barcelona, reafirma les promeses aperturistes, però ja no convenç tant. La crisi interna ~~xx~~ comença a transpuar per dessota la seva calma aparent. I és per aquest temps que l'extrema dreta s'apunta una batalla: la destitució

del general Díez Alegria.

L'estiu seria pròdig en rumors, pactes i entrevistes de palau. La malaltia de Franco aguditza les tensions entre els sectors en el poder. La crisi sembla inevitable. Exponents de Falange i del Movimiento no ~~xxxxxxx~~ defalleixen en l'intent de desplaçar de l'equip Arias els membres més aperturistes.

Les associacions polítiques constitueixen sempre el taló de fons de la discòrdia entre tirxs i troians. Arias acut a l'agència "Efe" per tal d'insistir - de nou - en el seu programa i prometre que l'estatut d'associacions veuria la llum abans de finalitzar l'any.

Després d'aquestes declaracions, i com si algú volgués treure partit d'un clima de terror a la capital, es produeix el tràgic atemptat de carrer Correo. Tot sembla donar la raó a les postures ultres. Blas Piñar no tem ~~xxxx~~ de plantar cara al mateix president del Govern amb un atac furibund i insòlit en els anals del franquisme.

Al final, aquestes forces ~~xxx~~ obscures i obscurantistes logren part del botí. La destitució fulminant de Cabanillas i la dimissió solidària de Barrera, replantejen novament les possibilitats aperturistes, màxime davant dels aplaudiments suscitats pel discurs de Labadie. Otermín el mateix dia al Consejo Nacional, amb les seves "uñas y dientes" a punt de sortir en defensa de la victòria del 39.

Passaria la mini-crisi d'octubre, però els rumors continuen. Ni el mateix president del Govern s'escapa de les ires dels ultres.

El projecte d'associacions esdevé llavors el camp de batalla en què combaten aferrissadament uns i altres. El projecte actua talment com una cunya entre els sectors del bloc ~~xxxxxxx~~ dirigent, aguditzant l'escisió real que pateixen ja fa temps i provocant l'inici d'una fase de confrontació entre ells que podria resultar definitiva.

L'últim mes revela la incògnita. L'estatut desenganya als més interessats. El primer defraudat sembla ser el mateix Arias. Però, què més podia esperar-se? Les associacions neixen com a organismes del Movimiento. Què se'n farà de la dreta, del centre i de l'esquerra que es consideren democràtics? El joc no està fet per^aells. Així, doncs, com queden els vots de confiança donats a un govern que havia proclamat als quatre vents la reforma del règim?

I la dinàmica popular

Es veritat que les derrotes infligides a l'obertura del règim ho han estat per part dels sectors més retrògrads. Es veritat també que l'any 1974 no ha sigut un any econòmicament massa propici... Però no és menys cert que, pel que fa al pla polític, l'obertura no s'ha volgut realment ni eficaç ni plena, ni tampoc - val a dir-ho - s'hauria pogut assolir en el cas contrari. El fet evident és que no s'ha aconseguit ni dintre les grans limitacions que els propis gestors s'havien prèviament imposat.

Tota una sèrie de fets han desbordat totalment la capacitat de manobra prevista pel govern ~~xx~~ a l'hora de voler implantar l'obertura "por decreto" i des de dalt. Més enllà de la voluntat dels governants, existeixen una colla de dades - ja històriques - que expliquen el perquè de la frustració.

Si els sectors aperturistes van entendre que l'única opció davant el posfranquisme era la liberalització del règim, la veritat és que no van saber definir exactament l'abast de l'obertura, ni preveure'n les exigències i conseqüències, ni calibrar amb propietat les forces reals dels col·legues immobilitistes.

De fet, els ciutadans espanyols del 1974 només han pogut catar-ne una ínfima mostra de les il·lusions aperturistes: la premsa. Malgrat les seves múltiples limitacions, la premsa ha sigut en general un bon reflexe de l'actualitat (4).

Però, donem-ho clar, la veritat ~~xxxxx~~ i tota la veritat sobre l'obertura s'ha desenterrat cada dia al carrer i al camp, a la universitat i a les fàbriques, als barris obrers i a sindicats. I la frustració ha estat pa de cada àpat per a milers de persones impedides, detingudes, jutjades o condemnades per uns elementals drets humans, no reconeguts per les lleis del règim: drets de reunió, d'associació, d'expressió i de vaga.

La dinàmica popular de la nostra societat ha sigut en realitat la principal protagonista en aquest drama polític de l'any. I protagonista en un doble sentit. En primer lloc, pel fet que ja d'entrada amplis sectors socials^{en} quedaven exclosos en cas de prosperar l'in-

tent aperturista. I d'altra part, en tant que grans capes de la població han demostrat amb llurs accions o paraules que el intent referit esdevenia totalment insuficient en l'hora present.

Alguns exemples poden avalar les asseveracions anteriors:

-- La mateixa O.S. diria que el 1974 ha estat l'any més conflictiu d'ençà del 1963 pel que fa al camp de les relacions laborals, amb un total de 2.196 conflictes col·lectius i la participació de 669.861 treballadors. Tot i la importància d'aquestes dades, mai més ~~s'ha~~ es torna^{ria} a parlar durant l'any del projecte de Llei de Relacions Laborals promesa per Arias el 12 de febrer. D'altra banda, s'ha sol·licitat amb insistència - àdhuc per organismes oficials sindicals - el reconeixement del dret de vaga i l'anul·lació de l'article 103 de la Llei de Procediment Laboral. I tot això, sense cap èxit. Els treballadors, doncs, segueixen indefensos. Les grans vagues de l'any serien considerades pel règim com a delictes. El moviment obrer es queda per tant sense obertura...

-- D'acord amb un informe publicat per la revista madrilenya "Mundo Social" (5), des de l'1 de gener fins el 15 de maig es produïren un total de 767 detencions ~~xx~~ a l'Estat espanyol de persones presumiblement relacionades amb activitats dites subversives, de les quals 280 serien acusades de pertànyer a organitzacions polítiques il·legals. L'informe aclareix que, tenint en compte el sistema de recompte seguit per la pròpia redacció, les xifres s'han de considerar com a relatives, "como un índice, aunque de cualquier forma sí son mínimas".

-- El cop més dur contra les ànsies aperturistes fou, sens dubte, l'execució de Puig Antich el 2 de març. Per què no se li va concedir l'indult, tal com va passar per exemple amb els condemnats del famós "Proceso de Burgos" de l'any 70? De què van servir els clams populars plasmats en milers de telegrams sol·licitant clemència, des de bisbes a obrers, des d'estudiants a col·legis professionals, des d'associacions de veïns a parròquies?

-- Les reunions del Ritz i d'Aravaca serien un primer i plàstic símptoma de com l'obertura ja s'havia fet curta inclús per als "centristes", els quals comencen a teixir la seva telaranyia a extramurs del

règim i a concertar compromisos polítics amb altres forces a fi de preparar el propi futur. ~~///~~

-- Un darrer exemple no pas menys revelador, el constitueix la Llei de Selectivitat universitària. Neix un projecte de tal ~~xxx~~ envergadura sobretot per a l'ensenyament superior, neix com un bolet, sense cap mena de consulta amb les parts interessades. Més encara, amb la positiva i reiterada oposició de pares, professorat i estudiants. Ni la gran mobilització popular contra el projecte, ni els comunicats de protesta de tota llei d'entitats culturals i professionals, ni les mateixes 22 esmenes a la totalitat de procuradors, aconseguirien deturar la implacable màquina del ministeri d'Educació.

En fi, tal com podia ja entreveure's de bell antuvi, ~~xxxxxxxxxxxx~~ ~~xxxxxxxxxxxx~~ l'any 1974 mostra - per als reticents a ^{les} evidències - ~~xxx~~ la gran contradicció d'un govern que vol "imposar" una determinada obertura (segons promeses) sense comptar amb el consentiment de les classes populars (segons fets). El govern, en efecte, - i amb el govern, els grups dominants al sí del règim - no podia lluitar contra les obscures forces de l'extrema dreta sense la ^{decidida} ~~xxx~~ aliança amb les noves forces socials i polítiques. Per contra, no solament no es va sol.licitar la seva participació, sinó que se les ignorà olímpicament en les seves més justes i elementals reclamacions o se les perseguiria a causa de les seves - fins al moment - il.legals activitats.

La dinàmica popular, doncs, faria esclatar les contradiccions d'una anomenada "obertura" i reclamaria amb fúria la necessitat d'un "canvi!"

2.- L'ANY ECONOMIC

Recordatori d'un any en crisi

"Una tasa anual de inflación del orden del 16-17 por 100, un estancamiento de la ~~xx~~ actividad económica con tendencia a agudizarse, un ~~xxx~~ desequilibrio sustancial en la estructura de la balanza de pagos y un nivel de desempleo creciente, son las características esenciales de la economía española a 31 de diciembre de 1974".

Aquests són els quatre sintètics trets amb què la revista "Actualidad Española" (4-1-75) definia el panorama de l'economia espanyola durant l'any que s'escolava. Només un petit error en el diagnòstic: la inflació havia alcançat un 18 per 100!

El procés seguit per l'economia espanyola durant aquest any pot considerar-se sota l'òptica de tres etapes relativament diferenciades. Una primera etapa d'optimisme quasi temerari, a causa de la plena activitat que la inèrcia del "fabulós" 1973 arrossegava encara fins el primer trimestre del 1974, i malgrat els negres auguris que planaven ~~xx~~ per damunt la veïna Europa; Una segona fase que podria indentificar-se com a un canvi d'orientació en la política econòmica del Govern, conscient ja de la realitat de la crisi i del seu retardat però llarg abast "també" per a l'economia peninsular. I una tercera, o l'etapa de la desil.lusió, en què pràcticament tots els grups dominants desconfien de l'eficàcia de les mesures conjunturals i es preparen a "passar l'xhivern" com sigui, salvant tot allò salvable i esperant una nova primavera...

La primera etapa correspondria als quatre mesos inicials. Tot i l'escasseig i l'alarmant encariment de les matèries primes, l'expansió és sostinguda. El Govern mira de llevar importància a la crisi previsible, alhora que busca d'ampliar la seva base social de cara a potenciar una nova i sopusada política de "portes obertes", d'acord amb l'esperit del 12 de febrer. Es dins d'aquesta perspectiva que cal interpretar, per exemple, els decrets del 22 de gener sobre flotació de la pesseta o del 4 de març, segons el qual l'Estat renuncia als ingressos de la renda del petroli, augmenta la inversió pública i s'a-

placen les alces de la Seguretat Social.

No obstant, les xifres econòmiques demostrarien com a cosa vana la persistència del joc de l'avestruç. El dèficit comercial del primer trimestre supera els 4.000 milions de dòllars, xifra superior a la del dèficit de tot l'any 1973. D'altre costat, l'alça del cost de la vida (un 2,17 % a març i un 2,19 % a l'abril) reclamava unes urgents i severes mesures de contenció. Calia un canvi de direcció.

Es per això que el Govern adopta unes mesures de política monetària altament restrictives per a la inversió, que condicionarien en bona part tota l'evolució econòmica de la resta de l'any. El Govern eleva en 0,5 punts el coeficient de caixa dels bancs i redueix quasibé totalment el redescompte ordinari. Des d'ara, de les empreses mitjanes en avall comencen a trobar-se amb seriosos problemes quant a liquiditat i a obtenció de crèdits. La gran banca es constitueix en àrbitre i mestressa pel fet que del seu criteri depèn la distribució dels limitadíssims préstams, del seu criteri i conveniències...

En aquesta segona etapa convergeixen además ~~■~~ altres exponents que traçaran els camins de la recessió i de la crisi. D'entre ells, uns són de caràcter econòmic (disminució dels ingressos per turisme i de les remeses d'emigrants, descens de la demanda interior, alarma a diversos sectors productius, etc.) i ~~■~~ altres de tipus polític (pèrdua de confiança en la "reforma" i/o continuïtat del sistema).

Es durant l'estiu que s'anuncien les temudes i temibles crisis en alguns sectors bàsics de la producció, com: construcció, indústria tèxtil, de l'automòbil, etc. Al mateix temps, apareix inevitable el fantasma de l'atur forçós. D'altra banda, el dèficit de la balança comercial es preveu catastròfic. A finals d'agost, la valor de les importacions s'havia incrementat en un 61,6 % respecte al mateix període del 1973, mentre que ~~■~~ la de les exportacions només ho havia fet en un 26,1 %. Per manca de la tradicional cobertura derivada del turisme ~~■~~ i dels emigrants, el nivell de reserves restava greument amenaçat. Un altre fet de gran impacte seria ~~■~~ l'espectacular caiguda de la Borsa. L'índex general ponderat que a l'abril havia arribat a la cota màxima (a Madrid) de 121,03 (31-12-73 = 100), baixaria a finals de setembre fins a 92,29.

La tercera etapa abraçaria els darrers tres mesos de l'any, quan les expectatives dels empresaris cauen en un mar de pessimisme, i la inversió és pràcticament nul·la. El Govern intenta reclamar l'atenció dels inversionistes estranjers (decret del 12 d'octubre) i plantejar les bases de la política econòmica per al 1975 (Consell de Ministres del 25) a partir d'un règim d'austeritat generalitzada. Però, abans de finalitzar el mes, el titular d'Hisenda, artífex d'aquesta política, deixaria el govern.

Acaba l'any amb unes xifres no gens engrescadores. L'INE estableix l'índex d'augment del cost de la vida, per al conjunt de l'Estat espanyol, en un 17,9 %. Hisenda informa que "el año va a cerrarse con un déficit por cuenta corriente superior a los 3.000 millones de dólares, frente a un superávit de 500 millones en 1973". Pel que fa a la població laboral, el nivell d'atur s'estima ~~xxxx~~ "próximo a las 220.000 personas, junto con una salida prácticamente nula de trabajadores al resto de Europa". No obstant, altres fonts (com "Cambio-16" del 30-12-74) estimen en 260.000 els treballadors en atur forçós, i amb una tendència clara a incrementar-se. D'altra banda, i per al període gener-novembre del 1974, s'havien registrat a la Península un total de 261 suspensions de pagaments i 50 fallides (v. "Diari de Barcelona", 27-3-75). Els actius de les 261 empreses que presentaren suspensió de pagaments, ~~xx~~ sumen 28.568 milions de pessetes, i els passius, 16.644 milions.

Respecte del comerç exterior, el dèficit de 1974 s'eleva a 480.716 milions de pessetes (888.688 milions d'importació total enfront 407.972 d'exportació) amb una cobertura del 45,9 % contra el 53,9 % de l'any anterior.

Val la pena d'assenyalar, en darrer lloc, que durant el 1974 els espanyols ~~van~~ ^{han} "assolit" el nivell dels 2.000 dòllars de renda per càpita. Com apareix evident, aquest índex, deixant de banda la seva ambigüitat intrínseca, no suposa cap gran consol a aquestes altures atès que el creixement sobtat d'aquesta xifra-índex s'ha d'atribuir a dos factors no determinants de l'efectiu millorament econòmic, com són la devaluació del dòllar i la implacable inflació dels preus.

L'any a Catalunya

Es pot bonament afirmar, a grans trets, que Catalunya passa durant l'any per les mateixes vicissituds que la resta de l'Estat espanyol. Tot i això, la crisi s'aguditzaria més en el Principat pel fet que la seva indústria principal queda repartida entre els sectors (automòbil electrodomèstics, màquines-eines i bens d'equip, contrucció i tèxtil) que registrarien majorment els estralls econòmics de l'any.

Després del 1973, que va reportar suculents beneficis als empresaris en tots els sectors de l'economia catalana, l'any en qüestió es presenta des del principi com a més econòmicament crític que a la resta de la Península. La raó rau en el fet que la indústria transformadora - una de les més esteses per la geografia catalana - és la primera en detectar els embats d'un procés de recessió.

Com a conseqüència de les restriccions creditícies adoptades pel Govern de Madrid, moltes empreses (petites i mitjanes, que tant abunden a Catalunya) topen amb greus dificultats per fer-se càrrec dels compromisos presos anteriorment, màxime quan el joc del mercat interior i exterior s'anava debilitant per moments i l'envolum d'stocks augmentava amb consideració. I això en el millor dels casos, és a dir, quan no existien altres deficiències d'índole estructural en les empreses.

El primer sector afectat seria el tèxtil, de reconegut arrelament a Catalunya bé que necessitat d'una profunda renovació (cosa que periòdicament semblen haver oblidat els empresaris del ram en temps de vaques grasses). Poc temps després, l'alarma sonaria en el sector de la construcció i tot seguit en el de l'automòbil, amb les lògiques i dramàtiques repercussions en l'ample ventall de les indústries auxiliars.

Tot al llarg del segon semestre, tenen lloc les espectaculars suspensions de pagaments, que en alguns casos no són altra cosa que fallides fraudulentes encubertes. Alguns mitjans d'informació publicarien, a fi d'any, balanços elaborats per la propia redacció en els quals queda constància de la situació. Així, a "Tele/express" (24-12-74) apareix un quadre amb les majors suspensions de pagaments ~~de~~ hagudes a Catalunya (6), que encapçala el Grup Fontanals (tèxtil) Iberia Radio

(electrònica) i Grup Rosell (immobiliàries). No deixa de tenir la seva gràcia el fet que per aquestes dates finals de l'any, els tres màxims propietaris d'aquests grups (Santiago Fontanals, Baldomero Gómez i Joan Rosell, respectivament) es trobaven a París o Londres, ben lluny de l'abast dels tribunals espanyols! L'esmentat diari barceloní posava de relleu "el impresionante salto dado de un año (1973) a otro en el volumen de pasivo". Mentre el 1973 eren 43 les peticions de suspensió amb un total de 2.745 milions en deutes, el 1974 "se alcanza la friolera de 111 suspensiones de pago por encima de la decena de millones de pasivo, con un total de 9.278 millones de pesetas en deudas". Per la seva part, "El Correo Catalán" (19-1-75) elabora també una "recopilación de percances" de l'any, inventariant 141 suspensions amb un passiu total de 9.559 milions de pessetes. Val a dir, finalment, que entre les 20 majors suspensions, 7 corresponen a empreses del sector de la construcció i immobiliàries, i 5 al tèxtil i confecció.

Notes per a una anàlisi de la conjuntura

L'any 1974 pot significar el principi del fi de l'anomenat "milagro español". Una crisi gairebé imprevista ha posat al descobert les jugades més subtils imposades durant els últims anys pel capitalisme espanyol.

Han proliferat les raons explicatives superficials, davant l'evidència de la recessió, amb una fita ben concreta: apaivagar els ànims i mantenir l'ordre entre les classes més perjudicades per l'erosió monetària. S'ha insistit en els "bàrbars" increments del petroli com a panacea utilitzada per esbandir els interrogants, sense que s'arribés al fons de la qüestió. S'ha fet al·lusió repetidament a la nostra privilegiada situació respecte als altres països europeus, al fet que la nostra taxa de creixement es manté superior a la resta d'Europa, que la inflació és necessària per al progrés, etc.

Malgrat la magna campanya de confusió respecte de la crisi, orquestrada per les classes dirigents, l'opinió pública i sobretot els sectors més conscients i sensibilitats (universitat, moviment obrer, profes-

sionals, etc.) no s'ha ~~enxarxat~~ empassat l'ham.

El recurs a les estadístiques i als índex ja no captiva ni impressiona ningú. ~~XX~~ Es prou sabut, per exemple, que l'índex del cost de la vida és més una dada política, de fàcil manipulació, que un baròmetre real. El 18 % oficial d'increment de la vida no és més que això: una xifra oficial. I els 2.000 dòllars de renda per càpita, quin significat tenen en realitat? Cap. Es el resultat d'una simple operació aritmètica... bé que podria induir a confusió si no existissin altres dades que s'ajusten més a la real distribució del pastís. Així, segons un estudi de Lúio Alcaide, publicat a la "Revista Sindical de Estadística" (gener-1975), més d'un 50 % de les famílies espanyoles percebeixen ingressos inferiors a les 120.000 pessetes anuals, corresponent al 21,7 % de la Renda "Nacional"; mentres que un 1,22 % de les famílies s'apropien del 22, 4 % de dita Renda.

D'altra part, a finals del 1974, la revista empresarial "Documentación para Dirigentes" estimava en 534 ptes. diàries les despeses mínimes el mes d'octubre per a una família amb dos fills. La qual cosa dóna una xifra de 195.000 ptes. d'ingressos mínims anuals per tal de viure sense massa penalitats. Així, doncs, com poden viure el 50 % de les famílies espanyoles que tan sols percebeixen la meitat del mínim?

Més encara. Donat per sabut aquest terrible desequilibri estructural en la distribució de la renda, la crisi del 1974 ha significat per a les classes més desposseïdes una nova erosió de la seva migrada capacitat adquisitiva. És lògic, dintre de la lògica pròpia del model de creixement imposat aquí per la classe dominant, que en temps de recessió econòmica les classes populars paguin els plats trencats mitjançant la pèrdua del valor de la moneda, la congelació de salaris, els acomiadaments, l'atur forçós, etc.

El "milagro español" s'ha bastit sobre unes bases no gens misterioses. Mitjançant un procés accelerat d'acumulació de capital gràcies al constant augment de productivitat - i gràcies per tant a l'explotació racionalitzada de la classe obrera en el seu doble aspecte de massa productiva i massa consumidora -, el capitalisme espanyol ha lograt en pocs anys solidificar els pilars del "desarrollo". Tanmateix, els costos d'una tal operació han sigut tan alts que el propi sistema no

els acaba de pair: inflació sistemàtica i progressiva, sacrifici de les necessitats elementals a canvi de beneficis immediats, total dependència i submissió als imperatius dels monopolis internacionals, etc.

L'alça del petroli i la seva repercussió en totes les economies occidentals, ha estat el detonant de la crisi, però d'una crisi més pregona, latent i intrínseca al tipus de desenvolupament imposat. Un diari tan conservador com "La Vanguardia" s'atreveix a insinuar en el l'editorial econòmic del 31-12-74: "En materia de precios, el año 1974 ha sido el peor entre muchos ejercicios malos, por cuestiones que nada tienen que ver con el petróleo".

Aquestes "cuestiones" pot ben ser que tinguin alguna cosa a veure amb el petroli, però de forma indirecta, sempre i quan s'admeti el rol jugat pels EE.UU. d'Amèrica en l'operació. Han estat múltiples els dits ~~xxxxxxx~~ que s'han alçat acusant els ianquis de provocar la crisi energètica, no sense alguna connivència amb la URSS, amb el tàcit objecte de recuperar o reafirmar el seu paper de líder econòmic i de gendarme polític a Occident, davant la temible ascensió del Mercat Comú d'Europa i del Japó.

Sembla evident, d'altra banda, que l'Estat ~~xxxxxx~~ espanyol, amb el seu "milagro", ha entrat de ple en el circuit tancat dels interessos monopolístics internacionals, primordialment nord-americans, i en conseqüència la ~~xxxx~~ producció principal o més avançada a realitzar en la nostra geografia, obeeix a una divisió internacional del treball determinada per aquells interessos. En relació a aquest punt, la revista nord-americana "Business Week" (23-11-74) opinava significativament que la nostra Península esdevenia un país ideal per a les inversions estrangeres per tal com "les multinacionals veuen Espanya com a una base natural d'exportacions cap a la resta d'Europa".

Per causa de totes aquestes raons, l'anàlisi de la crisi econòmica espanyola no pot separar-se de l'anàlisi de la crisi més generalitzada del capitalisme monopolístic d'estat, com a fórmula que el sistema s'ha vist obligat a adoptar els últims anys a Occident. Dintre aquesta perspectiva, la inflació, ultra ser una autèntica exportació dels EE.UU. envers els seus satèl·lits, constitueix una caracterís-

tica inherent de l'acumulació capitalista quan es fa necessària la intervenció de l'estat a fi de garantitzar-la (l'acumulació).

De fet, les grans línies de la política econòmica de Barrera de Irimo traçades ja en temps de Carrero Blanco i sostingudes amb Arias, responen a l'esquema dibuixat. Aquestes línies podrien sintetitzar-se en les següents: a) manteniment d'unes taxes d'acumulació elevades; b) inflació com a mètode de mantenir les taxes previstes; c) congelació de sous; d) canalització d'inversions cap al sector industrial en detriment d'altres; i e) potenciació de l'INI com a instrument principal per a regular la interpenetració entre el capital monopolístic espanyol i el capital monopolístic internacional.

Allò ~~xxxx~~ específic que presenta la crisi a casa nostra i que li confereix major complexitat, consisteix en el fet que la crítica conjuntura internacional incideix aquí en moments ~~xxxxxxx~~ d'una greu crisi política interna. Tal vegada, a les altures del 1974, el sector hegemònic de les classes dominants espanyoles comença a fer-se càrrec del cost econòmic que li suposa el sosteniment del sistema polític en vigor. D'aquí que a la crisi estructural del sistema econòmic s'hi afegixi una particular crisi conjuntural de caire polític, la transcendència de la qual no pot infravalorar-se en relació a la primera.

Notes (cap II)

(1) En efecte. La Sala Segona del Tribunal Suprem consideraria que no era aplicable als 10 recurrents la qualitat de dirigents de CC.OO., mantenint però les altres imputacions. Les penes, doncs, quedarien reduïdes tal com segueix: per a Camacho, 6 anys de presó menor; per a Sartorius, Saborido i Garcia-Salve, 5 anys; per a Soto i Muñiz, 4 anys, dos mesos i un dia; i per a Fernández Costilla, Acosta, Zamora i Santisteban, 2 anys, quatre mesos i un dia. En conseqüència, els quatre últims serien deixats immediatament en llibertat per haver acomplert ja la pena.

Com és evident, les "rebaixes" s'han de considerar realment extraordinàries, donat que en total passarien de 160 a 40 anys.

(2) "Boblón" dóna la següent llista que considera incompleta "de publicaciones sancionadas de alguna manera por el Ministerio Cabanillas" durant els 10 mesos de la seva gestió:

- 3 expedients a "Por Favor", suspensió de tres mesos i segrestament del número de reaparició.
- Suspensió per 15 dies del diari "Sol de España" de Màlaga.
- Segrestaments de "El Indiscreto Semanal", "Gentleman (per una entrevista amb Calvo Serer)", "Sábado Gráfico" (per publicar la llista dels contribuents d'Hisenda), "Andalán", "Destino", "Super-In", "Cuadernos para el Diálogo", "Flashmen" i "Mundo Social".
- Segrestaments "tècnics" de "Cambio-16" (per una entrevista amb Carlos-Hugo) i d'"Andalán" (inclosos els anuncis publicitaris).
- Segrestament i multa de 25.000 ptes. a la revista "Esfuerzo Común".
- Expedients a "El Pope", "Oriflama" i "El Noticiero".
- Expedients administratius per informacions sobre el Sàhara - després de l'anunci d'aixecament de tots els secrets oficials - contra "La Voz de Avilés", "Diario de Mallorca", "El Alcázar" i "El Noticiero Universal".
- No-aparició de múltiples informacions, sota suggeriment del Ministeri; el Sàhara, a "Cambio-16"; entrevistes amb Tiero Galvan i Castellanos, a "Triunfo"; comentaris i informacions, a "Vida Nueva"; in-

formació sobre el PCE-PCUS, a "Informaciones"...

-- Dimissió "obligada" de Martín Ferrand com a director del "Diario de Barcelona".

-- Pressions sobre "Tele/exprés" a fi que deixin d'escriure Vázquez Montalbán i Ramon Pi.

-- Silenci administratiu sobre l'autorització de publicació del projectat diari "El País" (del qual Cabanillas n'és accionista).

I afegeix textualment el cronista: "Y de la frontera que separa entre lo que no hace el Ministerio de Información, pero sí los Juzgados de Orden Público, la lista se haría interminable, y no todos los datos son conocidos".

(3) A posteriori, es pot intuir que la crisi es tallà de moment, però restaria latent fins a esclatar de nou a primers de març del 1975. En efecte, el dia 6 prenien possessió dels seus càrrecs cinc nous ministres: Fernando Suárez González (Treball), José María Sánchez Ventura (Justícia), José Luis Cerón Ayuso (Comerç), Fernando Herrero Tejedor (Movimiento) i Alfonso Alvarez de Miranda (Industria). Eren substituïts destacats exponents de la línia "azul", com Utrera Molina i Ruiz Jarabo.

(4) El tema de l'obertura seria font de fecunda inspiració per a l'humor, la ironia o el sarcasme polítics, ja sigui en la gran proliferació de revistes d'humor ja sigui en els mitjans "normals" d'informació. Valgui com a mostra, unes quantes estrofes d'una "Sonatina" publicada a "El Noticiero Universal" (30-9-74) i signada per Manuel Vela Jiménez:

La Apertura está triste, ¿qué tendrá la Apertura?
Los suspiros se escapan hacia doña Censura,
que ha perdido la risa, que ha perdido el humor.

La Apertura está pálida en su jaula del loro,
está mudo el cotarro, sin el oro y el moro,
prometido hace tiempo por la plana mayor.

...

!Pobrecita Apertura de los cielos de España!
 Está presa de intrigas, está presa de marañas,
 en la jaula de sueño de su "flirt" estival.

...

- Calla, calla, Apertura - dice Pío Cabanillas -
 ponte Revlon y crema "make up" en las mejillas
 y esencias democráticas a lo christian Dior.

Invita a tus amigos Morodo y Castellano,
 a Areilza y los gentiles demócratas cristianos,
 a Fanjul, Ruiz Giménez y al gran López Rodó.

El caballo con alas, hacia tí se encamina,
 Carlos Arias Navarro que en tu amor se empecina,
 una mano, la estaca; otra mano , una flor.

(5) "Mundo Social", nº 222, juny 1974.
 L'informe es titulla: "El precio del orden público: las deten-
 ciones" i n'elabora una classificació atenent a tres variables: orga-
 nitzacions polítiques il.legals, zones i sectors. Les organitzacions
 que registres més membres detinguts - segons l'informe - són: PCE (41),
 ETA V Assenblea (39), LCR (39), PCE (m-1) (33), Anarquistes (25),
 MCE (19). Per zones geogràfiques, cal destacar: País basc (208), Ca-
 talunya (168) i Madrid (101). I per sectors: estudiants (236), treba-
 lladors (106) i joves diversos (64).

(6) Vegi's a "Estadística" el quadre corresponent sobre les ~~xxxxxx~~
 principals suspensions de pagaments a Catalunya el 1974.

III - MOVIMENT OBRER

1.- INTRODUCCIO

Inflació econòmica i congelació de sous

La gran empenta del moviment obrer a Catalunya durant el 1974, ve determinada en bona part per les decisions preses en dos Consells de Ministres: el del 30 de novembre del 1973 (encara amb Carrero Blanco) i el del primer de març del 1974. El Consell del 30-11-73 adoptava en relació a les negociacions del conveni col·lectiu, la dràstica mesura de congelar els sous de forma que no ~~x~~ excedissin - exceptuant un 5 % en alguns casos - l'índex oficial del cost de la vida (el 14,3 %) que establiria l'INE a fi d'any.(4). I el segon Consell al·ludit, tot autoritzant l'encariment de productes bàsics (gasolina, electricitat, sucre, oli, etc.), determinaria entre altres coses (com p. ex. donar el vist-i-plau a l'execució del jove anarquista Puig Antich), la represa d'unes directrius econòmiques amb la palosa intenció de fomentar, malgrat l'ampla crisi previsible, el "desarrollo" espanyol.

Així, doncs, el moviment obrer enfilaria l'any entre dos murs contra els quals es veuria obligat a lluitar aferrissadament. D'una banda, els empresaris tindrien a les seves mans tots els trunfos legals a l'hora de negar-se a concedir augments salarials que representessin una millora real del poder adquisitiu de la classe obrera. I de l'altra, i més enllà de la pura legalitat, el capitalisme espanyol es mostraria disposat al preu que fos a continuar el procés d'expansió dels últims anys, és a dir, a refinar el procés d'acumulació de capital en un temps de recessió gràcies a un nou sacrifici imposat a les classes treballadores.

Quant a la congelació de sous, l'excusa adduïda pel Govern fou la lluita contra la inflació. Però, aquesta pretesa lluita només s'aplicaria de fet contra els salaris. Perquè les mateixes mesures del 30-11-73 tendrien a afavorir les inversions indiscriminades i, per tant la continuació del creixement econòmic inflacionari. Si les inversions a mig i llarg plaç no seguien el ritme esperat tot al llarg dels mesos següents, seria més aviat a causa de la inquietut d'industrials i financers davant la política general i contradictòria del nou govern.

I la producció aniria baixant perquè les úniques inversions efectives serien les de a curt plaç, les especulatives i, doncs, més inflacionàries encara, que només estarien a l'abast dels grups financers i monopolístics més poderosos de la península.

Tanmateix, la inflació no és pas casual. La seva principal manifestació, l'alça del cost de la vida, deriva d'un mecanisme clar: augment de les matèries primes (lluita internacional pels mercats), que justifica l'alça dels productes primaris del camp i de la indústria, i que repercuteix finalment en els productes acabats de primera necessitat. No pugen tots els costos, sinó només una part. Però, els preus finals s'incrementen en un percentatge equivalent o superior a l'augment d'una sola part dels costos. Si no fos així, la reducció dels beneficis immediats seria "perillosa" per als grups monopolístics. En conseqüència, bloquejar els sous esdevé del tot imprescindible de cara a mantenir el ritme d'acumulació, donat que els altres factors sofreixen de fet encariments.

Presentar, doncs, la reivindicació de milleres salarials com a causa inflacionària equival a mixtificar el vertader problema de fons inherent als darrers anys de creixement econòmic a la península. Es portar la confusió als seus últims extrems per tal d'aprofitar "adequament" les possibilitats explotadores d'uns moments de crisi. Perquè en definitiva, les reivindicacions salarials no són de cap manera la causa de la inflació, ni una de les causes, sinó justament l'efecte de la brutal i constant alça de preus que han de suportar les classes treballadores i la conseqüent calcinació del poder adquisitiu dels sous.

Congelació de sous i alça dels preus serien, en efecte, els dos punts principals sobre els quals funcionaria durant la major part de l'any, la fabulosa màquina d'explotació del capitalisme espanyol. Dos punts d'una coherència i eficàcia - sempre amb alguns límits - quasi perfectes. En primer lloc es procura & forçar la producció de manera que l'augment de productivitat pal·liï altres pèrdues (majors despeses de capital constant i alça de les matèries primes) i es pugui conservar el ritme de la plusvàlua relativa, sense concedir incre-

ments reals en la retribució a la força de treball. I segonament, a través de l'augment continuu dels productes de consum, que paguen també les classes treballadores, s'acaba d'arrodonir l'operació. El cícrcol és perfecte. Es força l'explotació des del lloc de treball fins a la botiga de queviures, de roba o d'electrodomèstics. Des de la producció dels elements de consum, fins al consum dels elements produïts I com que els productors i la majoria de consumidors són les classes treballadores, aquestes paguen sempre el preu de l'explotació.

Si bé la situació descrita s'agreuja el 1974, val a dir que no és pas nova, naturalment... Ben al contrari. Un estudi comparatiu entre l'índex de productivitat i l'índex d'augment salarial a l'Estat espanyol en l'última dècada, donaria uns resultats ben reveladors al respecte (2). A tall d'exemple, valguin les següents dades. Segons un informe del "Banco Exterior", el rendiment personal (home/hora) seria per als anys 1971 i 1972 (base 100 = 1962) i per sectors, el següent:

	<u>1971</u>	<u>1972</u>
Metall (indústria bàsica)	302,2	320
Maquinària elèctrica	238,9	220
Equip de transports	246,7	251,1
Material de la construcció	246,8	210,1

En conjunt, significa més d'un 15 % anual d'augment. El cas del metall però, és molt més revelador: suposa gairebé un 40 % a l'any! Ara bé, en quina proporció va pujar el salari real (és a dir, el nominal, menys l'increment del cost de la vida) en el mateix període? El 1963, un metal·lúrgic guanyava com a promig unes 115 pessetes diàries; i el 1973, unes 400. Si la pesseta de 1963 valia exactament 2,02 de la del 1973, significa que aquest últim any en cobrava 200 del 1963. O sia, que en 10 anys, ha obtingut un augment del 57 %, que dóna una mitja anual del 5,7 %. Aquesta és la rotunda realitat: un 40 % de productivitat contra un 5,7 % d'augment del poder adquisitiu!

Pel que fa al cost de la vida, l'espiral inflacionària també ha estat implacable durant els anys d'acumulació accelerada del capitalisme espanyol. Atenent-nos a l'índex oficial de l'INE (de dubtosa representativitat i sempre inferior a l'augment real), el següent quadre re-

ferit als darrers anys, és ben explícit:

<u>Any</u>	<u>Index d'augment</u>
1971	9,6 %
1972	7,3 %
1973	14,2 %
1974	17,9 %

El salt donat els últims dos anys ha estat realment espectacular. Amb més raó, doncs, cal veure com a senzillament dramàtica per a la classe obrera la mesura congeladora del 30-11-73. En aquest moment, ja no es plantejava la millora salarial, sinó simplement la necessitat d'ajustar els sous de forma que no s'esfumés paulatinament el poder adquisitiu de l'any anterior.

Però, no sols això. També sorgia la preocupació - i no poca - davant l'any que començava. El 1974 prometia ser més ferotge encara, més lleigat a la cursa inflacionària. I els fets, per dissort, ho confirmarien cada dia.

La revista "Acción Social Empresarial" establí pel gener en 25 246 ptes. el pressupost mínim diari, només en concepte d'alimentació, per a una família amb dos fills a Barcelona. I el Govern acotaria en 225 ptes. el sou mínim el març... Només, doncs, per a poder menjar, l'obrер gastaria ^{en teoria} el sou "legalitzat". En teoria, perquè a la pràctica ja se sap que queda el recurs a les hores extres, al "pluriempleo" i altres formes de suportar l'explotació.

Però, d'altra part, no és menys cert que han estat precisament els productes alimentaris - que configuren la majoria de les despeses de les famílies treballadores - els que han sofert la més alarmant alça de preus. I si l'índex general de l'INE donava per bé un 17,9 % a fi d'any, es calcula que l'alimentació sola devia experimentar un increment d'un 22-25 %.

La preocupació per aquesta sistemàtica erosió del poder adquisitiu de les classes populars, la reflectirien els diversos òrgans de difusió tot al llarg de l'any (3).

Es en tot aquest context d'inflació econòmica sostinguda, d'encariment progressiu de la vida i de congelació de sous, que s'insereix la problemàtica obrera d'aquest any a Catalunya.

Trets de la conflictivitat obrera

No té pas res d'estrany que el 1974 hagi estat l'any més conflictiu en tot l'Estat espanyol d'ençà del 1963) pel que fa al moviment obrer. Això mateix ho reconeix l'Organització Sindical a finals de gener del 1975. D'acord amb dades procedents d'aquesta font sindical, s'obté el següent quadre comparatiu en relació a l'any anterior:

<u>Concepte</u>	<u>1974</u>	<u>1973</u>
Conflictes col·lectius	2.196	811
Treballadors afectats	669.861	441.042
Hores de treball perdudes	43.703.760	11.120.251

Aquesta escalada de la conflictivitat obrera no és, evidentment, casual. Tota una llarga i complexa sèrie de factors polítics, socials i econòmics han pastat el seu desenvolupament. Ja s'ha fet menció d'unes mesures concretes del Govern, entre les que destaca la congelació de sous, que marcarien directament o indirecta una determinada pauta a seguir en les reivindicacions obreres. No cal oblidar, tampoc, la circumstància, favorable a la conflictivitat, que seria la revisió prevista per al 1974 de nombrosos convenis col·lectius, molts dels quals corresponien a sectors ("provincials", comarcals o locals) o bé a empreses ~~(XXXXXXXXXXXX)~~ de gran envergadura a Catalunya i de reconeguda tradició reivindicativa. Esmentem, en aquest sentit, els més importants: convenis "provincials" del metall, del tèxtil (ram de l'aigua, llana, cotó, confecció), de la fusta, d'arts gràfiques; els comarcals del metall (Baix Llobregat, Manresa, Terrassa, Sabadell, Mataró...) i els locals de la construcció (Matró, Girona...); els de les grans empreses (Seat, Olivetti, Pegaso) i els de les mitjanes (Inter, Fecsa, Motor Ibérica, Elsa, Solvay, Pirelli, Afa...); i els "interprovincials" de la banca i assegurances. La lluita unitària entorn d'alguns d'aquests convenis assenyalaria els moments àlgids del moviment obrer a ~~xxx~~ casa nostra. Seria el cas del ram de l'aigua i del metall (sobretot el comarcal del Baix Llobregat, que junt amb els aguts conflictes d'Elsa i Solvay, abocaria a la primera vaga general de la comarca el mes de juliol), i també i en part, el cas d'Olivetti i de Seat.

La crisi econòmica, per la seva banda, agreujada a partir del segon semestre, donaria peu a múltiples accions i campanyes. ~~xxxxxxx~~
Així, serien constants les mobilitzacions contra la carestia de la vida per part de la classe obrera, fent causa comú amb altres classes i sectors populars. Un camp de batalla específic el constituïrien les grans suspensions de pagaments de l'any (Roselson, Fontanals, Iberia Radio...) i els nombrosos expedients de crisi - anomenats eufemísticament "de regulació de empleo" - del tèxtil (sobretot del ram de la llana) que, a més, estaria a l'espectativa del "Pla de reestructuració" i de Seat.

Com a conseqüència de la recessió econòmica, l'atur forçós passaria a ser gradualment una de les fonts de preocupació i de lluita de les classes treballadores. A Barcelona i "província", el nombre de parats durant l'any passa de 8.572 el gener, a 24.209 el desembre (quasi un 2 %), d'acord amb fonts sindicals (4). Això pel que fa als parats declarats com a tals (els que reben subsidi d'atur). Però, l'atur real és sempre molt més elevat. Els sectors amb més nombre de parats seria el tèxtil (conseqüència dels expedients de crisi) i la construcció (paralització d'obres o inactivitat de les petites empreses). El problema s'aguditza si es considera que en la majoria de casos el personal sense feina supera els 40 anys (5).

D'altra part, l'acomiadament de molts treballadors conscients i actius en el plantejament de les ~~xxxxxxx~~ reivindicacions obreres, ha constituït també un altre motiu de lluita i solidaritat, organitzant-se campanyes amb l'objecte específic de forçar la readmissió dels acomiadats i l'anul·lació del "famos" article 103 de la Llei de Procediment Laboral (vegi's més endavant l'apartat intitulat "L'acomiadament com a provocació diària").

A part de les grans motivacions a què hem fet referència, ~~xx~~ en sorgien d'altres més particulars que se sumarien a la problemàtica general, conformant així l'ample ventall d'agents, d'empreses, de localitats i de motivacions, tan característic del moviment obrer a Catalunya durant l'any. Moltes vegades serien accions quasi espontànies, sorgides a rel de petits conflictes interns (sistema de "primes", augmentos salarials, sancions a algun company, canvi de ritmes en la pro-

ducció...), les que provocarien l'esclat d'un conflicte generalitzat en l'empresa i, sovint, inclús en la comarca. Abundarien, però, els conflictes, més o menys aïllats, en infinitat d'empreses de tota la geografia catalana.

Val a dir, finalment, quant a la localització de la majoria dels grans conflictes, que aquí no es pot donar una excepció a la "constant" inherent al moviment obrer en el decurs de la seva història. Lògicament, han estat els centres més industrialitzats els focus permanents de mobilització obrera: Barcelona i cinturó industrial, comarques amb influència directa de la capital (Baix Llobregat, Vallès, Maresme), altres ciutats i comarques fortament industrialitzades (Manresa, Igualada, Tarragona) i diversos punts aïllats de Catalunya (Vilanova i la Geltrú, Blanes, ~~Sallent~~ Sallent...).

La negociació col·lectiva

L'actual legislació que regula la negociació col·lectiva a l'Estat espanyol arrenca de la Llei de Convenis Col·lectius del 1958, que suposa un canvi de perspectiva en les relacions laborals entre empresaris i treballadors. Un Decret de 1962 establiria els sistemes de cara a la resolució pacífica en cas de conflicte col·lectiu, sistemes que podrien ser: per decisió de la Comissió del Conveni, per intent de solució sindical, per conciliació i mediació prop de l'autoritat laboral, per "norma de obligado cumplimiento" i per decisió de la Magistratura del Treball.

Aquesta normativa, que trencaria la rigidesa del control estatal sobre les negociacions establert en plena postguerra, cal enmarcar-lo dins el procés seguit pel capitalisme espanyol. Així, en plena consolidació del capitalisme després del Pla d'Estabilització, es feia necessària una major agilitat de maniobra per part de la patronal. La negociació col·lectiva esdevenia d'un costat un instrument imprescindible per al capital i, de l'altre, una conquesta de la classe obrera a fi de poder plantejar amb més força les reivindicacions.

De tota manera, el típic verticalisme dels sindicats legals continuaria més o menys idèntic en el decurs de l'última dècada, malgrat l'expansió evident del neocapitalisme. La Llei Sindical del 1971 només introduïria una petita cunya en el monolitisme de l'O.S. En efecte, l'article 13 determina que tant els empresaris, com els tècnics, com els treballadors, "podrán constituir, dentro de sus respectivos sindicatos, asociaciones sindicales para la defensa de sus intereses pecuniarios". Aquest incís donaria peu al fet que, en alguns casos, sorgissin dintre mateix de l'O.S. accions i postures més representatives de les parts antagòniques i, en conseqüència, més conflictives (el cas més significatiu seria el de la posició mantinguda per les Unions de Tècnics i Treballadors del Baix Llobregat el 1974, en motiu de la revisió del conveni comarcal del metall).

Tot i això, val a dir que els empresaris de casa nostra no s'han pas mostrat massa coherents pel que fa a l'adopció de les pràctiques sindicals vigents en els països occidentals neocapitalistes. Aquí, ^{ben al contrari} després d'uns anys de constant augment de la conflictivitat laboral gràcies a la progressiva estructuració i afirmació del moviment obrer, la patronal comença a enyorar els "bons temps" de la mà dura... Per això, el 1973 es proposa una nova llei de Convenis Col·lectius - aprovada el dia 1 de desembre a Las Cortes -, els objectius principals de la qual serien (6):

- Incrementar la durada dels convenis
- Disminuir el temps de negociació
- Limitar les negociacions a nivell d'empresa
- Potenciar el paper de la CNS.

Però aquesta llei a penes es posaria en pràctica al llarg de l'any. Per exemple, entre els 44 convenis aprovats a la "província" de Barcelona durant el primer trimestre, només 1 seria negociat d'acord amb la nova normativa.

En canvi, el Decret sobre congelació de sous trobaria un càlid i total acolliment per part de la patronal, de forma que solament en 3 convenis d'empreses - durant el primer trimestre - es superaria el 14,3 % assenyalat per l'INE (7).

A part d'aquestes precisions anteriors, la política adoptada pels empresaris durant l'any 1974 en el plantejament de la negociació col·lectiva, segueix la tònica i la tàctica ja una mica clàssica en els anys 70. Esquemàticament, podria resumir-se en els següents passos:

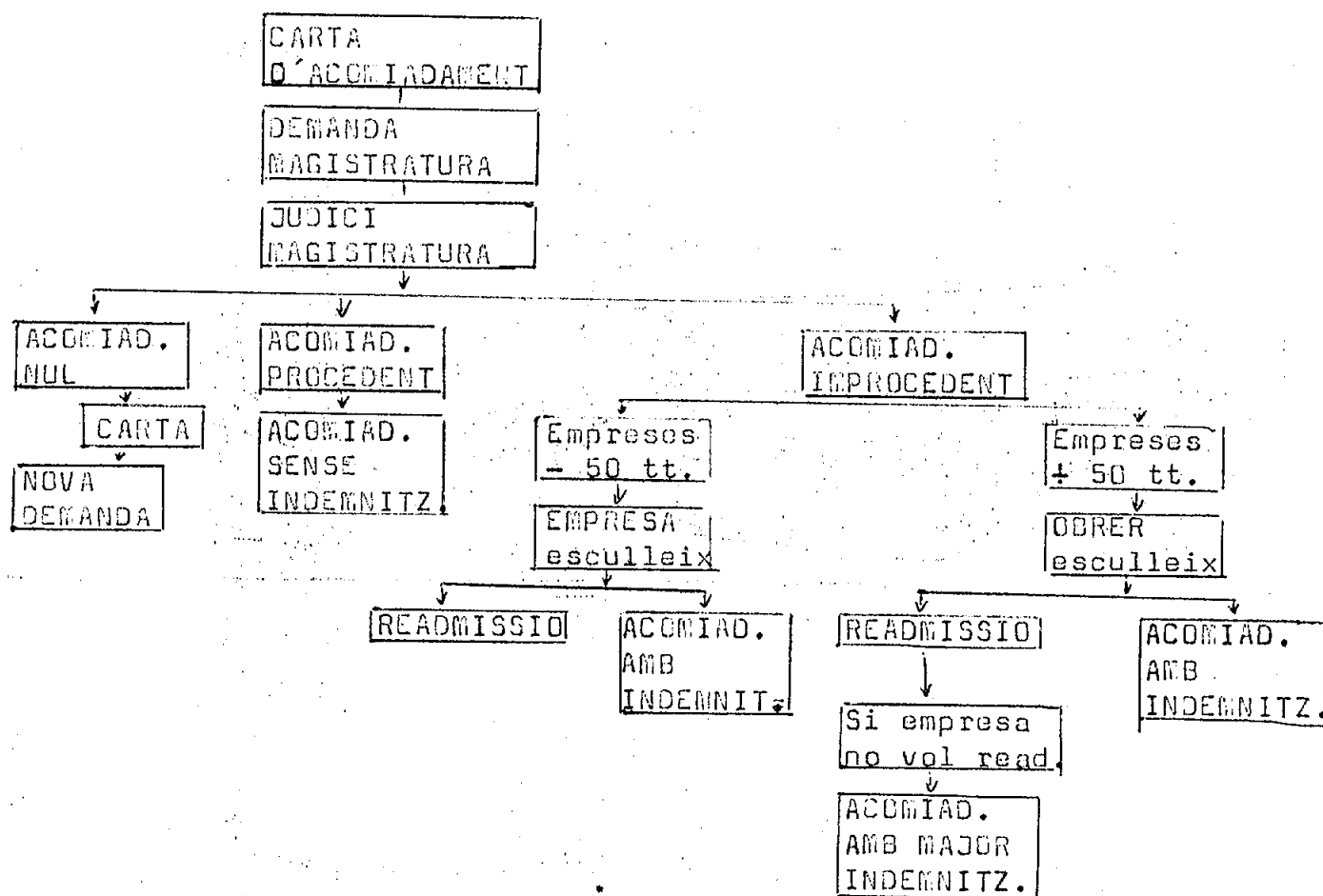
- 1 - L'empresa respon amb evasives a la plataforma presentada pels treballadors (i recolzada sovint per gran nombre de signatures).
- 2 - Primeres accions dels treballadors (boicot a hores extres, baix rendiment, assemblees...) per tal d'accelerar les negociacions.
- 3 - Primeres propostes empresarials, sempre per dessota de les millores que estan disposades a concedir; primeres sancions als treballadors més actius.
- 4 - Noves accions i de més envergadura per part dels treballadors (aturs, concentracions...).
- 5 - Sancions més generals per part de l'empresa (suspensions de tota la plantilla, acomiadaments massius...).
- 6 - Firma del conveni, amb anul·lació de les sancions col·lectives i (sovint) amb acomiadament d'uns quants treballadors "molestos".

Seria gairebé ociós, si no fos per la gravetat de la qüestió, referir-se a la principal arma - la vaga - negada sistemàticament a la classe obrera en el plantejament de la negociació col·lectiva. Quan la negociació no reïx segons els mòduls dissenyats per la normativa vigent - cosa cada dia més habitual - llavors els treballadors es troben legalment indefensos contra les mesures preses per la patronal i pels òrgans pertinents de l'Administració. Si, de fet, la vaga va prenent cos, si va esdevenint cada cop més "normal" en l'àmbit de la producció, això no passa pas sense un tràgic tribut que paguen justament els treballadors més conscients i més actius. L'acomiadament - pràcticament "lliure" gràcies a l'article 103 de la Llei de Procediment Laboral - esdevé l'arma de repetició més prolíficament i eficaçment emprada per la patronal. L'any 1974 n'ha estat un exemple meridià. La classe obrera, tanmateix, no disposa encara d'una contrapartida proporcional, i reconeguda per la legislació de l'Estat.

L'acomiadament com a provocació diària

En els països occidentals, l'acomiadament discrecional d'obriers per part de les empreses s'ha vist frenat per la capacitat de resposta dels sindicats horitzontals, lliures i representatius, i molt concretament pel temor de la vaga. Això ha reduït en bona part l'arbitrarietat patronal respecte dels acomiadaments.

Aquí, pel contrari, i justament quan l'estabilitat en el lloc de treball va esdevenint una victòria més de la lluita obrera, resulta que no sols no existeix el dret de vaga, sinó que el dret de l'empresari a l'acomiadament segueix essent pràcticament total. De fet, l'article 103 de la Llei de Procediment Laboral ofereix en últim terme (quan la Magistratura el declara improcedent) la possibilitat de "comprar" l'acomiadament per mitjà d'indemnitzacions. L'esquema següent il·lustra la mecànica judicial a seguir en cas de comiat (8):

En tots els casos, doncs, l'empresa conserva la part del lleó. Això en teoria, d'acord amb l'esquema anterior. I a la pràctica, l'any 1974 demostra que, efectivament, la patronal s'ha adonat del "roc a

la faixa", de l'arma que li restava encara per a esgrimir en situacions més crítiques, quan els habituals canals de repressió no funcionen tal com voldrien. Llavors acudeixen a la dràstica solució de l'acomiadament sabent per endavant que tenen la partida guanyada.

Només una simple ullada als conflictes més importants ocorreguts a Catalunya durant l'any, revela com ha estat pràctica diària, provocació diària, de la patronal, l'acomiadament, sense més motiu que les típiques raons de caràcter salarial i reivindicatiu en general. Una interessant anàlisi en aquest sentit va ser realitzada per l'Institut d'Estudis Laborals (d'Esade) per als dos primers mesos de l'any (4).

Davant d'aquesta "provocació" sistemàtica - almenys durant el 1974 - de la patronal pel que fa a l'adopció de mesures tan dràstiques com el despatxament dels treballadors més combatius i els expedients contra els càrrecs sindicals "massa" inquiets, el moviment obrer reacciona amb una ampla ofensiva en pro de la derogació de l'article 103, i respon amb una campanya concreta d'accions contra els acomiadaments i en favor de la readmissió dels acomiadats. En la majoria de plataformes reivindicatives s'inclou aquesta exigència dels treballadors. I tot al llarg de l'any, serien innombrables els escrits, cartes, documents... de diferents organismes, entitats i personalitats (col·legis professionals, Associacions de Veïns, associacions sindicals, procuradors...) que insistirien sobre la necessitat de suprimir d'una vegada el tristament famós article 103.

Des dels mateixos Sindicats s'ha insistit en moltes ocasions sobre aquest punt. "La modificación del artículo 103 es hoy una petición unánime. ¿Qué se persigue con ello? En definitiva, se trata de evitar que el despido pueda ser "comprado" ("Informa Sindicatos", octubre 1974). S'afegeix després que els procuradors sindicals de Barcelona havien presentat una Proposició de Llei a Las Cortes en aquest sentit i que, després de diverses gestions a alt nivell a Madrid, "el Ministro de Relaciones Sindicales ha afirmado que la cuestión se resolverá antes de fin de año".

Tanmateix, passaria l'any i tot seguiria igual (10). En un article editorial de "EL Correo Catalán" (27-12-74) es reconeixeria: "El ar-

título 103, en su ejercicio y utilización habitual, es un portillón para el drenaje de las vocaciones reivindicativas, y resulta, pues, un aliado gratuito para unas estructuras de cuya reforma se habla mucho, pero que se mantiene incólume con el paso del tiempo".

La veritat és que l'ofensiva contra el 103 apunta molt més enllà de la simple modificació d'un articulat. Representa una lluita directa contra els motius reconeguts com a possibles causes legals de despatxament, i de forma indirecta - no menys important - significa la reivindicació dels drets polítics i socials de la classe obrera (sindicat de classe, dret de vaga, d'associació, de reunió, etc.).

La "nova" cara de Sindicats

Es molt possible que els historiadors del moviment obrer a casa nostra es vegin obligats a incloure una investigació força original. Ultra la lluita central i clàssica contra la força del capital, caldrà resseguir alhora la lluita en certa manera marginal contra el sindicalisme "oficial", ben sovint mixtificador, demagògic i evasiu davant les reivindicacions concretes de la classe obrera. En no acceptar d'entrada la lluita de classes com a motor de la societat, el sindicalisme espanyol ha restat forçosament al marge de la lluita real, la que no es pot suprimir "per decret", la que té per origen el mode de producció imposat precisament per la classe dominant. Més ben dit, s'ha quedat al marge dels centres i òrgans que han dirigit - sovint des de la clandestinitat obligada - la verdadera resposta del moviment obrer enfront de la política empresarial. Objectivament, però, s'ha alineat al costat de la patronal.

Ara bé, el monolitisme de l'O.S. ha començat poc a poc a presentar fissures tan per dalt com per baix. D'una banda, els canvis ministerials de primers d'any (amb Fernández Sordo com a ministre de Relacions Sindicals, que diria per exemple que "no reconocer la existencia de la huelga es una majadería"), l'intent d'obertura del Govern Arias i les lluites intestines entre les famílies del règim, provocaria una reestructuració entre alts càrrecs burocràtics de l'O.S. i posteriorment una velada pugna entre alguns d'ells de cara a conserva

o a conquerir el poder dintre l'organització. D'altra part, per pressió constant de certes tendències del moviment obrer (41), en els quadres inferiors de l'organització s'han anat experimentant experimentant canvis força x significatius, no solament els anomenats "de camisa", sinó en alguns casos canvis de verdadera transcendència per alguns sectors (42).

A Barcelona, el mateix delegat de Sindicats, Socias Humbert, faria declaracions en diversos moments veritablement sorprenents. "Los trabajadores tienen derecho de organizar asambleas dentro de la empresa - diria en una ocasió -. Y si me entero de que en alguna empresa se prohíbe alguna asamblea en la fábrica, tomaré las medidas oportunas". Semblantment, els òrgans informatius de Sindicats han ampliat el "marge de tolerància", informant amb més detenció sobre els conflictes de cada moment i prenent postures inclús (aparentment) radicalitzades. La revista "Acción Sindicalista", òrgan de la Delegació, n'és un bon exponent. No han estat pocs els articles d'aquesta revista que s'han dedicat a clavar garrotades "a los capitalistas" i a reclamar els drets dels treballadors, inclús el de vaga. La vaga, però, hauria d'estar en tot cas regulada "en el seno del Sindicato" i de forma que es realitzés "dentro de un estudiado proceso formal, con gran responsabilidad de los posibles órganos promotores, ya que corremos el peligro de originar sensibles pérdidas a la producción nacional" (43). A partir de febrer apareix un curiós folletó ciclostilat, "Informa Sindicatos", que per la seva presentació parca i amb fulls grapats, sembla que pretengui d'emular a la premsa clandestina. Aquests fulls mensuals (repartits per correu a dotzenes de milers de treballadors) recullen de forma telegràfica els fets i dades del moment i reproduïxen les declaracions dels òrgans sindicals.

Un altre aspecte a ressenyar és l'actitut de Sindicats adoptada enfront de les reivindicacions obreres. De paraules i de promeses no n'han faltat. Però, allò més indicatiu ha estat l'intent d'assumir i de presentar com a pròpies moltes de les exigències més sentides dels treballadors (modificació de l'article 103, control dels preus, mesures contra l'atur forçós, drets de reunió i d'associació, reforma de l'IRTP...).

Però, tot i això, la "nova" façana de Sindicats no ha passat d'aparèixer com a una maniobra oportunista amb la tàcita finalitat de recuperar el terrenys perdut, és a dir, de forçar una escalada de prestigi i d'influència entremig dels treballadors, i de contrarestar alhora la força i convocatòria de les organitzacions obreres clandestines. De fet, en els moments crucials de les lluites obreres, la postura de la CNS es mostraria netament favorable a recolzar els interessos de la patronal. Només en el cas que, en una determinada situació conflictiva, la postura de força afavorís als obrers, aleshores es llençaria de ple vers l'intent de realitzar una suposada tasca d'arbitratge per tal de no perdre el tren dels vencedors.

Alguns fets confirmen aquesta impressió general davant la pretesa nova cara de Sindicats:

- La majoria de conflictes col·lectius en què s'acut a Magistratura, serien portats per advocats laboralistes no lligats a Sindicats.
- La no acceptació de la plataforma del metall presentada pels metal·lúrgics davant la revisió del conveni col·lectiu.
- L'entrada de la policia als locals de Sindicats de Barcelona, en alguna ocasió, per tal de disoldre les assemblees de treballadors.
- El rebuig de la representació obrera en els conflictes de Seat, Olivetti i altres, tot imposant el jurat "oficial" contra la voluntat de la majoria d'interessats.
- El vist-i-plau donat a l'expedient de "regulación de empleo" presentat per la direcció de Seat davant la suposada crisi de sobreproducció.
- Etc.

Aquests i altres fets ajuden a recordar quina és de fet, i malgrat les aparences d'última hora, la vinculació orgànica, jeràrquica i ideològica de l'O.S. amb l'estructura de poder vigent a l'Estat espanyol. La veritat és que els Sindicats no canvien...entre altres raons, perquè no poden canviar sense que esclati tot el marc socio-polític que sosté la seva estructura. La maniobra actual sembla clara. Si juguen la carta de la reforma i si és que no es tracta solament d'una simple pugna entre clans de cara a les eleccions de la primavera del 1975, llavors la jugada s'explica pels imperatius d'un sistema que es veu totalment desbordat per la mobilització creixent de la classe obrera en uns moments de crisi interior i exterior (14).

Observacions metodològiques

Són, naturalment, les accions presentades a continuació les que poden determinar el grau d'interès i de representativitat que ostenta de fet la present crònica sobre el moviment obrer a Catalunya l'any 1974.

No obstant, les planes anteriors pretenien d'encetar el tema tot subratllant unes quantes consideracions que creiem imprescindibles a fi d'enmarcar sumàriament els principals fets dintre del context socio-econòmic propi del temps i del lloc de referència. Així, s'ha insistit en la problemàtica específica (congelació de sous, carestia de la vida, crisi econòmica) que provocaria, ja des de començ d'any, l'agudització i generalització de la conflictivitat en les relacions laborals. Després d'esmentar les característiques que ha revestit la lluita obrera, s'ha alludit ràpidament al marc legal de la negociació col·lectiva i a la política empresarial més comú durant l'any, tot posant especial atenció en la contradicció flagrant entre la pràctica quotidiana i ~~xxxxxxx~~ legalitzada de l'acomiadament com a principal arma ofensiva de la patronal i la manca, per part de la classe obrera d'un arma d'eficàcia proporcional en el plantejament dels conflictes col·lectius, com sol ser la vaga en tots els països capitalistes. I s'ha parlat finalment del paper, singularment ambigu, jugat pels Sindicats en la seva vana pretensió de comportar-se com a àrbitres imparcials entre les forces en litigi.

A l'hora d'abordar de ple el desenvolupament del moviment obrer a Catalunya durant l'any, hem de reconèixer amb honradesa i sense falses modèsties, que l'empresa supera de bon troç tant els propòsits com les possibilitats d'aquest treball. Si existeix algun fenomen social davant del qual hem tem parlar-ne per tal de no desfigurar la realitat i els seus protagonistes, aquest és el moviment obrer. Després de llargues hores de recollida de dades, d'investigació i de repàs general a propòsit ~~xxx xxxxxxxxxxxxxxx~~ del desenvolupament de la conflictivitat laboral a Catalunya durant el 1974, el primer impuls instintiu ha estat de deixar-ho tot en mans dels experts i plegar la botiga... Una segona opció, però, ha prevalgut a la fi. Es a dir, l'opció

de no pretendre d'establir càtedra sobre un fenomen de tanta envergadura, complexitat i transcendència, i oferir només una relació d'accions que gosem qualificar com a "principals", unes, o com a "significatives", les altres.

Lògicament, no és fàcil determinar amb claretat la raó per la qual unes accions són considerades com a principals. De principals ho poden ser moltes segons el punt de mira. De fet, el terme "principal" és sempre relatiu. I aquí és relatiu respecte a les altres accions referides. Ara bé, entre totes les accions de l'any a casa nostra, n'hi ha algunes que, per la seva durada, amplitud, desenvolupament i resultats, despunten de forma evident per damunt les altres. Serien: la primera vaga general al Baix Llobregat (junt amb les importants lluites d'Elsa i Solvay, que motivarien en part la primera) i les perllongades mobilitzacions d'Hispano Olivetti i de Seat durant l'últim trimestre i principis del 1975.

De tota manera, fins a quin punt no poden considerar-se "principals" la llarga i dura lluita de la Pegaso, per exemple, o les campanyes unitàries del ram de l'aigua i del metall, o la mobilització del ler. de Maig? L'interrogant queda a l'aire.

Adoptant un criteri funcional, hem volgut fer sobresortir unes poques lluites, ho i aplegant sota la denominació de "significatives" tota la resta que s'ha cregut interessant d'incloure-hi.

Convé observar que totes les accions són d'alguna manera significatives, especialment si no s'aïllen del context particular i general en què es donen. Però, donat que és absolutament impossible de recollir-ne aquí la major part, resulta obligada la selecció (15). I la selecció s'ha determinat procurant d'oferir la màxima representativitat possible atenent als criteris següents: localització, sector productiu, motivacions originals, nombre de treballadors afectats, durada i duresa de les accions i resultats. (La relació concreta de lluites pretén conservar un ordre cronològic aproximat)

Cal dir, d'altra banda, que no s'ofereix una història detallada de cada una de les lluites referides, sinó només els moments àlgids que les determinen. De vegades es fa difícil d'unificar les dades concretes (xifres, dates, accions...) que presenten fonts diverses, així

com d'obtenir la suficient informació sobre una determinada lluita o campanya.

També volem deixar constància, sense entrar en ulteriors precisions, de la inclusió d'alguna lluita no pròpiament "obrera" (banca i assegurances), però estretament unida al moviment obrer per la condició d'"assalariats" dels seus protagonistes i per les motivacions bàsicament salarials i laborals de llurs accions.

En últim terme, i insistint altre cop sobre els grans límits i limitacions d'aquest recull, creiem convenient de referir-nos a dues llacunes importants. La primera és l'escassa atenció prestada als judicis de la Magistratura del Treball i a les sentències dictades a propòsit dels acomiadaments; una investigació d'aquesta mena podria resultar d'un interès únic per tal de comprendre l'evolució del moviment obrer durant aquest període i la seva incidència en òrgans tan qualificats del sistema, com són els tribunals laborals, i en la jurisprudència sentada a partir de les resolucions preses. I la segona llacuna es refereix a una altra investigació que no pot tenir cabuda en aquestes planes en el supòsit de la seva publicació: es tracta de l'anàlisi de les diverses organitzacions obreres clandestines, les seves tendències polítiques, el seu concret funcionament i arrelament entre les masses, la seva incidència en cada cas, etc.

A - ACCIONS PRINCIPALS

-72

BAIX LLOBREGAT: "ELSA", "SOLVAY" I LA VAGA GENERAL

L'envergadura, amplitud, originalitat i complexitat de la mobilització general del Baix Llobregat, iniciada a mitjats ~~de~~ d'abril a rel del ~~del~~ conflicte d'Elsa i finalitzada el 10 de juliol per decisió dels propis treballadors, fa que es pugui considerar com el moment culminant del moviment obrer a Catalunya durant l'any. I justifica ensems una anàlisi més detinguda del seu desenvolupament i resultats.

1. Elsa, primer detonant

Elsa és una empresa del ram del vidre ubicada a Cornellà que té una plantilla d'uns 8 900 treballadors, la majoria grans i molts amb 20 i inclús 30 anys d'antiguetat. Condicions de treball molt dures i salaris molt baixos.

~~De cara al~~
~~De cara al~~ ^{De cara al} nou conveni d'empresa, ~~la pro-~~
~~posició~~ ^{harien presentat la següent proposta:}
~~els~~ treballadors ~~de~~ 5.000 ptes. linials d'augment al mes, 40 hores de setmana laboral, 30 dies de vacances, IRTP i impostos a càrrec de l'empresa, 100 % de sou real en cas de malaltia, acci-
dent i jubilació.

L'empresa condiona la negociació a què els treballadors acceptin de treballar 3 diumenges seguits al mes (els forns de fundició no es poden parar durant tot l'any), en lloc dels 2 que ja treballen. Es porta la qüestió a la Delegació de Treball que dicta resolució favorable a l'empresa.

Davant d'això, els treballadors comencen a ~~parar~~ realitzar aturs de mitja hora o més a partir del 12 d'abril. Durant els dies següents continua la lluita i l'empresa adopta ràpides sancions ^{de suspensió} ~~de~~ d'expedients contra 6 càrrecs sindicals. El 23 l'atur és ja total. La direcció expedienta el secretari del Jurat, Navales. Concentració dels treballadors al pati de l'empresa i primera intervenció de la policia, que desocupa la factoria.

El 24, en una assemblea general dels 3 torns als locals de la CNS de Cornellà, es comunica que la direcció es presta a negociar, retirant les suspensions contra els 6 càrrecs sindicals (menys la del

secretari del Jurat).

Mentres, els treballadors recorren a la Direcció General del Treball contra la resolució de la Delegació i envien una comissió a Madrid a negociar amb el Director general de l'empresa.

Es reemprenen les discussions entorn del conveni propi i la patronal es torna a tancar en l'exigència dels 3 diumenges i en la negativa a les millores de sous promeses dies abans. En conseqüència, el conveni es declara en situació de "laude".

Llavors els treballadors decideixen tornar a la lluita activa per tal d'aconseguir dues reivindicacions: 5.000 ptes. d'augment al mes i anul.lació de totes les sancions i expedients.

El 23 de maig comencen altre cop els aturs en els torns del matí i de la tarda, Intervé novament la policia. La situació es repateix el 24 i 25. El 25, l'empresa sanciona a 680 treballadors amb 5 dies de suspensió de feina i sou, i els amenaça en considerar rescindits "voluntàriament" els contractes en cas de no incorporar-se al treball el proper dia 27. També expedienta a 8 càrrecs sindicals i acomiada a un treballador.

Acaba la sanció col.lectiva i es torna a la fàbrica, però en actitud de vaga. El dia 30, l'empresa comunica l'acomiadament de tota la plantilla, excepte el personal de manteniment dels forms, els encarregats i alguns altres treballadors.

En saber-se la notícia, es produeixen el mateix dia aturs de solidaritat a unes 14 empreses de la comarca, amb una participació d'uns 8.000 treballadors.

Els treballadors d'Elsa es reuneixen cada dia a la porta de la fàbrica i recorren després, amb el "mono" de treball, els carrers de ~~xxxxxxx~~ Cornellà i pobles veïns, tot explicant la situació i demanant solidaritat pels comerços, bars, parròquies, centres de treball, etc. Celebren diàriament una assemblea a la CNS i allí mateix obren una "oficina de solidaritat". Els primers dies recullen unes 200.000 ptes., de les quals 120.000 provenen de l'empresa Siemens. Els treballadors de Siemens, a més, es comprometen a lliurar a l'oficina l'import corresponent a totes les hores extres.

2. Solvay, segon detonant

La factoria "Químicas Solvay", situada a Martorell, fa uns dos anys que funciona i és de fet una de les tecnològicament més avançades de les múltiples factories que té la multinacional ~~xxxx~~ belga. Hi treballen prop de 700 empleats, la majoria de pobles veïns.

El conveni propi estipulava que el primer de juliol es revisarien els sous d'acord amb l'índex oficial del cost de la vida. Però, després de diverses assemblees celebrades a l'interior de la fàbrica, el 8 de maig el Jurat presenta a la direcció la proposta del treballadors: 3.500 ptes. d'augment linial al mes. El 20 l'empresa respon que no s'atén a altres instàncies que les senyalats ^{u pel} ~~del~~ conveni.

El 21 i 22 comencen ~~xxx~~ aturs de 4 hores. ~~xxxxxxx~~ No obstant, els obrers es comprometen per escrit a mantenir els serveis de seguretat (altrament es podria provocar alguna greu explosió). Tot i això, l'alcalde de Martorell i la Delegació de Treball expressen a través de la premsa ~~xx xxxxxx~~ declaracions alarmistes sobre el cas, insinuant la greu "inconsciència" dels obrers...

Després d'una setmana de normalitat, l'empresa continua negant-se al diàleg i el 30 tots els ~~xxx~~ obrers paren durant 4 hores. La direcció comunica la ~~xxxxxxx~~ suspensió d'un dia de feina i sou per a tota la plantilla, exceptuats els tècnics i administratius, i la militarització de 63 treballadors per al manteniment i seguretat de la factoria. Després de la sanció segueix la vaga, i la "Guardia Civil" deallotja l'edifici. L'empresa imposa 4 dies més de suspensió, tot anunciant que si no es reintegren al treball el dia 4 de juny, hi haurà noves sancions i inclua l'acomiadament col·lectiu. Són ja 5 els acomiadats i 3 els càrrecs sindicals expedientats.

El dia 10, el Delegat de Sindicats Socias Humbert, rep el Jurat i els comunica que l'empresa estaria disposada a tornar negociar les millores salariaals, però de cap manera la readmissió dels 5 acomiadats. L'endemà es produeix altre cop vaga i l'empresa torna a sancionar a la plantilla amb 4 dies de suspensió. Els treballadors, durant els dies de suspensió, es reuneixen a la porta de la fàbrica i després recorren els carrers de la població en grps compactes i cele-

bren assemblees als locals de Sindicats.

Finalitzada la sanció, el 14 segueix l'actitud de vaga, cosa que suposa - segons l'empresa - l'acomiadament automàtic dels vaguistes. Només ~~xxxxxx~~ s'incorporen al treball una vintena de treballadors. Després, en una assemblea d'uns 150 treballadors a la qual hi assisteix un delegat del Govern civil, es realitza una votació secreta sobre la conveniència de mantenir la vaga. Resultats de la votació: 117 vots a favor, 31 en contra i 8 abstencions.

Les mostres de solidaritat a Martorell són més aviat escasses, donada la poca tradició industrial de la població. Tanmateix, es produeixen algunes pintades al·lusives a Solvay, s'escampen octavetes, en algunes parròquies es parla del problema...

Per la seva banda, el Jurat procura mantenir estreta relació amb les assemblees que es fan a la CNS de Cornellà i amb els acomiadats d'Elsa, per tal d'unificar la lluita i la solidaritat.

3. Tercer detonant: Conveni comarcal del Metall

El ram del Metall ocupa el primer lloc entre els sectors de la producció al Baix Llobregat. Ocupa a uns 30.000 treballadors (un 33 % de la població) repartits en 1.504 empreses.

Ja a finals de 1973, els treballadors del ram a la comarca, havien elaborat, després de diverses assemblees i reunions locals i comarcals, un "Avant-projecte de Conveni" i elegit una Comissió Deliberadora amb representants de les 9 UTT locals de la comarca. L'avant-projecte contenia els següents punts: 600 ptes. de sou mínim, 40 hores setmanals, 100 % de sou real en cas de malaltia, accident i jubilació, i revisió salarial cada 12 mesos.

Durant els primers mesos de l'any, tot l'esforç dels treballadors - i de la Comissió Deliberadora en el seu nom - consistí en pressionar per tal que tant la patronal com els òrgans superiors de la CNS acceptessin l'inici de la negociació a partir de l'avant-projecte. La patronal s'hi negava repetidament amb l'excusa explícita que les reivindicacions superaven el 14 % d'augment decretat pel Govern, però amb la pretensió tàcita que es discutís el conveni només a nivell "provincial", ja que la Comissió Deliberadora "provincial" prometia més "facilitats" en no haver estat elegida pels interessats.

Després de diverses accions (boicots a hores extres, assemblees...) en les empreses metal·lúrgiques de la comarca, i de ~~molts~~ diferents estudis i pressions, realitzats per la Comissió Deliberadora, s'aconsegueix ~~finalment~~ ~~que~~ que s'accepti oficialment l'inici de les negociacions. A finals ~~de~~ d'abril, la Comissió sol·licita de la CNS que editi 4.000 exemplars del projecte de conveni per tal de distribuir-los a tots els treballadors afectats, i convoca assemblees de càrrecs sindicals i treballadors en cada localitat i una Assemblea General de representants obrers a la Delegació comarcal de Cornellà. Aquesta es realitza el dia 4 de maig, amb l'assistència de més de 400 càrrecs sindicals. Aconsegueixen l'edició sol·licitada dels exemplars del projecte i convoquen per al dia 6 una jornada de lluita comú contra la carestia de la vida, per l'augment dels sous i discussió del nou Conveni Col·lectiu.

4. Juny: mobilitació progressiva

El mes de juny representa l'agudització de la gran conflictivitat al Baix Llobregat per causa de la convergència dels tres detonants, dels tres greus problemes pendents de solució a la comarca. Des d'arles lluites entorn d'Elsa, de Solvay i del Conveni s'implicaran i es reforçaran mútuament.

El dia 4, en una assemblea celebrada a la CNS de Cornellà, es decideix per a l'endemà una jornada de lluita generalitzada. Així, el dia 5 es registren gran quantitat d'aturs d'una hora o dues a unes 25 empreses de Cornellà, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despí, Molins de Rei, ~~xRxxxxxxx~~ Al vespre, es concentren unes 1.500 persones davant l'Ajuntament de Cornellà i al cap d'una hora recorren diferents carrers de la població en direcció a la barriada de Sant Ildefons ("Ciutat Satèl·lit"), fins que la policia els dispersa.

Totes aquestes accions són promogudes sobretot pels treballadors d'Elsa, els quals no paren de buscar arreu solidaritats de tota mena. El dia 13, serien ja unes 700.000 les pessetes recollides!

Mentrestant, la direcció d'Elsa comunica a través de la Delegació Provincial del Treball que queden readmesos tots els treballadors acomiadats, menys un administratiu i Navales, secretari del Jurat i vicepresident de la UTT del Sindicat de la Construcció, Vidre i Ceràmica. Els treballadors, reunits en assemblea, decideixen no reingressar fins que siguin admesos tots els treballadors, s'anul·lin els expedients als càrrecs sindicals i es concedeixin 5.000 ptes. d'augment linial. Llavors, l'empresa envia unes 300 cartes de readmissió a treballadors que creu més "vulnerables" i unes 50 liquidacions a d'altres que considera molestos. Però, cap treballador ~~xx~~ torna al treball. ~~xxxxxxx~~ El dia 10, unes 12 empreses responen amb aturs diversos ~~xx~~ a la precipitada convocatòria de solidaritat dels treballadors d'Elsa.

A la Solvay, com s'ha dit, s'aguditza també la situació conflictiva a meitats de juny. El 18, nova tanda d'aturs a unes 20 empreses de la comarca. Les negociacions del Conveni tampoc tiraven endavant per la negativa de la patronal.

El dia 20 es produeixen dos fets significatius en relació a Elsa. L'empresa dóna de baixa de la Seguretat Social a uns 50 treballadors i es produeixen les primeres detencions: tres treballadors d'Elsa són acusats d'amenaces a un cap de cronometradors. Seguidament, un nutrit grup de treballadors es tanca a l'església de Cornellà fins que comproven que els tres detinguts tornen estar en llibertat.

Durant la resta del mes, la situació dels tres ~~xxx~~ fronts conflictius és estacionària. Segueix la mobilització.

Els últims dies, davant la contínua negativa de la patronal a la negociació del Conveni i preveient que ni a Elsa (40 dies de vaga) ni a Solvay (30 dies) s'intentava de buscar remei al conflicte, es convoca a Cornellà una Assemblea General de vocals i d'enllaços de la comarca, sota la presidència de la Comissió Deliberadora i dels presidents de les UTT locals. L'Assemblea acorda els següents extrems:

- Formular petició perquè es declari conflicte col·lectiu en el Metall de tota la comarca.
- Denunciar com a "delicte social" la postura presa per la patronal en negar-se a negociar el Conveni.
- Convocar un atur general de dues hores per al dia 3 de juliol en defensa dels punts del Conveni i en solidaritat amb els treballadors d'Elsa i de Solvay.
- Assemblea General pel mateix dia 3 a les 8 del vespre a Cornellà per a ~~xxxxx~~ examinar els resultats i determinar el camí a seguir.
- Convocar assemblees en les empreses de cara a preparar l'atur general del dia 3.

Tot al llarg dels pròxims dies, es registren multitud d'assemblees tant a les empreses com als locals de la CNS de gairebé totes les poblacions de la comarca.

El dia 3 de juliol seria crucial i determinant quant el caire que prendrien els esdeveniments fins el dia 10. En efecte, dos fets complementaris impulsarien la radicalització de la lluita. Un és l'atur general convocat pel matí que es seguiria pràcticament en totes les empreses ^{importantes} ~~del ram~~ i en d'altres. L'altre és la retirada de la demanda

contra l'empresa que els treballadors d'Elsa havien presentat a Magistratura, ~~xxxxxxx~~ Aquest mateix dia estava previst el judici. Es comença a Magistratura i, en no arribar a cap ~~xxxxxxx~~ acord en el'acte de conciliació per simple absència de l'empresa, els treballadors retiren la demanda, tot manifestant que inclús en el cas que guanyessin el judici, ~~no~~ això no resoldria cap dels seus problemes (5.000 ptes. d'augment, retirada d'expedients, acomiadaments - degut al famós article 103 -, etc.). Amb aquesta transcendental decisió, els treballadors d'Elsa confien la solució dels seus problemes a la "gestió", és a dir, a l'acció solidària de tot el moviment obrer de la comarca.

El vespre i segons estava previst, milers de treballadors de totes les poblacions comarcals fan via cap a la CNS de Cornellà. Només hi poden entrar uns 600. Els altres es queden a fora i són dispersats repetidament per la policia. A l'assemblea, que es fa pels corredors i les escales, donat que el delegat comarcal es nega a concedir-los una sala, s'informa de les accions del dia. Els representants d'Elsa exposen la seva situació. Al final, s'aprova per unanimitat un vaga general de 24 hores per ^{a l'endemà,} ~~el~~ dia 4.

5. Una setmana de vaga general

A la majoria d'empreses, es comença la jornada laboral del 4 amb assemblees on s'expliquen les resolucions preses a l'Assemblea^{General} del vespre anterior. Comencen a sortir al carrer gran quantitat d'obrers amb les robes de treball. Cap a les 10 del matí, pràcticament tot Cornellà i Sant Joan Despí està en vaga. A mesura que avança el dia augmenten les manifestacions pacífiques de treballadors de carrer en carrer i de fàbrica a fàbrica, mentre es van sumant a la vaga empreses de tota la comarca.

A la tarda, una delegació de càrrecs sindicals s'entrevista amb el delegat comarcal perquè convoqui una nova reunió amb la patronal i es cerqui una solució per al conflicte generalitzat. El delegat accedeix a la petició i convoca la reunió per al dia 8.

Nova concentració de treballadors i representants obrers a la CNS. Els locals estan rodejats per nombroses forces de ~~la policia~~ i no es permet el pas als vaguistes, segons ordres del Governador, Martín Villa. Els representants obrers insisteixen, i el delegat comarcal accedeix a deixar entrar només als enllaços i vocals. Després de convèncer la policia, logren entrar uns 400 representants que inicien l'assemblea informant i confirmant la situació ja efectiva de vaga general a Cornellà i Sant Joan Despí, així com els nombrosos ~~xx~~ aturats registrats a tota la comarca. Se suposa que un ~~x~~ 80 % dels metal·lúrgics de la comarca estan implicats a la vaga, com també uns 6.000 obrers de la Construcció, Vidre i Ceràmica. Els d'Elsa informen sobre la resposta donada al Delegat Provincial en el sentit que sense la readmissió de tots els acomiadats no acceptaven la negociació, però que les demás reivindicacions eren totes negociables. Es fa saber, d'altra banda, que la Delegació Provincial del Treball acceptava la declaració de "conflicte col·lectiu" al Metall. I després que uns representants del Vallès informessin dels aturs de solidaritat a determinades empreses de Sardanyola i Ripollet, l'Assemblea passa a aprovar els següents acords:

- Actitud favorable a la negociació, sempre i quan s'accepti d'entrada la readmissió de tots els acomiadats d'Elsa i Solvay.

- Continuació de la vaga general a la comarca durant els dies 5, 6 i 8 (el 7 és diumenge) per tal de pressionar en el sentit de ~~xx~~ l'acord anterior.
- Assemblea General d'enllaços i jurats pel dia 8 al vespre per examinar la situació i determinar les accions més convenients a seguir.
- Invitació a tota la població a sumar-se a la vaga general. Per això, els treballadors sortiran al carrer en manifestació en cada localitat, invitant a tota la gent a unir-se a la vaga i explicant els motius de la mateixa.

Després d'obtenir garanties que no es ~~xxx~~ produïrien detencions, els reunits abandonen els locals.

El divendres ⁵ ~~6~~, la vaga és efectiva i general a tota la comarca. A mesura que passen les imponents manifestacions de vaguistes (en alguns llocs i moments arriben a ~~xxxxx~~ concentrar-se més de 4.000), van tancant bars, comerços, bancs, botigues... La gent surt a fora, als balcons, i grups de dones s'afegeixen a les manifestacions. La policia, en nombre creixent, vigila atenta el desenvolupament de les accions, intervé a vegades, es produeixen alguns incidents... Però, en general, la serenitat de la població i dels obrers fa que no es produeixin esdeveniments lamentables.

Mentres, grups de representants obrers s'entrevisten ^{amb} ~~x~~ directius de diverses empreses per tal d'explicar-los el sentit de la lluita i demanar-los que pressionin ~~xxx~~ contra la intransigència d'Elsa i Solvay i perquè es desautoritzi a la Comissió Patronal que s'havia negat a la negociació del Conveni.

El dissabte 6, la situació és similar. S'efectua una nova assemblea de càrrecs sindicals que, a més de reafirmar-se en la vaga, emprèn la decisió de formar tres comissions que s'entrevistaran respectivament amb el Governador, el Bisbe i el Delegat Provincial de Sindicat a fi de plantejar-los novament les seves raons, la voluntat de negociació i, també, de seguir en lluita.

El diumenge 7, es llegeix en moltes parròquies de la comarca un document signat per la "Vicaria de la Zona Sud de Barcelona" en què

-92

es fa constar la solidaritat de l'Església amb els problemes que en aquests moments afligeixen als treballadors de la comarca.

El dilluns 8, mentre continuà la vaga general, la patronal comunica que accepta la negociació del Conveni i Elsa anuncia una nova proposta. D'altra part, es registren algunes detencions.

A les 8 del vespre, l'Assemblea a la CNS de Cornellà decideix entrar en vies de negociació i organitzar, si cal, el reingrés al treball per pròpia iniciativa i amb les garanties oportunes. Per això, s'acorda:

- 1.- Exigir garanties per tal que cap treballador resti detingut a causa de la ~~xx~~ participació en la vaga general o en les vagues parcials anteriors.
- 2.- Exigir que no es produeixi cap mena de repressió, de forma que siguin readmesos tots els acomiadats de qualsevol empresa implicada i que s'anul·lin totes les sancions.
- 3.- Continuar la vaga general els dies 9 i 10 a fi de comprovar que en cada empresa es porten a terme els compromisos presos, tot confiant als respectius representants obrers les gestions necessàries davant la patronal i les autoritats.

~~Exixxxxxxx~~

L'endemà, uns 200 treballadors de Solvay es tanquen al monestir de Montserrat com a protesta ^{ny} i algunes detencions hagudes a Martorell el dissabte anterior i en defensa de les seves reivindicacions i del dret d'assemblea. El dimarts a la tarda sortirien del monestir després que l'abad Cassià Just obtingués del Governador, del Delegat de Treball i de Sindicats el consentiment a la reivindicació d'assemblees als locals sindicals.

Pel matí del dia 10, els treballadors d'Elsa decideixen d'acceptar el principi d'acord a què havien arribat el Jurat i la direcció. Els termes de l'acord són: 40 milions a repartir aquest any linialment entre tota la plantilla; revisió pel gener del 75 dels sous segons el cost de la vida; treball obligatori dos diumenges al mes amb prima de 200 ptes. i lliure el tercer diumenge amb prima de 800; i readmissió de tots els treballadors exceptuats Navales i Martínez, per als quals Sindicats es compromet a proporcionar-los nou treball i

"HISPANO OLIVETTI"(Barcelona): UNA BATALLA FRONTAL CONTRA EL JURAT D'EMPRESA

L'empresa "Hispano Olivetti, S.A." (vendes per valor de 2.594 milions de ptes. el 1973) es troba situada a la barriada del Poble Nou i, junt amb les dues filials "Rapida, S.A." i "Comesa, S.A.", dóna feina a uns 3.500 empleats.

El motiu principal i original de la lluita sorgiria, a finals de setembre, a propòsit de la verdadera representativitat del Jurat d'empresa, que la plantilla en pes es negaria a reconèixer davant la imminència de les negociacions del nou conveni i contra les previsions del mateix Jurat i la postura de l'Organització Sindical. Posteriorment, de desembre a gener del 75, el conflicte prendria braó a causa de la marxa concreta de les deliberacions. Quatre mesos, doncs, de mobilització general.

1. Esclata el conflicte

Durant el mes de setembre, el Jurat va recollint propòstes dels treballadors en ordre a elaborar la plataforma reivindicativa inicial ~~xxxxxxxxxx~~ davant del nou conveni a discutir, ja que l'anterior caducava a fi d'any. Són 31 els punts que el Jurat selecciona, entre els quals convé destacar: 90.000 ptes. d'augment per al 1975 i 40.000 per al 1976; 40 hores de treball a la setmana; 4 pagues extraordinàries; un mes de vacances; ajut escolar; jubilació anticipada; préstam de vivenda; readmissió en cas que Magistratura declarés improcedent un acomiadament, etc.

A partir del 27 de setembre, es celebren assemblees en el pati de la factoria on es denuncia l'actuació del Jurat pel fet de no haver inclòs en la plataforma la petició que l'IRTP fos a càrrec de l'empresa. La tensió va pujant de to.

El primer d'octubre comencen a registrar-se aturs aïllats que afecten a uns 500 treballadors. El 2 l'atur és pràcticament general.

Davant de la gravetat de la situació, el Jurat es reuneix amb el director sindical de Qüestions Socials a qui manifesten que ells han estat elegits en les eleccions sindicals i que defensaran a ultrança els interessos dels treballadors. Després, l'O.S. facilitaria a la premsa una extensa nota del Jurat i una altra del dit director.

La primera nota fa una relació dels esdeveniments ocorreguts a l'empresa i de les gestions del Jurat en relació a les reivindicacions presentades de cara al nou conveni, i afegeix que el Jurat "se hace responsable de la representatividad concedida por los trabajadores en las elecciones sindicales" i que "en forma alguna admitirán ninguna ingerencia que pretenda crear una división entre los trabajadores a los que representan". S'afirma també que el conveni serà defensat per la Comissió Social nomenada, ^{que qualifica de} "portavoz auténtico de los anhelos de todos los trabajadores", tot mostrant-se favorable a la inclusió de ^{la} sol.licitud relativa a l'IRTP.

Per la seva part, el criteri expressat per l'O.S. és el de recolzar "a los representantes sindicales como únicos representantes de los trabajadores".

La vaga de tots els tallers continua el dia 3, i la direcció amenaça amb sancions en cas de perdurar la inactivitat. El mateix dia, un grup d'uns 50 treballadors, entre els quals es troben 12 enllaços sindicals, acut a la Direcció de Qüestions Sindicals i fan entrega d'un escrit, signat per més de 2.000 treballadors de l'empresa, amb el qual sol.liciten la dimissió del Jurat. Expressen també la intenció de seguir en vaga, mentre els vocals del Jurat no dimiteixin o siguin destituïts, ~~per tal com~~ ^{per tal com} els treballadors han perdut la confiança en ells de cara a les pròximes negociacions del conveni. En últim terme, admeten la possibilitat que almenys quatre delegats dels treballadors formin part, a títol d'experts, de la Comissió Social Deliberadora.

El 4 segueix la vaga total. La direcció sanciona tota la plantilla amb ^{2 dies de} suspensió de feina i sou. Llavors, uns 2.000 treballadors es concentren a la Delegació de Treball on, reunits en assemblea i després de quatre hores de discussió, s'acorda la perllongació de la ~~na~~ vaga fins que no s'atenguin les seves peticions.

El dia 8, en reincorporar-se al treball, tornen a parar tot el personal de tallers i es concentren en el pati. Nova suspensió de feina i sou fins al dia 14.

~~Elxndix~~ L'endemà, el delegat de Sindicats es reuneix amb el Jurat i reitera la postura de l'O.S. de defensa a ultrança dels representants sindicals. Es redacta una declaració, que seria amplament divulgada pels mitjans de difusió, en què s'insisteix que els únics representants dels treballadors d'Hispano Olivetti són els elegits en les eleccions sindicals i que la normativa legal exigeix una normalitat laboral absoluta abans d'emprendre les negociacions del conveni.

Mentrestant, grups massius de treballadors es reuneixen cada dia pels voltants i davant la porta principal de la factoria.

Entre el dia 11 i 12, tots els treballadors de l'empresa reben una carta signada pel president de la ~~Unión Obrera~~ UTT del Metall (Alcaína) de la qual, pel seu caràcter "antològic", és interessant de ■ citar-ne alguns paràgrafs:

"Ante los acontecimientos que se han sucedido en los últimos días en la empresa Hispano Olivetti (...), creo mi deber dirigirme a tí con el propósito de aclararte algunos de los hechos (...)."

"Quiero hacerte constar mi asombro por la adopción de una medida tan irresponsable como es la de ir a una huelga general en la empresa por motivos no suficientemente aclarados (...)."

"Es incomprensible que hayáis podido llegar a este extremo precisamente por una cuestión en la que no se juega ningún interés laboral; es decir, la empresa no juega papel importante. La huelga debe reservarse para fortalecer las justas reivindicaciones sociales (...)."

"El próximo lunes se abrirá nuevamente la factoría. Si eres responsable de tus actos (...); si con buena fe has participado en una huelga de la que no eres directamente responsable; si, en definitiva, eres consciente de tu responsabilidad ante tí mismo y ante tu familia, ante tus compañeros del Jurado a los que se acusa y ante el propio Sindicato, estoy seguro que seguirás el consejo de la razón y evitarás sanciones más graves que inevitablemente se producirían si no reanudaras el trabajo".

El dia 11, d'altra banda, els delegats dels treballadors s'entrevisten amb el director de Qüestions Socials i li comuniquen que, en assemblees celebrades als afores de la factoria, s'ha acordat reintegrar-se al treball el proper dia 15.

L'absoluta normalitat duraria dos dies. L'empresa ~~xxxxxxx~~ sanciona a 4 treballadors amb 30 dies de suspensió de feina i sou, i la reacció dels companys no es fa esperar, particularment a la secció de muntatge que iniciaria un llarg període de baix rendiment, creant en conseqüència notables dificultats al normal fer de les altres seccions.

Aquesta situació ^(baix rendiment, aturs parcials, assemblees, ...) tenses ~~continuaría~~ fins el desembre, mentre s'estava a l'expectativa dels resultats de les primeres setmanes de negociació del conveni. En la Comissió Deliberadora hi són presents els quatre delegats dels treballadors.

2. Vaga general i final no feliç

El desembre, la vaga és pràcticament general durant tot el mes. El dilluns 2, es celebra una assemblea a la fàbrica en què els treballadors manifesten la intenció de no "rebaixar" més les seves aspiracions entorn del conveni. L'endemà es produïria la ruptura de les negociacions. Des de les 4 de la tarda fins a les 11 de la nit, els delegats dels treballadors discuteixen en la Comissió Deliberadora les últimes propostes de la part social: 60.000 ptes. per al 1975 i 40.000 per al 1976, 4 setmanes de vacances a l'agost o 28 dies naturals, 42 hores i mitja de treball a la setmana, revisió cada tres mesos, augment dels trienys de 200 a 300 ptes., etc. La patronal només oferiria: 33.000 ptes. anuals, setmana de 44 hores i poques millores respecte al altres punts.

El dimecres 4, tota la plantilla ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ (inclosos tècnics administratius i càrrecs intermitjos) es concentra en el pati central a les 8 del matí. Els delegats informen exhaustivament sobre els passos seguits en les negociacions, manifesten l'interès que havien tingut en evitar la ruptura, tot indicant però que les pro-

postes empresarials no podien ser acceptades.

En conseqüència, els treballadors es declaren en vaga, actitud que continuaria els dies següents de forma generalitzada. L'empresa comunica a tota la plantilla la suspensió de feina i sou del dia 11 al 14, i tanca la fàbrica. El 13, els treballadors es concentren a la porta de la fàbrica i són desallotjats per la policia. Llavors, formant diversos grups, es dirigeixen cap a les Rambles, plaça de la Catedral i Via Laietana, on es manifesten pacíficament llençant crits al·lusius a la situació del conveni. Intervé la policia, però no es registren altres incidents.

L'endemà, uns 1.500 es reuneixen a Sindicats i un advocat sindical els planteja tres alternatives: tornar al treball el dilluns 16 i recuperar la negociació amb l'última proposta de la patronal, o tornar al treball i esperar el "laude", o bé seguir amb la vaga però responsabilitzant-se de les greus mesures disciplinàties que això comportaria. Els reunits rebutgen els tres punts i es ratifiquen en les seves peticions. I per indicació d'un treballador, surten al carrer i es manifesten per la Via Laietana, carrer Fernando i Rambles.

El dilluns 16 s'obre la fàbrica, però els treballadors segueixen mantenint l'atur generalitzat. Nova suspensió de feina i sou fins el 22. El dia 23, es repeteix la situació. Els treballadors ocupen els seus llocs, però la inactivitat és total. En diverses assemblees s'acorda continuar la vaga. Llavors la direcció notifica que tancarà la fàbrica fins el 30 (són els dies de Nadal).

El dia 30 es restableix el matí la normalitat laboral. Però, la direcció notifica, a través d'un comunicat al tauló d'anuncis, que "no se considerará efectiva la normalidad en caso de producirse interrupciones de trabajo, abandono de la sección con cualquier propósito, o trabajo a rendimiento inferior al habitual". Com a protesta, els obrers abandonen seguidament els llocs de treball i celebren una assemblea itinerant pels corredors de la factoria. Paren durant un parell d'hores i després inicien treball lent, cosa que es perllongaria durant els primers dies de gener.

En la fase reglamentària de conciliació sindical, abans de procedir al "laude", té lloc el dia 7 una nova reunió dels representants dels treballadors amb la patronal, però sense cap fruit.

L'endemà s'informa en la factoria i paren pràcticament tots els torns. El 10 se sumen a la vaga els tècnics i administratius. Aquest dia, se celebra una assemblea en la que es decideix que els quatre delegats intentin ~~xxx~~ entrevistar-se amb les primeres autoritats "provincials". Però, una comunicació telefònica del director de Qüestions Laborals fa saber als reunits que Sindicats deixen de reconèixer la representativitat dels quatre delegats. Acte seguit, l'assemblea ratifica la representativitat dels delegats, els quals forcen una entrevista amb el director sindical referit per tal d'urgir la resolució del "laude". El director respondria que no podia garantir cap data. En una nova assemblea, els treballadors acorden continuar la vaga.

El 13 la Delegació de Treball envia una nota tot invitant a normalitzar l'activitat laboral. Al cap d'una estona, és la direcció de l'empresa que conmina als vaguistes a ~~a~~ abandonar la factoria, ~~donat~~ ^{donat} el cas omís a les advertències anteriors, i declara "a todo el personal obrero incurso en una falta muy grave". I en quant a la possible reincorporació al treball, "el personal deberá atenerse al contenido de la comunicación que será efectuada individualmente a cada domicilio". Malgrat tot, els treballadors no abandonen la fàbrica.

L'endemà pel matí, els treballadors es concentren davant la porta de la fàbrica, que troben tancada, i més tard són ~~xxxxxx~~ dispersats, no sense dificultats, per la policia, la qual utilitza gasos lacrimògens i bales de goma. Sembla que s'efectuen unes 40 detencions. Dels detinguts, ~~a~~ 20 passarien després al Jutjat de Guardia.

El 17 l'empresa comunica que sanciona a 1.920 obrers amb suspensió de feina i sou des del 13 al 21 de gener i a 53 amb l'acomiadament. També fa saber que ha obert expedient disciplinari a 7 representant sindicals.

Tots aquests dies se succeeixen manifestacions multitudinàries pel centre de Barcelona junt ^{amb} ~~amb~~ altres treballadors parats o en vaga (Seat, Cumbre...).

Finalment, el dia 18 la Delegació de Treball fa públic el "laude" dictat (la "decisió arbitral obligatòria") per a les empreses Hispano Olivetti i les dues filials (Rapida i Comesa). Els termes de la resolució són els següents: 40.000 ptes. ^{d'augment} per al 1975 i 20.000 per al 1976; plus mòbil i complement familiar, incrementats en un 16 %, amb revisió trimestral; reducció de la setmana laboral d'una hora per al 1975, quedant establerta en 42 hores i mitja a partir de gener del 1976; es milloren les vacances per als que disfruten de menys dies; alguns retocs en els trienis i plus nocturns, etc.

El dia 22, cumplida la suspensió, els treballadors es reincorporen al treball, exceptuats els 53 acomiadats. A partir d'aquest moment, la normalitat seria pràcticament total.

SEAT (Barcelona): LA MOBILITZACIO TOTAL

La "Sociedad Española de Automóviles de Turismo" és una de les major empreses de la península (3ª per xifra de vendes i 4ª per la plantilla, el 1973), que té l'única factoria a la Zona Franca de Barcelona on hi treballen uns 30.000 empleats. Aquesta característica la situa entre els majors complexos industrials d'Europa. Els accionistes principals són: Fiat (36 %), INI (35'5 %) i grup del Banc Urquijo (7 %). En els últims anys, la situació econòmica de l'empresa ha evolucionat segons il·lustra el quadre següent:

	1970	1971	1972	1973	Increment.73/70
Plantilla	23.524	24.112	26.466	30.004	27,5 %
Vendes (milions)	23.369	29.512	36.096	47.313	79,4 %
Beneficis nets (milions)	849	766	1.090	1.331	76,5 %
Benef. total/ treballador (mils)	117	103	130	161	37,6 %

L'espectacular, i persistent i unitària mobilització dels treballadors de Seat des del setembre fins al gener del 75 pot seccionar-se en tres moments no simplement cronològics. En efecte, els motius de la conflictivitat, sovint mutuament implicats, però fàcilment individualitzables, són:

- Mobilització entorn del nou Conveni Col·lectiu
- Mobilització contra l'intent de reducció del treball
- Mobilització de cara a destituir el jurat d'empres i imposar uns representants directes.

Donades l'amplitut i la complexitat de la lluita, es fa necessari un intent de síntesi tant pel que fa als esdeveniments, com a la problemàtica de fons.

1. Cronologia dels fets principals

Setembre

Després d'una llarga i massiva discussió en els tallers, el dia 10 una comissió de treballadors presenten a la direcció una plataforma reivindicativa de 18 punts, avalada per 2.600 signatures, com a base de cara a la negociació del nou conveni col·lectiu.

Octubre

Dissabte, 5.- Són detingudes 47 de les 90 persones que es trobaven reunides en el convent de Crist Treballador de Sant Cugat del Vallès. La majoria són treballadors de Seat (també hi ha 4 súbdits italians - 2 obrers de la Fiat -, i l'advocat Carles Trias Fargas i el metge Antoni Gutiérrez Díaz). Segons diu la premsa, la reunió estava relacionada amb el conveni col·lectiu de Seat.

Dilluns, 7.- Nombrosos aturs i assemblees ~~xxxxxxxxxxxx~~ a la factoria de Seat en solidaritat amb els detinguts a Sant Cugat. La majoria d'ells serien ^{deixats} ~~xxxxxx~~ en llibertat dos dies després.

Divendres, 18.- Celebració del 3er. aniversari de la mort del treballador de Seat, Antonio Ruiz Villalba. Molts d'obriers entren a la fàbrica amb braçalets negres i clavells ~~xxxx~~ vermells. S'efectuen diverses hores d'atur en tots els tallers. L'empresa havia col·locat una nota en el tauló d'anuncis, permetent fer 10 minuts d'atur en memòria de Ruiz Villalba.

Finals de mes.- Són constants les accions en defensa de la plataforma reivindicativa. El 20 s'aplaça *inexplicitablement* la reunió de la Comissió Deliberadora. L'endemà es produeixen aturs de protesta.

Novembre

Dissabte, 2.- Corren els primers rumors sobre un projecte elaborat per la direcció central de Seat de cara a la reducció de la producció automobilística en un 10 %.

~~Dilluns, 4.~~ Dilluns, 4.

~~Dilluns, 4.~~ La O.S. informa que, en efecte, Seat està ultimant un expedient de "regulació" de la producció, que afectaria a uns

19.000 treballadors, des de desembre a abril, amb un total de 39 dies laborables. No hi hauria reducció de plantilla, però sí d'hores treballades i, per tant, de retribucions. L'empresa basa la seva decisió en la crisi econòmica interior i exterior, i en la concreta situació de sobreproducció de Seat.

Dimarts, 5.-

El Jurat fa pública una nota en què manifesta la seva disconformitat amb la mesura que es pren justament - diu - quan s'ha de començar les negociacions del nou conveni.

En conèixer la notícia, ~~sempre i sense interrupció~~, es produeixen aturs continus en la majoria de tallers. En alguns duren tot el dia.

D'altra part, s'informa que en una reunió celebrada a la Delegació de Sindicats relativa al conveni, l'empresa no ofereix a penes mil·lars salarials.

Dimecres, 6. L'atur es generalitza. Tot el torn de la tarda (uns 12.000 treballadors) és sancionat de feina i sou ~~per 2 dies~~ per 2 dies, excepte els obrers de "premses" que ho són per 10 dies.

Divendres, 8.- Pel matí, es decideix la vaga total. L'empresa sanciona també al torn del matí amb 8 dies de suspensió, i el migdia fa desallotjar la factoria. Ja són uns 19.000 els obrers sancionats. Milers de treballadors es dirigeixen en manifestació cap al centre de Barcelona, on es concentren pels voltants de Sindicats a la Via Laietana fins cap a les 6 de tarda. La policia intervé sovint, però sense més incidents.

La O.S. divulga una nota, ~~presentant posició sobre~~ ^{en què s'admet la "procedència" de} l'expedient presentat per Seat, ~~en què s'admet la "procedència" de~~ ^{en què es} ~~recrimina~~ la postura adoptada pels treballadors (la vaga). També s'informa de la ruptura de les negociacions del Conveni Col·lectiu, que passarà a la fase de conciliació sindical.

Dissabte, 9.- Concentració i assemblea d'uns 4.000 a les 6 del matí davant les portes de la fàbrica. S'acorda: assemblea diària allí mateix a les 7, concentració i assemblea a Sindicats a les 10 i presentació de demanda contra les sancions per part de tots els afectats.

Més tard, s'uneixen ^{a la vaga} per primera vegada a la Seat, tots els tècnics i administratius.

Els treballadors recorren la Gran Via, des de la Zona Franca fins al centre de Barcelona. A Sindicats, troben les portes tancades i es dirigeixen a la plaça de Catalunya, on celebren una magna assemblea pública durant mitja hora. Pel centre de la ciutat es contabilitzen uns 15.000 obrers de Seat, els quals durant tot el dia organitzen diverses manifestacions i concentracions, sense alterar l'ordre. Grans contingents de policia vigilen d'aprop les activitats dels molt més grans contingents d'obriers.

Diumenge, 10.- Manifestacions d'obriers de Seat per diferents punts de la ciutat, sobretot pels barris.

Dilluns, 11.- En la concentració matinal davant la factoria, s'elegeixen 10 delegats obrers per cada taller, acordant-se prescindir del Jurat, que no consideren representatiu. Nova concentració pels voltants de Sindicats i després a la plaça Catalunya. Però la policia impedeix una nova assemblea. L'actitut de la policia és més dura que els dies anteriors. Es produeixen algunes detencions.

Mentre, estan reunits els vocals del Jurat amb el Delegat de Sindicats, a qui exposen la urgència d'una reunió de tots els treballadors de Seat amb l'objecte d'informar-los de totes les gestions. No s'arriba a un acord, i el Jurat en pes presenta la dimissió.

Comencen a produir-se accions de solidaritat a la Universitat.

Dimarts, 12.- El matí, uns 4.000 obrers es dirigeixen a peu (com sempre) cap al Baix Llobregat (Cornellà, El Prat...) en manifestació pacífica.

Concentració d'uns 6.000 estudiants a la plaça Universitat.

Dimecres, 13.- Impossibilitada per la presència de la policia una concentració prevista a la plaça de Les Glòries, els obrers s'adrecen en manifestació cap a Badalona i Sta. Coloma.

Es registren nombroses accions de solidaritat a diverses empreses de Barcelona i cinturó industrial,

El Delegat de Sindicats no accepta la dimissió del Jurat. D'altra banda, finalitza la fase de conciliació sindical del conveni sense acord. S'espera ara la "decisió arbitral obligatòria".

Dijous, 14.- Gran quantitat d'assemblees a la Universitat ^{en} ~~amb~~ solidaritat amb Seat. En algunes, treballadors de Seat informen de la situació. Es produeixen nombroses manifestacions d'estudiants pels carrers, que són sovint disoltes per la policia. ~~xxxxxxx~~ Cal destacar una gran manifestació silenciosa d'estudiants i obrers tot al llarg de les Rambles.

Divendres, 15.- La Direcció General del Treball dicta la "decisió arbitral obligatòria" en relació al conveni de Seat (augment salarial ⁱ ~~segons~~ ^{linial} el cost de la vida més 14.000 pessetes anuals, reducció de la jornada laboral, i altres millores, però molt per dessota dels "18 punts").

Es presentat a la Delegació del Treball un informe encarregat pels obrers de Seat i elaborat per un grup d'experts (advocats laboralistes, ingenyers i economistes) en relació a l'expedient de regulació de la producció. Les conclusions són totalment contràries a les de l'empresa.

Segueixen les manifestacions per la ciutat d'obriers i estudiants.

Dissabte, 16.- Unes 20 Associacions de Veïns de Barcelona fan públic un comunicat en què expressen la seva preocupació per la greu situació de Seat i recolzen les peticions del treballadors.

Dijous, 28.- "Pacte sindical" entre l'empresa i els treballadors. Després de diverses reunions del Delegat de Sindicats amb el Jurat i el director general (Clúa) de la factoria, s'arriba a un acord anomenat "pacte sindical" (i divulgat així i amplament pels mitjans de difusió, inclosa TVE) segons el qual l'empresa abonarà als treballadors afectats el salari corresponent als dies de suspensió, tot comproment-se també a anul·lar els expedients personals de cada un d'ells a causa de la sanció.

Desembre

Dilluns, 2.- Entra en vigor l'expedient aprovat sobre "regulació" del treball i la producció a Seat.

Es presentat a la Direcció General del Treball recurs d'alçada contra la "regulació", signat per uns 10.000 treballadors i acompanyat per l'informe tècnic esmentat anteriorment.

xx S'informa que l'autoritat militar s'inhibeix en favor de la jurisdicció ordinària pel que fa als quatre treballadors de Seat detinguts a meitats ~~xxxxxx~~ de novembre, així com ~~xxxxxxxxxx~~ a l'obra d'Afa detinguda en la mateixa ocasió.

Dijous, 12.- Es produeixen diversos aturs en alguns tallers en relació a unes ~~xxxxxx~~ ^{descomptes} corresponents als ^{aturs dels} dies ~~xxxxxx~~ ^{anterior} ~~xxxxxx~~ anteriors al conflicte, que els obrers volen cobrar.

Dilluns, 16.- La comissió electoral del Sindicat Provincial del Metall acorda no acceptar la dimissió del Jurat de Seat, presentada a rel del conflicte.

Dimarts, 17.- Segueixen els aturs i es multipliquen les assemblees, ^{on s'elegeixen representants per cada taller.} ^(e noves eleccions pel gener.) Se sol·licita la definitiva destitució del Jurat. Es enviat a Sindicats un escrit en aquest sentit, signat per uns 5.000 obrers. I una comissió s'entrevista amb el director de Qüestions Socials amb el mateix objecte. Se'ls respon sempre que no hi ha motius...

~~Des 18-21~~
~~Des 18-21~~ ~~Des 18-21~~ Cada dia, després d'esmorzar, s'efectuen unes 4 hores d'atur que sol afectar a uns 7.000 obrers. S'intenta pressionar d'aquesta forma per tal que s'acceptin els "18 punts", per la dimissió del Jurat i l'anul·lació de l'expedient de "regulació". L'empresa sanciona a quasi tota la plantilla amb un dia de suspensió de feina i sou. ~~xxxxxx~~ L'empresa comunica que en contra d'allò acordat en l'expedient de regulació, tots els treballadors hauran de tornar al treball durant tot el mes de gener. Aquesta mesura - es comenta - pot tenir relació amb l'ampliació de les cadenes de muntatge dels models "127" i "132".

L'O.S. respon, davant la reiterada sol·licitud de destitució del Jurat, que l'única representació vàlidament reconeguda del treballadors de Seat l'ostenta el Jurat fins a les noves eleccions.

Període de Nadal.- Vacances des del 21 fins el 2 de gener. El 23 tots els treballadors reben una carta del director que intenta explicar la situació de l'empresa.

Gener-75

Dijous, 2.- Reincorporació al treball, després de les vacances "invernals". S'inicien novament els aturs a partir de l'esmorzar. En les assemblees s'aprova una extensa carta dels treballadors a la direcció i a l'opinió pública, com a rèplica a l'anterior del director. En ella manifesten la voluntat de diàleg i que els aturs són una forma de protestar enfront de la negativa de la direcció de rebre als seus autèntics representants i negociar els problemes pendents.

Cap el migdia l'empresa conmina als treballadors que desocupin la factoria i els comunica que l'endemà s'aplicarà el dia de suspensió imposada el desembre.

Divendres, 3.- Manifestacions a la Via Laietana. Es comença a signar en diverses assessories jurídiques demanda contra l'empresa per l'aplicació de la suspensió.

El personal administratiu i tècnic, no sancionat, es declara en vaga i és desallotjat a mig matí.

Dissabte, 4.- Després d'una assemblea de primera hora, s'acorda seguir parats després de l'esmorzar. I nova sanció d'un dia de suspensió a tota la plantilla.

Dimarts, 7.- Magna concentració d'obrers (uns 10.000) prop de Sindicats a les 10 del matí en actitud pacífica. Més tard, es manifesten diversos grups pels carrers centrals de la ciutat. En alguns indrets, corejen a l'unísson "Seat, Seat", "Volem treball", "El pueblo unido...", etc. Es produeixen alguns enfrontaments amb la policia. Sembla que no hi ha detinguts.

Comissions de treballadors visiten les autoritats: Cardenal, Capità General, Governador, Alcalde, ~~xxx~~ degà del Col·legi d'Advocats i d'altres...

L'O.S. fa pública una altra nota insistint^{en} la seva postura de no reconeixement d'uns "presuntos representantes" que no han estat elegits segons "los requisitos legales".

~~xxxxxxx La direcció de Seat notifica que es comunicará a cada~~
~~un de la sanció corresponent.~~

Dimecres, 8.- Cumplida la sanció col·lectiva, es reingressa a la fàbrica, però la inactivitat és total. Pels altaveus, el director mana desocupar els locals. La majoria no en farien cas i esperarien el torn de la tarda. Després, s'organitzen diverses manifestacions pels barris perifèrics i en direcció al Baix Llobregat, on sembla que la "Guardia Civil" efectua unes 15 detencions.

L'empresa notifica que sanciona a tot el personal ^{de tallers} per falta d'indisciplina molt greu, i que es comunicarà a cadascú per carta la sanció corresponent.

Dijous, 9.- Uns 12.000 obrers es concentren pels voltants de Sindicats cap a les 10 i són dispersats durament per grans contingents de policia. Aleshores grups compactes d'obriers es distribueixen per la ciutat reclamant solidaritat. Centenars d'estudiants ~~xxxxxxx~~ s'uneixen a les manifestacions. A la tarda, els manifestants recorren els barris de Bellvitge i Verdum, l'Hospitalet i altres poblacions del Baix Llobregat. Els crits que ressonen per la ciutat tot el dia són "Seat, Seat", "Viva la classe obrera" i altres de més virulència.

El Migdia, la direcció de Seat dona a conèixer les sancions adoptades: 21.000 treballadors amb suspensió de feina i sou des del dia 8 fins el 14; 396 acomiadats definitivament; i 12 enllaços sindicals expedientats.

La consternació pública és immensa.

Divendres, 10.- Segueix, semblantment, la invasió de la ciutat pels milers i milers de treballadors de Seat, als quals s'uneixen treballadors d'altres empreses en vaga (Olivetti, Cumbre, Lavis...) i milers d'estudiants. Les intervencions de la policia, en actitud dura i persistent, impedeixen grans concentracions. Tot i això, els grups de manifestants invadeixen el carrer en diversos punts neuràlgics de la ciutat, interrompent la circulació.

Es registren uns 15 detinguts.

A la tarda, manifestacions pels barris perifèrics i a les poblacions del cinturó industrial.

99

Dissabte, 11.- Es repeteix la situació dels dies anteriors, però es multipliquen les detencions, que sumarien més de 30. ^{El sotjant de Guàrdia} ~~El sotjant de Guàrdia~~ de Barcelona reté ~~alguns~~ alguns dels detinguts, però el de l'Hospitalet ~~xxx~~ els deixa tots en llibertat.

Diumenge, 12.- Concentració i manifestacions davant del "nou Camp" abans que comencés el partit Barcelona-Saragossa. Es produeixen unes 20 detencions.

Dilluns, 13.- Advertència del Governador Civil a la direcció de Seat respecte a la celebració d'assemblees a la fàbrica, en el sentit que podrà ser objecte 2de la responsabilidad penal correspondiente".

Carta dels treballadors de Seat a l'opinió pública replicant a les notes anteriors de l'O.S. i de la direcció. La signen els "representantes elegidos por nuestros compañeros en las asambleas realizadas estas últimas semanas en la fábrica". Demanen: ~~la~~ anul.lació de totes les sancions, ~~la~~ llibertat per als detinguts, ~~la~~ reapertura de la fàbrica, ~~la~~ dimissió del Jurat i reconeixement dels elegits en assemblea mentre es tramiten unes noves eleccions immediates.

Dimarts, 14.- Manifestacions conjuntes, pel centre de Barcelona, d'obrers de Seat, Olivetti i Cumbre.

Alguns treballadors de Seat participen en assemblees celebrades a la Universitat.

Dimecres, 15.- Reincorporació al treball després de la suspensió. Es efectiva en la majoria de tallers. No obstant, es produeixen aturs ^{i altres incidents.} en alguns tallers. Les ordres de direcció són contundents. Ningú es pot moure del seu lloc de treball. Són sancionats i desallotjats uns 150 obrers del taller 3. La factoria està literalment voltada per forces de la policia. La normalitat és completa a partir de les 12 del migdia.

Entrevista dels advocats laboralistes amb el Governador Civil.

Paralització generalitzada en els centres d'ensenyament superior i manifestacions d'estudiants.

Dijous, 16.- Noves ~~xxxxxx~~ sancions imposades per l'empresa a rel dels incidents d'ahir: 91 treballadors acomiadats i 4 expedients a

càrrecs sindicals. En total són ja 476 els obrers acomiadats i 16 els enllaços expedientats.

Es registren aturs parcials i totals d'una hora en diverses empreses del metall del Baix Llobregat, en solidaritat amb Seat.

Divendres, 17. Comença a preocupar la situació dels quasi 500 acomiadats de Seat, als quals se'ls nega a Sindicats un local per a reunir-se.

A la factoria, segueix implacable el control empresarial sobre els obrers, sobretot en entrar i sortir.

Suspensió de tres mesos imposada pel Govern Civil a l'Associació de Veïns "La Paz", pel fet d'obrir un compte corrent per tal de canalitzar aportacions monetàries en concepte d'ajut als treballadors de Seat.

Dimarts, 21.- Es presentada una denúncia a la Delegació del Treball i signada per gran nombre d'obrers, a propòsit del rígid control establert per la direcció en els últims dies, cosa que qualifiquen d'"abús d'autoritat".

Dijous, 23.- Per fi, té lloc a Sindicats la reunió sol·licitada pels acomiadats de Seat. Es clou amb una negativa gairebé total de l'O.S. davant les diverses peticions dels reunits (local permanent, ajut econòmic, roda de premsa, noves assemblees...).

Dilluns, 27.- Es notifica que el 24 de febrer és el dia fixat per a la vista a Magistratura dels recursos de 736 treballadors de Seat contra les sancions corresponents.

2. La problemàtica de fons

El Conveni Col.lectiu

El conveni Col.lectiu de l'empresa caducava, com s'ha dit, a 31 de desembre. Durant la primera setmana de setembre es realitzen assemblees en tots els tallers de la factoria per tal de plantejar les reivindicacions dels treballadors davant la imminència de l'inici de les negociacions. Els vocals de l'empresa elaboren una plataforma a Madrid que seria denunciada en les assemblees com a totalment insuficient i no representativa. En contrapartida, els obrers n'elaboren una altra de 18 punts que presenten a la direcció el dia 10, avalada per unes dos mil signatures. En síntesi, els 18 punts són:

1. Ampla amnistia (readmissió dels acomiadats i anul.lació de tots els expedients i sancions).
2. Setmana laboral de 40 hores, amb 30 minuts diaris per l'"entre-pà". I per als treballs carregosos i nocturns, 35 hores.
3. Sou mínim de 700 ptes. diàries (21.000 mes). Conveni per a un any. Revisió cada 3 mesos amb augment del 50 % sobre cost de la vida (segons índex controlat per una comissió de treballadors).
4. "Prima" mínima i fixa de 3.000 ptes amb rendiment del 75 %.
5. Vacances: mes d'agost i 10 dies per les festes de Nadal.
6. IRTP, S.S. i impostos sobre renda, a càrrec de l'empres.
7. Jubilació als 60 anys amb el 100 % del sou real.
8. Percepció del sou real en cas de baixa o de malaltia.
9. Mesures de seguretat preventiva, eliminació de tòxics, sorolls.
10. Anul.lació del règim interior.
11. Facilitats per als estudis dels obrers i fills.
12. Creació de guardaries.
13. Idèntiques condicions econòmiques i socials per a tots els treballadors.
14. Revisió dels transports.
15. Control obrer de l'economat i menjadors.
16. Mínim de 10.000 ptes. com a paga de beneficis.
17. Pagues extraordinàries d'un mes complet.
18. Dimissió de l'actual Jurat.

En els pròxims dies es recullen signatures en defensa d'aquests 18 punts, aconseguint-ne bastants milers. El Jurat, però, no accepta la validesa d'aquesta plataforma i en formula ~~una~~ una altra pel seu cost i amig camí entre la primera elaborada a Madrid i la proposada per les assemblees obreres. Es ratifica, doncs, la poca representativitat del Jurat i s'aguditzava després la campanya per la seva dimissió.

El 30 d'octubre estava prevista la reunió de la Comissió Deliberadora del Conveni, i els obrers havien decidit d'acudir massivament a Sindicats en senyal de protesta per la forma en què es portaven les negociacions, amb un Jurat no representatiu i sense fer cas de les seves reivindicacions. Però, a última hora, la reunió es suspèn inexplicablement i s'ajorna una setmana. Comencen els aturs a la factoria.

A primers de novembre, la qüestió de l'expedient anomenat de "regulación de empleo y sueldo" rel·legaria "oportunament" a segon terme l'atenció vers el Conveni, cosa que el mateix Jurat ~~xxxx~~ remarcaria en una nota pública.

Després de la ruptura de negociacions i de la fase de conciliació sindical tampoc reïxida - aquests passos es succeeixen amb una « estranya velocitat -, el 16 de novembre la Direcció General del Treball dictaria el "laude" o "decisió arbitral obligatòria", que començaria a regir a partir del gener del nou any. Estableix un increment bastant notable dels sous (augment degons el cost de la vida i a més 14.000 ptes. anuals per a totes les categories) i l'augment de les altres percepcions d'acord amb el mateix percentatge. No concedeix, però, ni es parla de cap més reivindicació continguda en els 18 punts.

Les mobilitzacions dels treballadors es centrarien després en els altres dos problemes referits.

L'expedient de reducció de la producció

Justament en plenes negociacions del nou conveni i sense respostes concretes de la direcció a les propostes reivindicatives dels treballadors, l'empresa anuncia la presentació d'un expedient de "regulación de empleo y sueldo".

La reducció del treball plantejada per Seat era una decisió d'una envergadura i d'unes repercussions realment fora del comú. De forma directa o indirecta, afectaria a un conjunt de més de 150.000 treballadors repartits per tota la península, dels quals uns 75.000 es troben a la "província" de Barcelona (empleats en la factoria de la Zona Franca o en multitud d'empreses auxiliars).

Basat segons l'empresa en una desfavorable evolució de la demanda i un notable increment dels stocks, l'intent afectaria directament a uns 19.000 treballadors de la factoria. De desembre a abril, serien 39 els dies no treballats. Això suposaria una disminució en les percepcions dels afectats, per la qual cosa aquests passarien a cobrar subsidi d'atur parcial. No hi hauria, però, reducció de plantilla.

La reacció dels treballadors seria ràpida i massiva. I començaria l'espiral descrita anteriorment: aturs parcials-sancions-vaga total-mobilitació general.

El Jurat divulgaria una nota manifestant la seva disconformitat amb l'intent de l'empresa per considerar-lo inoportú "en vísperas del inicio de las deliberaciones del convenio" i perquè suposa una reducció del poder adquisitiu dels salaris.

L'informe preceptiu de l'O.S., tot afirmant que no és lògic ni equitatiu que els treballadors suportin "el peso del problema económico", n'admet la "procedència" per tal com es tracta - diu - només d'una situació conjuntural. I proposa que es descomptin dels dies previstos de reducció de treball, els 10 dies amb què l'empresa ha sancionat els treballadors amb suspensió de feina i sou. D'altra banda recrimina l'actitud de vaga adoptada pels obrers, ja que d'aquesta forma - assegura la nota - es quedaran sense la percepció dels sous corresponents, sense guanyar res...

Els advocats dels treballadors presenten un informe a la Delegació de Treball en què expressen el desacord total amb l'expedient. Analitzen l'evolució de les vendes i ~~xxxxxxx~~ beneficis de l'empresa els últims anys i conclouen que no hi ha raó suficient. Denuncien el fet que l'empresa utilitzi "el fantasma de la pretendida crisis econòmica general para solicitar la reducción de trabajo". Argumente també que no és possible que "de la noche a la mañana, una empresa que está trabajando a los máximos ritmos de producción, haciendo una gran cantidad de horas extras (...) y trabajando los domingos" presenti ara un expedient de reducció de treball amb l'excusa de la crisi.

A mitjats de mes, la Delegació del Treball dicta resolució favorable a l'expedient.

A finals de mes es dóna a conèixer, amb un gran aparell propagandístic sobre ~~la~~ el rol jugat per l'O.S., l'anomenat "pacte sindical" acordat entre la direcció de Seat, el Jurat (dimitit, però no acceptada la dimissió per Sindicats) i el Delegat de Sindicats.

Els treballadors ^{presenten} ~~recurs~~ d'alçada a la Direcció General del Treball contra la resolució de la Delegació, acompanyat d'unes 10.000 signatures i d'un informe tècnic elaborat per una comissió d'experts.

En l'informe, extens i prolífic, es rebaten les principals argumentacions presentades per l'empresa de cara a justificar la reducció.

Algunes de les conclusions són:

- "La empresa utiliza un modelo econométrico de previsión de la demanda como pantalla pseudocientífica para justificar como objetivas sus decisiones".
- "Las previsiones de producción se han efectuado suponiendo el mismo nivel de horas extras, trabajo en domingo y ritmos máximos de producción, que durante los diez primeros meses del año han sido extraordinariamente elevados".
- "La medida propuesta por la empresa (...) no significa la solución a ninguna crisis(...). Una mejor solución sería aceptar los puntos de la plataforma reivindicativa de los trabajadores (...)".

- "El análisis financiero que hace la empresa no refleja su situación real, y ha sido tendenciosamente presentado para justificar sus objetivos".
- "La aceptación de las medidas ~~x~~ propuestas por la empresa (...) desencadenará una situación real y psicológica de crisis en el sector auxiliar del automóvil".

*Durant el mes de desembre, els aturs parcials respondrien a un canvi de direcció en els propòsits de la lluita obrera a Seat. Dels tres problemes principals, en sobresurtiria progressivament un: la manca d'autèntica representativitat a l'hora d'afrontar-se amb la patronal.

La representativitat negada

Cal recordar que la dimissió del Jurat és una petició quasi unànime dels treballadors des de l'elaboració de la plataforma dels 18 punts, l'últim dels quals feia referència explícita a la qüestió.

Després, en totes les ocasions adients, es reafirmaria aquesta pretensió junt amb l'exigència del reconeixement dels representants elegits directament en assemblea. A mitjats de desembre, els treballadors presenten a Sindicats un escrit, avalat per unes 5.000 signatures, insistint sobre el mateix ~~xferè~~ i demanant noves eleccions per al gener. Però la resposta de l'O.S. és totalment negativa, raonant que "hasta la expiración legal del mandato electoral, la única representación válidamente reconocida de los trabajadores de Seat es la ejercida por los actuales enlaces sindicales y vocales del jurado de empresa".

Els treballadors s'adonen que no hi ha possibilitat de discutir ni resoldre els problemes pendents (conveni, reducció del treball, i altres) sense la imposició dels propis representants. D'aquí que aquesta reivindicació passi a primer terme, provocant ja a gener la més gran mobilització registrada.

En una carta datada el 2 de gener, com a rèplica a una anterior enviada per la direcció a tot el personal, els representants elegits pels treballadors afirmen entre altres coses:

- "Los paros diarios de 4 horas que hemos venido desarrollando durante los últimos días ha sido la única forma de manifestar nuestra voluntad ante la negativa de la empresa a recibir a nuestros representantes y negociar los problemas pendientes que existen en la empresa".
- "A pesar de ello (de la manca de resposta a les seves reivindicacions) estamos plenamente dispuestos a dialogar con la empresa, como lo hemos demostrado enviando repetidamente delegaciones a la dirección de Seat, delegaciones que no han sido nunca recibidas por el señor Clúa".
- "No entendemos que pueda haber leyes que impidan a los trabajadores tener auténticos representantes democráticamente elegidos".
- "Nadie 'maneja' a los trabajadores. Y ha llegado el momento de convencerse de esto si de verdad se pretende el diálogo y la negociación".

El ritme d'aturs "actius" i d'assemblees emprès tot el llarg de desembre, seguiria igual els primers de gener fins que la direcció decidiria el "lock-out" davant la vaga total. La posterior advertència del Govern Civil a l'empresa en el sentit de prohibir les assemblees a la factoria, significaria la presa de postura i de consciència oficial sobre el "perill" que representava el funcionament i el règim d'assemblees imposat pels treballadors, on de forma ja sistemàtica i quasi programada es parlava i discutia tants dels problemes interns i immediats com de molts altres d'actualitat. No cal oblidar que és també en les assemblees on els treballadors elegeixen els representants per taller i secció, revocables en qualsevol moment per decisió de la mateixa assemblea. Així, arribaria un moment en què els 50 representants serien reconeguts per tot el personal i actuarien com la "coordinadora de fàbrica", ocupant inclús els locals de Jurat.

El "lock-out" i les greus repressàlies imposades per la direcció la segona setmana de gener, impedirien la maduració d'aquest procés

"INTER"(Barcelona): UNA LLARGA VAGA EN SOLITARI

"Inter Electrònica" (875 milions d'ingressos el 1973) és una empresa de 600 treballadors, ubicada al barri de Les Corts (Barcelona) i dedicada a la fabricació d'aparells de ràdio i TV i d'altres reproductors del so.

El conveni de l'empresa caducava l'abril del 1974. Degut a l'alça del cost de la vida i la decretada congelació de sous, els treballadors demanen anticipar la revisió a primers d'any. El Jurat d'empresa convoca a tal fi una sèrie d'assemblees el desembre del 73, en les quals s'elabora una plataforma reivindicativa no massa "exigent": 500 ptes. d'augment setmanal, reduir el plaç d'eventualitat a 15 dies, IRTP x i el 50 % de la S.S. a càrrec de l'empresa, conveni per 2 anys i amb revisió al cap del primer any i 100 % en cas de malaltia.

La direcció respon que no accepta la revisió anticipada del conveni i, a més, que s'haurà de fer tal com està previst i d'acord amb les disposicions del Govern.

Comencen llavors les accions dels treballadors. El dia 21 de desembre s'abandonen les hores extres i l'endemà s'efectua un atur de 2 hores. I així successivament, fins el 31 en que paren uns 400 obrers de tallers. Els tècnics i administratius, ^a qui ja ~~se~~ s'havia concedit un augment de sou, no paren.

L'atur total continua durant la primera setmana de gener. El dia 8 té lloc a Sindicats (l'empresa s'havia negat a cedir un local) una assemblea de tota la plantilla amb els jerarques sindicals. Aquests manifesten que sense "normalitat" no hi pot haver negociació.

El dia 9 es torna a la fàbrica, però no es treballa. En una assemblea, la votació secreta dona 154 vots a favor de reprendre el treball i 128 en contra. Es reemprèn el treball, però a ritme lent. El dia 11 un grup comença a picar sobre les taules i al final es para la fàbrica.

El 12 comencen les detencions i altres mesures repressives. La policia deté a uns quants treballadors en sortir de casa seva. I a mig dematí, la direcció de l'empresa fa desallotjar la fàbrica per la força pública, la qual deté a 9 treballadors més, per indicació dels

directius d'"Inter". El total de detinguts passen a Comissaria on hi romandrien durant 3 dies. L'empresa anuncia la primera suspensió de feina i sou, des del 13 al 20. Mentres, es celebren reunions a Sindicats de cara a la conciliació, però sense resultats.

El 21 es torna a la fàbrica i es manté l'atur, tot exigint l'anul·lació de les sancions. El 23 l'empresa tanca la fàbrica, anuncia una segona suspensió de 9 dies i adreça notes d'acomiadament a tots els eventuais i a altres treballadors.

El 28 té lloc a Sindicats l'acte de conciliació en què l'empresa es compromet a rebaixar la suspensió a un sol dia, si es torna a treballar amb normalitat el primer de febrer. Es fan votacions i es decideix d'acceptar les propostes de l'empresa.

Un dels trets més determinants d'aquesta lluita dels treballadors d'"Inter" ha estat la manca de solidaritat per part d'altres empreses i moviments populars. Els protagonistes han resistit pràcticament sols tot el llarg del mes i mig d'accions. Si els resultats semblen més aviat migrats, cal atribuir-ho en part a factors interns i, en major part, a factors externs. Entre els primers, la inexperiència i manca de tradició en la lluita entorn de reivindicacions pròpies, el paper ambivalent del jurat, la manca d'una direcció organitzativa, etc. I entre els segons, l'esmentada falta de solidaritat, la intransigència de la patronal, la pressió i intervenció constant de la policia, les sancions i la manipulació de les informacions per part dels mitjans de difusió (TVE, ràdio i diaris van fer referència a la "rotura de màquines y aparatos", quan solament es tractava de taules mig malmeses per les "picades").

TEXTIL: UN DIA DE VAGA "LEGAL" MIG ABORTAT

A principis de desembre del 1973, el president (Cuadrado) i el vice-president (Morales) de la Unió de Treballadors i Tècnics (UTT) del Tèxtil de la "província" de Barcelona, havien convocat una vaga de 24 hores per al dia 7 de gener del 1974. El fet era totalment insòlit en semblants càrrecs del Sindicat vertical.

¿Els motius? Manifestar una ferma protesta davant les mesures preses pel Govern el 30 de novembre sobre congelació de sous i, molt especialment, exigir que el mínim exent d'impostos sobre el rendiment del treball personal (IRTP) passés de 100.000 a 200.000 ptes.

L'acord de Cuadrado i Morales es discutí en diverses assemblees de càrrecs sindicals als mateixos locals de Sindicats, on es va anar ratificant la convocatòria "legal". Els treballadors de les empreses del ram, tot acceptant la crida des de la CNS per tal com recollia en aquest cas la pròpia problemàtica, preparen i organitzen la jornada de vaga.

Des de la Delegació de Sindicats i Govern Civil de Barcelona, no obstant, es fan diverses gestions encaminades a prohibir la vaga, que tindrien plena eficàcia a Terrassa i Sabadell.

El 2 de gener es torna a reunir la UTT i novament es confirma la decisió de vaga. I el dia 7, efectivament, es registren vagues totals a unes 20 empreses (S.F.Vila, Bertran i Serra, Fabra i Coats, Medir, Vda. Guasch, Tarvic...) i aturs parcials a moltes altres (Casacuberta, Espanya Industrial, Casanovas...). Hi participen entre 8 i 10.000 treballadors del ram (sobretot ram de l'aigua, Confecció i Llana). Hores perdudes: unes 50.000.

El dia següent, en una reunió celebrada a Barcelona amb representants d'unies 15 empreses, s'acorda continuar la lluita amb accions similars.

"POTASAS DEL LLOBREGAT" (Sallent): VAGUES A LES MINES

Les mines "Potasas del Llobregat", de Sallent, pertanyen al grup "Unión Explosivos Río Tinto" (4ª empresa espanyola el 1973, amb 40.604 milions de vendes). Entre les diverses accions dutes a terme pels miners d'ençà de principi d'any, destaquen les dels dies 11 i 15 de gener.

El dia 11, els 45 miners del pou nº 4 es declaren en vaga durant tres hores, com a senyal de protesta, pel fet que la empresa no havia pagat la "prima" de rendiment i la que corresponia als treballadors de l'antiga mina de Sallent.

Com a resultat d'aquesta actitud, el jurat inicia negociacions amb la direcció i aquesta reconeix la raó dels vaguistes.

El dia 15 i a conseqüència de la suspensió de sou imposada a 3 treballadors, uns 40 miners del segon torn es tanquen a la mina. La direcció convoca el jurat, el qual baixa després a la mina i dialoga amb els tancats. Com a resultat, s'acorda per les dues bandes abonar el sou complet als tres obrers sancionats, així com als miners del tercer torn que ~~xxxx~~ estaven concentrats a la boca de la mina sense poder-hi entrar.

D'altra part, segueix la decida actitud dels miners, recolzats també pels de Cardona, pel que fa al manteniment de la seva plataforma reivindicativa de cara a la revisió del conveni.

L'última setmana del mes, els miners decideixen a tal fi suspendre les hores extres i treballar a baix rendiment. Així, les habituals 150 tones diàries de mineral extret no passaven aquests dies d'un mes 30.

"PEGASO" (Barcelona): MIG ANY CONTRA LA CONGELACIO

Des del novembre del 73 fins a maig del 74, els treballadors de "La Pegaso" (Barcelona) protagonitzen a través de múltiples accions una de les lluites més constants contra la congelació de sous. Els mesos més conflictius són desembre i febrer. ~~XXXXXXXXXXXX~~

L'empresa "Enasa", coneguda vulgarment per "La Pegaso", té dues factories a Barcelona. Una a la Sagrera ~~era~~ i l'altra a la Zona Franca. La seva plantilla és d'uns 3.500 treballadors, repartits meitat i meitat entre les dues. "Enasa" ("Empresa Nacional de Autocamiones, S.A.") és una de les principals empreses de l'INI. Els seus beneficis van sumar uns 500 milions de ptes. el 1973, amb una xifra de vendes de 15.527 milions.

Pel novembre del 1973, els treballadors promouen repetides assemblees en ordre a discutir l'alternativa al brutal increment de preus i a ~~la~~ la corresponent pèrdua del poder adquisitiu dels salaris. Ja estava acordat amb l'empresa d'augmentar els sous, en finalitzar l'any, segons l'índex de l'INE, però sempre superior al 8'8 %. En el decurs de les assemblees s'arribà a aprovar per àmplia majoria una plataforma de dos punts:

- 3.500 ptes. d'augment linial
- revisió dels sous cada 6 mesos.

Rebutjada la proposta per la direcció, que diu que només s'atendrà a l'INE, comencen les "piçades", manifestacions interiors i sortides massives per la porta principal, sobretot en La Sagrera. El decret del Govern sobre congelació de salaris, refredaria els ànims... uns dies, només. La imminència del procés "1001", a Madrid, (20-12-73), motivaria altres manifestacions de protesta a la Pegaso.

A principis de gener, quan ja se sap l'índex d'augment del cost de la vida donat per l'INE (14,3 %), un grup de treballadors proposa que a més del 14,3 % s'augmenti la nòmina en un 3 %, augment que cau dins ^{sobre el cost de la vida} tre de l'increment autoritzat pel Govern (5 %) en casos excepcionals. Aquesta proposta permetia d'igualar els sous de diversos grups d'obrers, però suposaria d'altra part una despesa suplementària per a l'empresa de 25 milions.

La direcció contesta que tot depèn de com vagin els contractes amb l'exterior, ~~però~~ Però, de fet, a finals de gener, l'augment concedit arriba només a un 13 %.

Davant d'això, el mateix dia 31 se celebren assemblees massives a la Zona Franca i a La Sagrera. El pròxim dilluns, dia 4 de febrer, es reuneix el jurat amb el director de Relacions Industrials (Gonzalo Vidal) i aquest els comunica que l'empresa no donava més del que estipulava la llei i que no admetrà altres pressions... En la Zona Franca, un vocal i un treballador, a qui el primer comunicava els resultats de la reunió, són cridats a direcció i se'ls notifica la suspensió de feina i sou per temps indefinit.

L'endemà, dia 5, paren 650 obrers a la Zona Franca. A La Sagrera, manifestacions interiors i aturs fins a la una. S'exigeix la readmissió dels sancionats. A la tarda, segueix la quasi total inactivitat a la Zona Franca.

El dia 6, la lluita es fa més intensa. A La Sagrera es celebren assemblees i es dona a l'empresa un plaç fins a les 12 perquè anul·li les sancions. A la Zona Franca segueix l'atur a tallers, desafiant l'amenaça de direcció en el sentit que cridarà la policia en cas de no incorporar-se al treball. I, efectivament, abans del migdia, entra la policia amb casc, metralletes i gasos llacrimògens, i desallotja la factoria. Mentres, a La Sagrera, el cap de personal (Prats) comunica similar resolució als treballadors, i aquests tornen al lloc de treball, però fan boicot a les hores extres i baix rendiment. Per la tarda, 650 obrers de la Zona Franca reben un telegrama de l'empresa comunicant-los la suspensió de feina i sou fins el dia 11.

Durant els dies següents, hi ha intents a La Sagrera de forçar l'atur, però no reïxen. Mentres, el dia 9, l'empresa anuncia 10 nous acomiadament d'obriers de la Zona Franca i la sanció indefinida a 2 enllaços mentre se'ls obre expedient.

En els pròxims dies torna una certa normalitat a les dues factories. Els treballadors, més que reivindicacions econòmiques, cerquen ara d'organitzar les accions oportunes de cara a la readmissió dels acomiadats i, concretament, davant dels judicis a Magistratura.

Els judicis tindrien lloc en diverses dates, des del 25 de març fins

el 30 de maig. En ocasió del primer judici (25 de març), es produïri algunes accions de sol·lidaritat en altres empreses (Seat, Mevosa, Seda...) i a l'hora de començar la vista, en la Sagrara es faria una atur massiu de ~~xxix~~ 10 minuts i una picada de 5 minuts, tal com s'havia acordat en una assemblea anterior. La Magistratura, després del primer judici, declara improcedent el comiat de 7 treballadors. L'empresa, però, es nega a reametre'ls. El 7 afectats intenten lliurar a la direcció una carta reclamant la readmissió, i en no aconseguir-ho, l'envien per conducte notarial. Adrecen també una altra carta al Delegat de Sindicats (Socias Humbert), a qui exposen els fets i diuen: "La O.S. está en su deber de resolver todas las situaciones de despido agravadas en el artículo 103 de la Ley de Procedimiento Laboral (...), dejándonos en una situación de paro forzoso, muy difícil de superar en nuestras condiciones, ya que el promedio de antigüedad x de todos nosotros en la empresa es de 14 años".

A final de maig, la situació dels 15 acomiadats era la següent: 4 readmesos (3 d'ells amb suspensió de sou per 2 mesos i un per 39 dies) x sense passar per Magistratura; 7 no readmesos malgrat haver guanyat el judici; 1 acomiadat "procedentment", i 2 acomiadats amb indemnització, segons acord de les dues parts. Només quedaria pendent el vocal del jurat, Marín, el qual havia rebutjat una considerable quantitat de diners. Guanyaria el judici, però l'empresa posteriorment no el readmetria.

PIRELLI (Manresa): VAGA UNITARIA CONTRA LES SANCIONS

La "Pirelli" de Manresa, amb una plantilla de x d'uns 2.300 treballadors és una de les factories principals de l'empresa "Productos Pirelli, S.A." (ingressos per valor de 8.000 milions el 1973), que forma part de la multinacional Pirelli-Dunlop.

El dia 11 de febrer, els treballadors decideixen la vaga total, com a culminació d'una sèrie d'accions que venien duent a terme des del gener en defensa de les reivindicacions que presentaven en ocasió del nou conveni; entre les quals cal destacar, 4.000 ptes. d'augment el mes, 40 hores setmanals i l'anul.lació de totes les sancions amb motiu de les lluites.

L'actitut intransigent de la direcció havia estat causa de diversos incidents anteriors, com va ser la suspensió de feina i spu per un dia, decretada el 26 de gener contra un treballador, la "falta" del qual consistia en respondre a la provocació d'un encarregat... En asseblar-se de la mesura repressiva, tota la seva secció (uns 300) va parar immediatament. L'empresa respon amb el despatxament de 3 obrers. Llavors, tots els treballadors es reuneixen en assemblea i acorden iniciar la vaga total i l'ocupació permanent de la fàbrica fins a obtenir l'anul.lació de totes les sancions. Unes hores més tard, la direcció notifica x l'anul.lació dels acomiadaments. Tanmateix no diu res a propòsit del primer sancionat, i per això, el pròxim dia 28, els treballadors insisteixen sobre aquests punts, i l'empresa confirma el manteniment de la sanció. Aleshores la secció para novament i es dirigeix al pati de la factoria, on van acudint també cap un miler de treballadors en signe de solidaritat. Més tard, i mentre forces de la "Guardia Civil" encerclen l'edifici, la direcció comunica l'acomiadament de 8 obrers. Arriba el Delegat comarcal de Sindicats per a parlar amb els treballadors, però aquests no en fan cas. La situació es perllonga fins a la tarda, en què la direcció anul.la les sancions i es restableix la normalitat.

La referida vaga total del dia 11 de febrer, fou adoptada després de repetides i massives assemblees. La inicien els torns del matí,

i s'hi solidaritzen els de la tarda. Davant de les amenaces de la direcció, els obrers abandonen la fàbrica. A uns 1.900 se'ls entrega una carta de suspensió de feina i sou per tres dies. El torn de la nit, en conèixer les mesures preses, ocupa la fàbrica des de la 5 de la matinada fins a la una de la tarda, en actitud de "braçoa caiguts" i també són sancionats.

Després, bona part dels sancionats van a Sindicats on signen una demanda contra l'empresa per la sanció imposada.

Una situació similar, amb diverses sancions col·lectives, es repetiria a meitats ~~de~~ d'octubre.

CATALUNYA: CAMPANYA UNITARIA PRO READMISSIO ACOMIADATS

Com a rèplica del moviment obrer enfront de les mesures repressives adoptades en forma creixent per moltes empreses durant els primers mesos de l'any, s'organitza des de Barcelona una campanya unitària contra els acomiadaments i en pro de la readmissió dels acomiadats. Sembla que el major impuls de la campanya sorgeix de les diferents coordinadores de les ilegals Comissions Obreres. Però, són gran part dels nombrosos acomiadats que la promouen i organitzen sobretot a través de uns anomenats "comitè de vaga" i "comitè de solidaritat", l'objecte dels quals seria la coordinació de les diverses accions acordades.

Se senyala el dia 25 de març com a jornada unitària de lluita. Però ja des de finals de febrer es portaren a terme algunes accions, com col·locació de pancartes, pintades al·lusives a la campanya, difusió d'octevetes, recollida de diners, etc. Cal fer especial menció d'una carta a l'opinió pública dels treballadors acomiadats, que la premsa publicà el 28 de febrer. Entre altres coses, deia l'escrit:

"Los que suscribimos, trabajadores despedidos de nuestras respectivas empresas - Fitisa, Befintex, Roselson, Borcoli, Seat, Pyrsa, Residencia S.S., Pegaso, José Artés de Arcós, Josa y Confecciones Comfort - queremos hacer llegar a la opinión nuestra preocupación y nuestra protesta por la frecuencia con que las empresas están, sobre todo, últimamente, intentando institucionalizar el despido, el lock-out, y las sanciones, como respuesta a los planteamientos reivindicativos que, de forma natural, si tenemos en cuenta el alza del coste de la vida, tienen lugar en los centros de trabajo (...).

Algunos de nosotros somos cargos sindicales despedidos por representar y defender los derechos de nuestros compañeros.

Todo ello se ve agravado por el hecho de que las empresas puedan negarse a la readmisión, y así viene sucediendo con varios de nosotros aun cuando la Magistratura haya declarado el despido improcedente. Y ello acogiéndose al artículo 103 de la Ley de Procedimiento Laboral, lo que significa, en la práctica, la existencia del despido libre, cuando por nuestra parte no existe la contrapartida de los derechos

de huelga, reunión y asociación, tantas veces reclamados y por otra parte reconocidos como una necesidad por el propio Noel Zapico, presidente del Consejo de Trabajadores, en el caso del de huelga, y varios obispos de Cataluña y Madrid y varios colegios profesionales, en los de reunión y asociación".

El 25 de març no es van registrar massa mobilitacions entorn de la campanya. De fet, les accions dutes a terme a rel de l'execució de Puig Antich havien restat força i atenció a les consignes d'aquesta campanya.

Una de les accions previstes per a tal data era la presentació en els diversos locals de Sindicats a Catalunya, amb concentració massiva, d'una carta anomenada "Manifest dels acomiadats de Catalunya", que prèviament els interessats havien aprovat i que s'havia passat per multitud d'empreses i altres centres de treball per tal de recollir signatures. Sembla que el lliurement de la carta només va tenir lloc a Barcelona i al Baix Llobregat. A Barcelona, cap a les 7 de la tarda, es van concentrar a Sindicats uns 200 treballadors i van fer entrega de la carta, juntament amb unes 2.300 signatures, recollides principalment a les barriades de Sant Andreu, Zona Franca i Poble Nou. I a la delegació comarcal de Sindicats de Cornellà, es presentà el mateix document signat per unes 1.500 persones. Els punts més importants de la carta eren aquests:

"Apoyando las peticiones de nuestros compañeros despedidos de diversas empresas de Cataluña, los abajo firmantes, trabajadores, estudiantes, profesionales y vecinos de varios pueblos y ciudades de Cataluña, observando un alarmante incremento de despidos y detenciones de trabajadores, como única respuesta a cualquier tipo de conflicto laboral, manifestamos nuestra más profunda preocupación.

La vigente legislación laboral justifica la inexistencia del universalmente reconocido derecho de huelga, reunión y asociación (...). A la vez afirma la existencia de suficientes cauces de diálogo y negociación para poder resolver sin situación conflictiva las justas peticiones de los trabajadores. Sin embargo, las más recientes experiencias nos demuestran la absoluta relatividad

de tales aseveraciones. Solamente en el pasado mes de Enero se registraron en Cataluña situaciones conflictivas en 126 empresas con participación de 50.000 trabajadores y un total de 225.000 horas de paro que se han saldado con 11 casos de "lock-out", 455 despedidos y más de 30 detenciones (...).

Creemos que la mejor prueba de buena voluntad que inaugurará un camino de entendimiento como el que expresaba el Presidente de Gobierno, Sr. Arias Navarro, en su reciente discurso en las Cortes (...), sería la represión inmediata de todos los trabajadores despedidos a raíz de los últimos conflictos, a la vez que el pleno reconocimiento del derecho de huelga, de reunión y asociación, y la supresión del art. 103 (...).

Todo ello con plena conciencia de que sin subsanar las causas que han producido estos conflictos, la negociación no es viable ni el entendimiento posible. Causas que a nuestro entender son el incontrolable aumento del coste de la vida y su desproporción con respecto a los niveles salariales que hoy rigen para el conjunto de los trabajadores. Por ello exigimos: Supresión de los topes salariales; 4.000 pesetas de aumento salarial al mes, igual para todas las categorías; jornada laboral de 40 horas semanales; que corran a cargo de las empresas los impuestos de IRTP y las cuotas de la S.S., que agravan el ya escaso salario de los trabajadores; 100% en caso de enfermedad, accidente o jubilación; eliminar la práctica de la eventualidad, que es en muchas ocasiones preludio de despidos, y aceptar como fijos en plantilla a cualquier trabajador que haya realizado un periodo máximo de 15 días de prueba; impedir que las empresas sigan aumentando de manera descontrolada los ritmos de trabajo".

"LA VANGUARDIA" (Barcelona): CONTRA L'EVENTUALITAT SOTERRADA

El 26 de març "La Vanguardia"^{sort} sense l'habitual segon quadern o suplement del dimarts. L'endemà, el diari publicava una nota en què demanava disculpes per les anomalies degudes a "causes imprevistes". Per "causes imprevistes" entenien la vaga que tots els treballadors d'encaixos (uns 100) havien adoptat en defensa de llurs reivindicacions: 500 ptes. per cada torn i possibilitat d'entrar fixes en plan-tilla.

La situació d'aquests treballadors era la següent: contractes even-tuals per 10 mesos, sou per treball diari, sense antigüetat, ni punt ni pagues extres... i 255 ptes. diàries. Quan començà a funcionar la secció, fa cosa de 14 anys, en cobraven 200. Mentre, el diari s'ha-via apujat ~~xxxx~~ de 1'50 a 7 ptes. ~~xxx~~

Les reivindicacions esmentades havien estat ja presentades el mes de març. El dia 16, se'ls anuncià amb una nota al tauló d'anuncis, que les seves reivindicacions formaven part del conveni en discussió. Davant d'això, decideixen fer el boicot a les hores extres (corres-ponents al segon encaix del suplement dels diumenges). Els treballa-dors se'n van a casa, deixant a tres companys al càrrec d'anunciar al nou torn allò acordat. Un dels tres és despatxat per l'encarregat (Miguel Artigues) de males maneres, i se li enviaria nota d'acomia-dament el 19.

El boicot es repeteix el dissabte següent. El 25 queden en suspens les negociacions del nou conveni, al mateix temps que el treballador acomiadat rebutjava la indemnització de l'empresa, tot exigint de ser readmès.

A la nit, tots els treballadors d'encaixos es declaren en vaga total, quedant-se al seu lloc de treball i reclamant la presència del cap de personal, que no se'l troba enlloc. Després d'una hora, l'empresa va desviar la cinta tranpostadora cap a la secció de tancament del diari, els operaris de la qual no van a penes secundar les invitacions dels seus companys d'encaix en el sentit de parar la feina. En la secció de rotatives, en canvi, es féu treball lent.

Mentre, en el Consell d'Administració tonia lloc, segons sembla, una pugna entre el Compte de Godó i Xavier de Godó (fill) en relació a les mesures ^{aprendre}. Triunfa la postura rígida del primer. I així, cap a mitja nit, arriba la policia i deté, a instàncies de l'empresa, 10 treballadors, que serien posats en llibertat poques hores després. Per la seva part, el director del diari, Horacio Sáenz Guerrero, efectua diverses trucades als altres directors de Barcelona i Madrid a fi que no es divulgui la notícia. I no es publica...

Des de llavors fins el 2 d'abril, la majoria d'exemplars del periòdic surten amb els dos plecs separats. Els venedors havien d'encaixar-los ^{i per això se'ls abonava} 50 ptes. de suplement (o sia, unes 100.000 ptes, diàries, amb les quals l'empresa podia ben bé fer front a les reivindicacions dels treballadors).

Cal dir, per altra part, que es produïren alguns brots de solidaritat entre el personal administratiu i de redacció de "La Vanguardia" i d'altres diaris, però sense convenciment ni eficàcia...

A partir de l'endemà de la vaga, els treballadors d'encaixos comencen a rebre notes d'acomiadament, 25 ~~en~~ ^{en} total, mentre a la resta de la plantilla ^{d'aquesta secció} - uns 70 - se'ls recindeix el contracte eventual. La reclamació posterior de conflicte col·lectiu no es porta endavant per tal com el jurat es nega a signar-lo.

Dotze dels acomiadats presenten demanda a Magistratura contra la decisió de l'empresa. Els demés accepten les indemnitzacions ofertes per l'empresa (50 - 60.000 ptes.) en l'acte de conciliació. Les quantitats eren comparativament "altes", cosa que manifesta la intenció de l'empresa d'enterrar amb diners el conflicte.

El judici té lloc el 15 de maig a la Magistratura nº 3. La posterior sentència considera provats els arguments de l'advocat de l'empresa i, en conseqüència, declara procedents els 12 comiats.